

Projekt

z dnia 22 stycznia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA TARNOBRZEGA**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością dla miasta Tarnobrzega na lata 2025-2029”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością dla miasta Tarnobrzega na lata 2025-2029” w brzmieniu określonym jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tarnobrzega.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Tarnobrzega.

Przewodniczący Rady Miasta

Norbert Mastalerz

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Tarnobrzega
z dnia 2025 r.

**PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
DLA MIASTA TARNOBRZEGA
NA LATA 2025-2029**

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp.....	3
I. DIAGNOZA SPOŁECZNA DOTYCZĄCA SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W MIEŚCIE TARNOBRZEGU	6
1. <i>Charakterystyka miasta</i>	6
2. <i>Charakterystyka środowiska osób z niepełnosprawnościami</i>	9
2.1 Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami w województwie podkarpackim	9
2.2 Sytuacja osób z niepełnosprawnością w Mieście Tarnobrzeg	12
3. <i>Rehabilitacja społeczna</i>	14
4. <i>Rehabilitacja zawodowa</i>	40
5. <i>System szkolnictwa obejmujący osoby z niepełnosprawnością</i>	47
6. <i>Wybrane instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością</i>	52
7. <i>Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością</i>	59
II. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON - ANALIZA SWOT	78
III. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	80
1. <i>Cel strategiczny</i>	80
2. <i>Cele operacyjne</i>	80
3. <i>Planowane zadania do realizacji wraz z harmonogramem na lata 2025-2029</i> ...	96
4. <i>Promocja i informowanie o Programie</i>	106
5. <i>System wdrażania i finansowania Programu</i>	107
5.1 Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Programu	107
6. <i>System monitorowania i oceny realizacji Programu</i>	108
ZAŁĄCZNIKI.....	109
1. <i>Wykaz skrótów</i>	109
Spis tabel i wykresów	110

Wstęp

Zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych przyjętą w dniu 01.08.1997 r. Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, osoby z niepełnosprawnością, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Nadal jednak osoby z niepełnosprawnością są jedną z najbardziej zmarginalizowanych grup w społeczeństwie. Ciągłe doświadczają dużych barier w dostępie do różnych dziedzin życia społecznego, a istniejące bariery środowiskowe często stanowią większą przeszkodę w społecznej partycypacji niż ich funkcjonalne ograniczenia.

Zapisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakładają na poszczególne szczeble administracji rządowej, jak i samorządowej zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością.

Oficjalne dane o liczbie osób z niepełnosprawnością uzyskujemy jedynie ze spisów powszechnych, według danych NSP 2021 w powiecie miasto Tarnobrzeg zamieszkiwało ogółem 7443 osób z niepełnosprawnością, co stanowi 16,58% ludności całego powiatu.

Duża liczba osób z niepełnosprawnością w mieście Tarnobrzegu powoduje konieczność podjęcia kompleksowych działań, mających na celu zapewnienie warunków do pełnego i na miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym.

Osoby z niepełnosprawnością posiadają analogiczne potrzeby, jak osoby sprawne, dlatego też winny być one zaspokajane na poziomie adekwatnym dla całej społeczności. Grupa ta wymaga jednak objęcia dodatkowymi działaniami kompensującymi negatywne zjawiska towarzyszące niepełnosprawności, a także pomocy i wsparcia ze strony innych, w szczególności ze strony rodzin, grup wsparcia, jak również odpowiednich służb samorządowych z obszaru: zdrowia, edukacji, pomocy społecznej i zatrudnienia.

Poprawie warunków życia społecznego osób z niepełnosprawnością, a tym samym zapewnieniu pełniejszej integracji ze społecznością lokalną ma służyć niniejszy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej oraz zawodowej i przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością, opracowany do 2029 roku. Stanowi on integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzega.

Adresatami niniejszego Programu są osoby z niepełnosprawnością, rodziny osób z niepełnosprawnością, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością, a także środowisko lokalne.

W myśl ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2024 poz.44), do osób niepełnosprawnych zaliczane są osoby, których niepełnosprawność potwierdzona została orzeczeniem:

- o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Przy czym niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Celem Programu jest stworzenie spójnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, który umożliwi prowadzenie szerokich działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych. Dzięki czynnemu udziałowi wszystkich istniejących na terenie miasta podmiotów zajmujących się tą problematyką, będzie można w pełni wykorzystać ich potencjał i możliwości, a jednocześnie posiadać kompletną informację. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, mogących wspierać przedsięwzięcie Programu merytorycznie i finansowo.

Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością jest dokumentem niezbędnym do pozyskiwania środków pozabudżetowych: z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy europejskich, na realizację założonych celów.

Program ma charakter ramowy, a jego celem jest wspomaganie osób z niepełnosprawnością, umożliwienie im jak najszerszego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz przestrzeganie ich praw. Program zakłada także podniesienie świadomości społecznej w zakresie problemów mieszkańców miasta Tarnobrzega.

Zostały w nim ujęte zadania z zakresu rehabilitacji rozumianej jako „proces usprawniania funkcji fizycznych, psychicznych i społecznych”.

Podstawa prawna:

1. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.)
2. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2024 r. poz. 44 z późn. zm.)
3. Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. 2024 r., poz. 107 z późn. zm.)
4. Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.)
5. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. 2024 r., poz. 356 z późn. zm.)
6. Ustawa o fundacjach z dnia 6 kwietnia 1984 r. (Dz. U. 2023 r. poz. 166 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 2020 r., poz. 2261 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2023 r., poz. 571 z późn. zm.)
9. Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. 1999 r. Nr 8 poz. 67)
10. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. 1991 r. Nr 120 poz. 526)
11. Karta praw osób niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M.P. 1997 nr 50 poz. 475)
12. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. 2022 r. poz. 2241 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2024 r., poz. 475 z późn. zm.)
14. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (D.U. 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.)
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424 z późn. zm.);

I. DIAGNOZA SPOŁECZNA DOTYCZĄCA SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W MIEŚCIE TARNOBZREG

1. Charakterystyka miasta

Tarnobrzeg położony jest w południowo-wschodniej Polsce w województwie podkarpackim. Miasto położone jest w Kotlinie Sandomierskiej pomiędzy Równiną Tarnobrzeską, a Niziną Nadwiślańską. Jest najdalej na północ wysuniętym miastem regionu podkarpackiego. Tarnobrzeg jest siedzibą gminy miejskiej Tarnobrzeg, jest także miastem na prawach powiatu.

Powierzchnia miasta wynosi ok. 85 km². Miasto Tarnobrzeg podzielone jest na 26 osiedli, z czego 16 z nich jest jednostkami pomocniczymi. Miasto Tarnobrzeg graniczy bezpośrednio z 8 gminami (4 w województwie podkarpackim i 4 przez Wisłę w województwie świętokrzyskim).

Rysunek 1. Umiejscowienie Miasta Tarnobrzega w województwie podkarpackim. Źródło: <https://www.gminy.pl>

Liczba osób zameldowanych w Tarnobrzegu wg danych zawartych w Rejestrze Mieszkańców na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 43 939 osób. W stosunku do roku 2022 liczba ta zmniejszyła się o 507 osób.¹

Tabela 1. Liczba zamieszkałej ludności. Źródło: UM Tarnobrzeg.

Rok	2020	2021	2022
pobyt stały	44950	44192	43641
pobyt czasowy	867	897	805
ogółem	45817	45089	44446

Według danych GUS, gęstość zaludnienia w mieście w 2023 roku wynosiła 511,9 osób na 1 km². W roku 2023 Miasto Tarnobrzeg zamieszkiwało 57,3% osób w wieku produkcyjnym, osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 15,1%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 27,6% ludności. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 37,0. W ogólnej liczbie ludności miasta większość stanowią kobiety, współczynnik feminizacji w 2023 roku wynosił 110. Wyższy udział kobiet w liczbie ludności utrzymuje się od kilku lat. Podobnie jak w Polsce w Tarnobrzegu obserwuje się ujemny przyrost naturalny, co oznacza rosnącą tendencję starzenia się społeczności Tarnobrzega.

Tabela 2. Sytuacja demograficzna Miasta Tarnobrzega - zgony i urodzenia.

Rok	2020	2021	2022	2023
urodzenia	330	269	152	192
zgony	547	616	512	479
przyrost naturalny	-217	-347	-360	-287

Źródło: Raport o stanie Miasta Tarnobrzega za 2023 rok.

W prognozach GUS (opracowanych na bazie NSP 2021) dotyczących struktury wiekowej mieszkańców Miasta Tarnobrzega na rok 2050 widać znaczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 3. Prognozowana na 2050 rok liczba ludności Miasta Tarnobrzega.

Przedział wiekowy	Ogółem		
	razem	mężczyźni	kobiety
ogółem	33142	15835	17307
Wiek przedprodukcyjny	3889	2098	1791
Wiek produkcyjny	16348	9132	7216

¹ Raport o stanie Miasta Tarnobrzega za 2023 rok.

Wiek poprodukcyjny	12905	4605	8300
--------------------	-------	------	------

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego 2021 osób pracujących w wieku 15 lat i więcej jest 18460. Najliczniejszą grupę stanowią pracownicy najemni 15650 osób, co stanowi 85%.

Tabela 4. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według statusu zatrudnienia.

ogółem	pracownicy najemni	pracujący na własny rachunek - razem	pracujący na własny rachunek zatrudniający pracowników (pracodawcy)	pracujący w innym charakterze
18 460	15 650	2 516	768	247

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS – NSP 2021.

Jak donosi Raport o stanie Miasta Tarnobrzega za 2023 rok spadła liczba nowozakładanych firm w Tarnobrzegu. Nie zmieniła się przy tym liczba wykreślanych podmiotów gospodarczych z prowadzonej ewidencji. Ze względu na stan po pandemiczny oraz trudną sytuację gospodarczą spowodowaną sytuacją międzynarodową dane te trudne są do jednoznacznej interpretacji. Pod uwagę należy brać rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców, związane ze wzrostem cen nośników energii, które niejednokrotnie utrudniały prowadzenie działalności. Wybrane zagadnienia przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Dynamika powstawania podmiotów gospodarczych w Tarnobrzegu w latach 2020-2023.

Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba zarejestrowanych podmiotów	195	201	162	145
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	95	143	143	143
Liczba zawieszonych podmiotów	65	120	162	161

Źródło: Raport o stanie Miasta Tarnobrzega za 2023 rok.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2023 roku wynosiła 7% i była nieco wyższa niż na koniec 2022 roku, która wynosiła wtedy 6,8%. W mieście Tarnobrzegu na koniec 2023 roku zarejestrowanych było 1065 osoby bezrobotne. Taka sama liczba

bezrobotnych obserwowana była na koniec roku 2022. Rok do roku zmniejszyła się liczba osób bez prawa do zasiłku, jak i liczba osób długotrwale bezrobotnych.²

2. Charakterystyka środowiska osób z niepełnosprawnościami

2.1 Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami w województwie podkarpackim

Oficjalne dane o liczbie osób z niepełnosprawnościami uzyskujemy ze spisów powszechnych. Dane zbierane w ramach NSP 2021 odnoszące się do posiadanych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu były gromadzone na zasadzie dobrowolności (deklaracja i subiektywna ocena respondenta).

Według NSP 2021 w województwie podkarpackim było 316,5 tys. osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 15,1% ogółu ludności województwa (w kraju – 14,3%). W porównaniu z poprzednim spisem przeprowadzonym w 2011 r. liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 67,0 tys., tj. o 26,8% (w kraju odnotowano wzrost o 16,0%). Mieszkańcy miast z niepełnosprawnościami stanowili 15,3% (w 2011 r. – 11,7%) ogółu ludności tam mieszkającej. Wśród ludności wiejskiej udział osób z niepełnosprawnościami był nieznacznie niższy niż w miastach i wyniósł 15,0%.

Zbiorowość osób z niepełnosprawnościami została podzielona na dwie podstawowe grupy: – osoby z niepełnosprawnościami prawnie, tj. te, które posiadały odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (niezależnie czy odczuwały ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku czy też nie), – osoby z niepełnosprawnościami wyłącznie biologicznie, tj. te, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku.

W 2021 r. wśród zbiorowości osób z niepełnosprawnością, podobnie jak w 2011 roku większość stanowiły osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność, było to 65,2% (w 2011 r. – 62,0%).

Tabela 6. Liczba osób z niepełnosprawnością w województwie podkarpackim wg NSP 2011 i 2021

Wyszczególnienie	Ogółem	
	2011	2021
Ogółem osoby z niepełnosprawnością	249,5	316,5
Mężczyźni	117,8	146,2
Kobiety	131,7	170,2
Niepełnosprawni prawnie	154,7	206,4
Mężczyźni	80,2	101,4
Kobiety		

² Raport o stanie Miasta Tarnobrzega za 2023 rok.

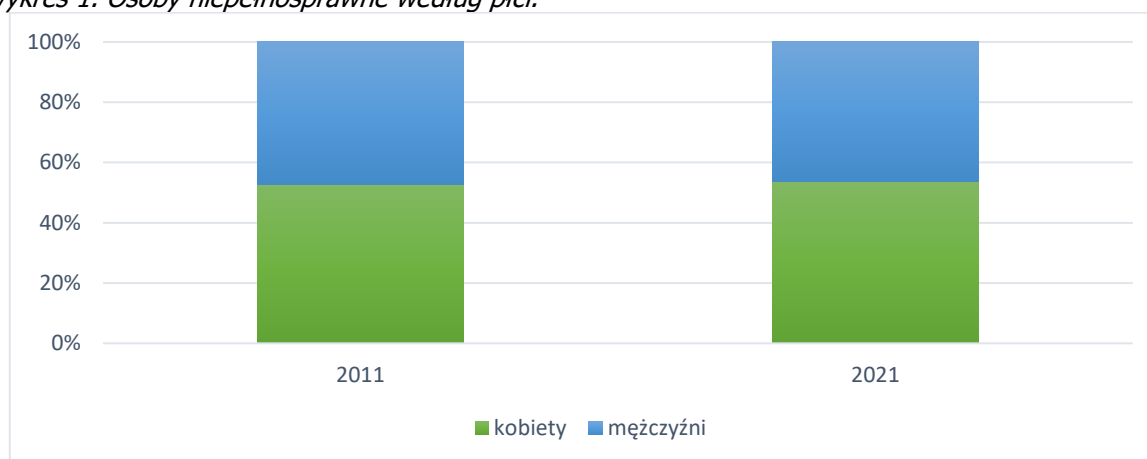
	74,4	105,0
Niepełnosprawni tylko biologicznie	94,8	110,1
Mężczyźni	37,5	44,9
Kobiety	57,3	65,2

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie podkarpackim w świetle wyników NSP 2021.

W latach 2011-2021 zwiększyła się znacznie zbiorowość osób z niepełnosprawnością prawną. W 2021 r. takich osób było 206,4 tys., natomiast w 2011 r. – 154,7 tys., nastąpił wzrost o 33,4%. W omawianym okresie zwiększyła się również liczba osób z niepełnosprawnością tylko biologiczną z 94,8 tys. osób do 110,1 tys. osób (wzrost o 16,1%). W kraju mniejszy niż na Podkarpaciu był wzrost osób niepełnosprawnych prawnie (o 10,8%), a większy wzrost osób z niepełnosprawnością biologiczną (o 26,2%).

W 2021 roku w ogólnej liczbie osób z niepełnosprawnościami przeważały kobiety (53,8% wobec 46,2% mężczyzn), porównując rok 2011 udział kobiet niepełnosprawnych był nieco niższy (52,8%).

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne według płci.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021.

Niepełnosprawni prawnie mieszkańcy miast stanowili 68,6% ogółu osób z niepełnosprawnością w miastach, natomiast wsi – 62,8%.

Tabela 7. Osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania.

Wyszczególnienie	Ogółem 2021	
	Miasto	Wieś
Ogółem osoby z niepełnosprawnością	132 219	184 266
Niepełnosprawni prawnie	90 762	115 634
Niepełnosprawni tylko biologicznie	41 457	68 632

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie podkarpackim w świetle wyników NSP 2021.

W 2021 roku wśród ogółu niepełnosprawnych prawnie osoby w wieku 16 lat i więcej stanowiły 92,9% i w porównaniu z rokiem 2011 ich udział zmniejszył się o 2,0 p. proc. Natomiast wzrósł udział osób w wieku 0–15 lat posiadających prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność z 4,8% w 2011 r. do 7,1% w 2021 r. Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej przeważały osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności – 45,2% (dla mężczyzn 47,4%, a dla kobiet 43,2%). Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności stanowiły 31,3% ogółu osób niepełnosprawnych prawnie (w wieku 16 lat i więcej), udział mężczyzn wynosił 28,1%, a kobiet 34,3%. Co czwarta osoba z niepełnosprawnością prawnie miała orzeczoną lekki stopień niepełnosprawności.

Tabela 8. Liczba osób z niepełnosprawnością w województwie podkarpackim wg kategorii niepełnosprawności w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Razem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem osoby z niepełnosprawnością	316 485	146 247	170 238
Osoby niepełnosprawne prawnie	206 396	101 369	105 027
w wieku 16 lat i więcej o stopniu niepełnosprawności	191 790	92 458	99 332
Znacznym	59 980	25 952	34 028
Umiarkowanym	86 766	43 854	42 912
Lekkim	45 044	22 652	22 392
w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności ^a	14 606	8 911	5 695
Osoby niepełnosprawne prawnie według ograniczeń sprawności	206 396	101 369	105 027
odczuwający ograniczenia sprawności	124 800	60 652	64 148
całkowite	15 621	6 950	8 671
poważne	33 762	15 572	18 190
umiarkowane	75 417	38 130	37 287
nieodczuwający ograniczeń ^b	81 596	40 717	40 879
Niepełnosprawni tylko biologicznie odczuwający ograniczenie sprawności	110 089	44 878	65 211
Całkowite	2 969	1 067	1 902
Poważne	18 089	7 209	10 880
Umiarkowane	89 031	36 602	52 429

a łącznie z osobami w wieku od 16 lat do 17 lat i 6 m-cy, których orzeczenia o niepełnosprawności zostały wydłużone z mocy prawa ze względu na stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2 w 2021 r.

b Osoby niepełnosprawne tylko prawnie.

Źródło: NSP 2021

Biorąc pod uwagę płeć, kobiety przeważają we wszystkich kategoriach niepełnosprawności, natomiast rozpatrując stopień niepełnosprawności - mężczyźni

częściej niż kobiety mają w kategorii niepełnosprawność prawna przyznane orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

2. 2 Sytuacja osób z niepełnosprawnością w Mieście Tarnobrzeg

W mieście Tarnobrzeg mieszka ogółem 7 443 osób z niepełnosprawnością (NSP 2021), W tym 3 372 mężczyzn i 4 071 kobiet. Stanowi to 16,7% ludności całego powiatu.³

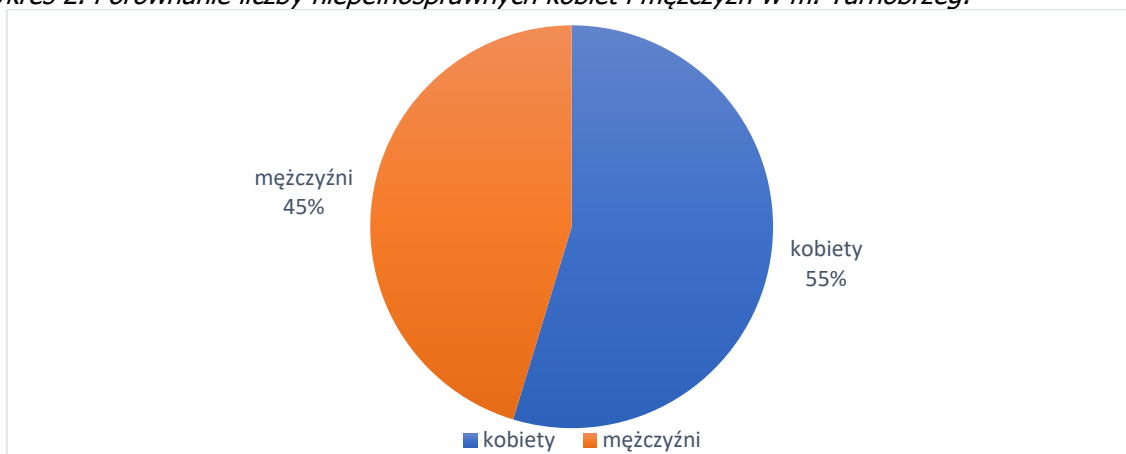
Tabela 9. Liczba osób z niepełnosprawnością w m. Tarnobrzeg w stosunku do liczby ludności powiatu w 2021 roku.

Osoby z niepełnosprawnością			Ludność powiatu
ogółem	kobiety	mężczyźni	
7 443	4 071	3 372	44 529

Źródło: Baza Danych Lokalnych GUS.

Kobiety stanowią ponad połowę ogółu osób z niepełnosprawnością zamieszkujących w mieście Tarnobrzeg – 55%.

Wykres 2. Porównanie liczby niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn w m. Tarnobrzeg.

Źródło: opracowanie własne.

Z ogólnej liczby osób z niepełnosprawnością m. Tarnobrzeg (zgodnie z NSP z 2021 r.) tylko 5,5% jest w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat). Zdecydowanie więcej, bo ponad połowa osób (57,5%) jest w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej). Nieco mniejszą grupę stanowią osoby, znajdujące się w wieku produkcyjnym – 37% (18-64 lata mężczyźni, 18-59 lat kobiety).

Tabela 10. Osoby z niepełnosprawnością w m. Tarnobrzeg według kategorii niepełnosprawności, płci i ekonomicznych grup wieku.

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem	7443	3372	4071

³ Dane BDL GUS za 2021 rok.

osoby niepełnosprawne prawnie razem	5415	2582	2833
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	2028	790	1238
wg ekonomicznych grup wieku			
w wieku przedprodukcyjnym razem	408	261	147
osoby niepełnosprawne prawnie razem	377	240	137
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	31	21	10
w wieku produkcyjnym razem	2758	1595	1163
osoby niepełnosprawne prawnie razem	2306	1323	983
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	452	272	180
w wieku poprodukcyjnym razem	4277	1516	2761
osoby niepełnosprawne prawnie razem	2732	1019	1713
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	1545	497	1048

Źródło: Dane BDL GUS.

Dane statystyczne dotyczące bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością w mieście Tarnobrzeg w latach 2021-2023.

Na koniec grudnia 2023 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu zarejestrowanych było 140 osób z niepełnosprawnością, w tym 55 zarejestrowanych jako osoby długotrwale bezrobotne oraz 49 zarejestrowanych jako poszukujące pracy.

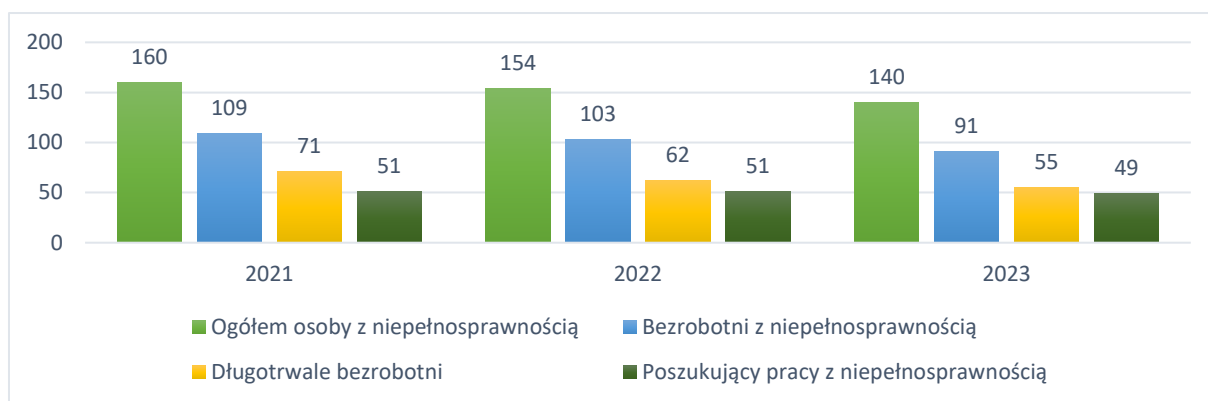
Tabela 11. Osoby z niepełnosprawnością, zamieszkałe w m. Tarnobrzeg, zarejestrowane w PUP Tarnobrzeg w latach 2021- 2023.

Wyszczególnienie	stan na 31 grudnia:		
	2021	2022	2023
Ogółem osoby z niepełnosprawnością	160	154	140
Bezrobotni z niepełnosprawnością	109	103	91
w tym: Długotrwale bezrobotni	71	62	55
Poszukujący pracy z niepełnosprawnością	51	51	49

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu.

W latach 2021 - 2023 zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością pozostających w rejestrze PUP w Tarnobrzegu. Na koniec 2023 roku liczba zmniejszyła się o 18 osób. Analogicznie zmniejszyła się liczba osób długotrwale bezrobotnych. Liczba osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy pozostała na zbliżonym poziomie.

Wykres 3. Zmiany liczby osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP Tarnobrzeg w latach 2021-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu.

3. Rehabilitacja społeczna

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej określa w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu realizuje zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych dla Miasta Tarnobrzega.

W zakresie rehabilitacji społecznej ze środków PFRON za pośrednictwem MOPR dofinansowywane są:

- warsztaty terapii zajęciowej,
- uczestnictwo osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sport, kultura, turystyka i rekreacja osób z niepełnosprawnością,
- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów,
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.

Poniżej zostanie przedstawiona i omówiona liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON oraz wysokość środków wydatkowanych na poszczególne zadania w latach 2021-2023.

Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Istniejące w środowisku bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się utrudniają osobom z niepełnosprawnością korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi. W mieście Tarnobrzeg istniejąca infrastruktura społeczno–techniczna również stwarza takie bariery i nadal nie jest w pełni przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Wiele obiektów użyteczności publicznej jest niedostępnych dla osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza dla osób z dysfunkcją narządu ruchu czy też wzroku.

Gminy oraz jednostki organizacyjne samorządu, zarówno na szczeblu powiatowym, jak i gminnym, podejmują szereg działań na rzecz dostosowania infrastruktury architektonicznej pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnością. Zadania te realizowane są sukcesywnie w miarę posiadanych środków finansowych.

W omawianym okresie działania ze strony MOPR w Tarnobrzegu w tym zakresie, ukierunkowano na dofinansowanie ze środków PFRON indywidualnym osobom z niepełnosprawnością następujących zadań:

- likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością, mających trudności w poruszaniu się,
- likwidacji barier w komunikowaniu się,
- likwidacji barier technicznych.

Bariery architektoniczne, to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższym otoczeniu, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania, uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnością.

Z pomocy MOPR, w zakresie likwidacji barier architektonicznych pod kątem przystosowania mieszkania do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, korzystały osoby z niepełnosprawnością z dysfunkcją narządu ruchu, głównie poruszające się na wózku inwalidzkim.

W ramach tego zadania dofinansowywano (ze środków PFRON) m.in. adaptację pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i dostosowanie ich pod kątem potrzeb wynikających z niepełnosprawności, zakup schodołazu, budowę podjazdu, wymianę drzwi wejściowych.

Z kolei bariery w komunikowaniu się, to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się i przekazywanie informacji. O likwidację tych barier ubiegały się osoby z niepełnosprawnością z dysfunkcją narządu słuchu, wzroku oraz mowy.

Bariery techniczne zaś, to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tych barier przyczynia się do sprawniejszego działania osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie oraz umożliwia im bardziej wydajne

funkcjonowanie. Dofinansowanie w tym zakresie dotyczyło zakupu sprzętów, które zgodnie z indywidualnymi potrzebami osoby z niepełnosprawnością temu służyły.

Potrzeby osób z niepełnosprawnością z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych są duże i stale rosną. Jednakże ze względu na wysokie koszty ich realizacji w stosunku do posiadanych środków PFRON, jakimi dysponuje MOPR, nie ma możliwości pełnego ich zaspokojenia.

Warto zauważyć jednak, że w latach 2021–2023 kwota środków PFRON przeznaczona na zadanie z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych rosła. W 2023 roku wynosiła 254 515,07 zł, czyli o 171% więcej w porównaniu do roku 2021.

W ramach zadań z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się), realizowanych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością złożono następującą liczbę wniosków:

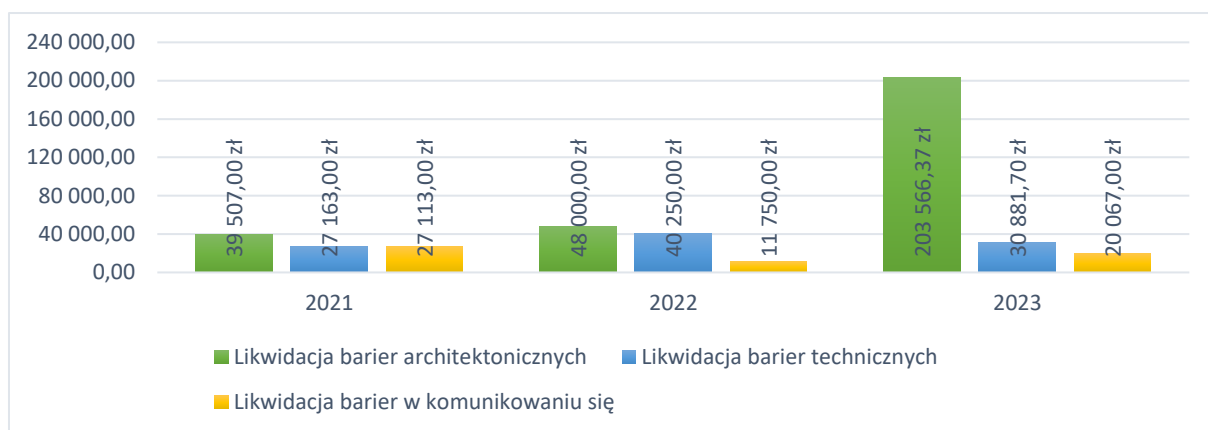
- w 2021 roku 25 wniosków na kwotę 93 783,00 zł, z czego 6 wniosków dotyczyło likwidacji barier architektonicznych, 9 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz 10 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się;
- w 2022 roku 15 wniosków na kwotę 100 000,00 zł, w tym 5 wniosków dotyczących likwidacji barier architektonicznych, 6 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych i 4 wnioski o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się;
- w 2023 roku 29 wniosków na kwotę 254 515,07zł, w tym 14 wniosków dotyczących likwidacji barier architektonicznych, 8 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz 7 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się.

Tabela 12. Przyznane kwoty dofinansowań na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2023.

Rok	Likwidacja barier architektonicznych		Likwidacja barier technicznych		Likwidacja barier w komunikowaniu się	
	Liczba umów	Kwota dofinansowania	Liczba umów	Kwota dofinansowania	Liczba umów	Kwota dofinansowania
2021	6	39 507,00	9	27 163,00	10	27 113,00
2022	5	48 000,00	6	40 250,00	4	11 750,00
2023	14	203 566,37	8	30 881,70	7	20 067,00

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Wykres 4. Dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji społecznej w Tarnobrzegu.

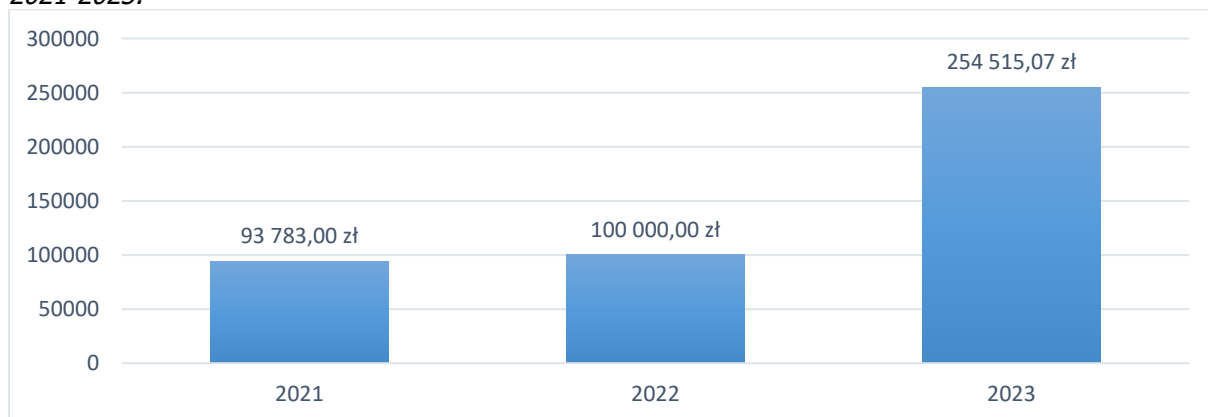
W 2021 r. podpisano 25 umów na kwotę 93 783,00 zł. 6 z nich na kwotę 39 507,00 zł dotyczyło likwidacji barier architektonicznych, 9 umów na kwotę 27 163,00 zł dotyczyło likwidacji barier technicznych oraz 10 umów dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się na kwotę 27 113,00 zł.

W 2022 r. podpisano 15 umów na kwotę 100 000,00 zł. 5 z nich dotyczyło likwidacji barier architektonicznych na kwotę 48 000,00 zł, 6 umów na kwotę 40 250,00 zł dotyczyło likwidacji barier technicznych oraz 4 umowy na kwotę 11 750,00 zł dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się.

W 2023 roku podpisano 29 umów na kwotę 254 515,07 zł. 14 z nich dotyczyło likwidacji barier architektonicznych na kwotę 203 566,37 zł, 8 umów na kwotę 30 881,70 zł. dotyczyło likwidacji barier technicznych oraz 7 umów na kwotę 20 067,00 zł dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się.

W 2023 r. na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych wydatkowano najwięcej środków PFRON. Była to kwota ponad dwa i pół razy wyższa w porównaniu do 2021 r. W związku ze zwiększeniem środków finansowych liczba podpisanych umów dotyczących likwidacji barier architektonicznych również wzrosła w porównaniu do lat poprzednich.

Wykres 5. Środki PFRON wydatkowane na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji społecznej w Tarnobrzegu.

Największa kwota środków PFRON wydatkowanych na likwidację barier funkcjonalnych dostępna była w roku 2023, wtedy też zrealizowano największą liczbę wniosków.

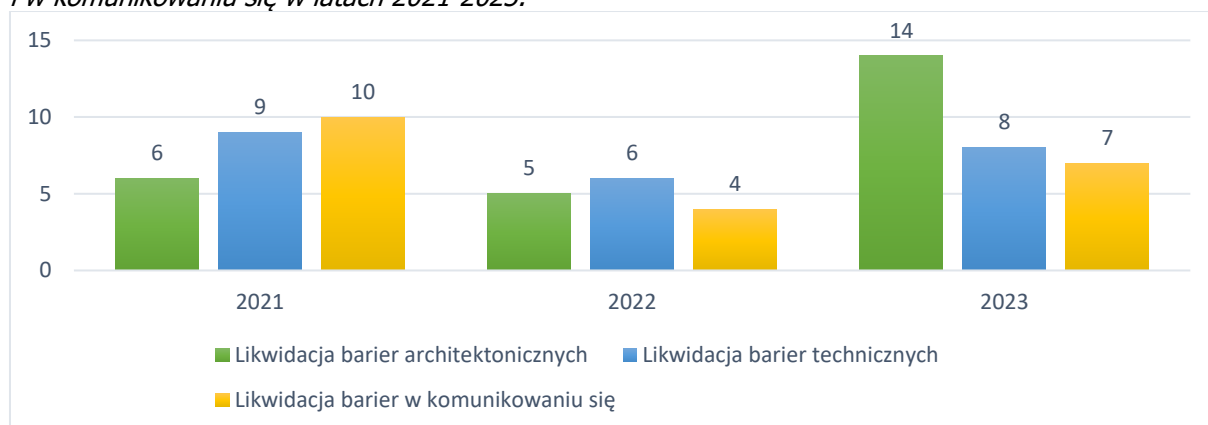
Tabela 13. Liczba zrealizowanych wniosków o likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w lokalnym środowisku w latach 2021-2023.

Rok	Liczba wniosków: wypłacone dofinansowanie					
	Odbiorcy			Rodzaj barier		
	ogółem	dzieci i młodzież	dorośli	architektoniczne	w komunikowaniu się	techniczne
2021	25	5	20	<ul style="list-style-type: none"> - zakup i wymiana drzwi wejściowych do budynku mieszkalnego na szersze, - adaptacja pomieszczenia higieniczno-sanitarnego: budowa wolnej przestrzeni prysznicowej bezprogowej, montaż uchwytów, siedziska, wykonanie podłoża antypoślizgowego, wymiana drzwi na szersze 	<ul style="list-style-type: none"> - nadajnik wspomagający słyszenie, - telefon komórkowy, - laptop, - zestaw do komunikacji alternatywnej „Mówik”, - zestaw pomocy dydaktycznych do komunikowania, - bezprzewodowy odbiornik oraz nadajnik dźwięku. 	<ul style="list-style-type: none"> - łóżko rehabilitacyjne, -fotel sanitarny, uchwyty, nasadka toaletowa, - wózek inwalidzki toaletowo-prysznicowy na dużych kołach, - podnośnik transportowy, - rower trójkołowy
2022	15	4	11	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja pomieszczenia higieniczno-sanitarnego: budowa wolnej przestrzeni prysznicowej bezprogowej, montaż uchwytów, siedziska, wykonanie podłoża antypoślizgowego, wymiana drzwi na szersze, 	<ul style="list-style-type: none"> - nadajnik wspomagający słyszenie, - laptop, - zestaw komputerowy, - zestaw do komunikacji alternatywnej TIM 	<ul style="list-style-type: none"> - system do transportu i opieki ON, - łóżko rehabilitacyjne, -podnośnik transportowy, -rower trójkołowy
2023	29	6	23	<ul style="list-style-type: none"> - zakup schodołazu, - zakup i montaż podnośnika osobowego, - zakup i montaż krzeselka schodowego dla ON - zakup schodołazu krocącego z siodelkiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - zakup laptopa, - zakup zestawu komputerowego, - zakup zestawu do komunikacji alternatywnej „Mówik” 	<ul style="list-style-type: none"> - łóżko rehabilitacyjne, - podnośnik wannowy, uchwyty, -podnośnik do transportu ON- 2 umowy, - rower trójkołowy dwuosobowy,

				- budowa podjazdu, - adaptacja pomieszczenia higieniczno-sanitarnego: budowa wolnej przestrzeni kąpielowej bezprogowej (np. zakup i montaż kabiny prysznicowej, uchwyty, siedziska prysznicowego, wykonanie podłoża antypoślizgowego, wymiana drzwi na szersze oraz inne prace towarzyszące)		- wózek toaletowo-prysznicowy, uchwyty, - szyny podjazdowe, - rower rehabilitacyjny trójkołowy
--	--	--	--	---	--	--

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Wykres 6. Liczba zrealizowanych wniosków na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny

Wśród zadań z zakresu rehabilitacji społecznej największe zapotrzebowanie zgłaszane było i jest nadal na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane na podstawie odrębnych przepisów dorosłym osobom z niepełnosprawnościami oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami.

Przedmioty ortopedyczne, to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie z niepełnosprawnością w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi np. protezy, kule, wózki inwalidzkie, pionizatory i inne). Środki pomocnicze z kolei to takie, które ułatwiają w znacznym stopniu bądź

wręcz umożliwiają osobie z niepełnosprawnością funkcjonowanie w środowisku społecznym (są nimi np. pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki, materace przeciwośluzynowe systemy wspomagające słyszenie – system FM, pętle induktofoniczne i inne).

W większości przypadków, pomoc w zakupie tych środków przyczyniła się do znacznej poprawy warunków życia osoby z niepełnosprawnością a niejednokrotnie pozwoliła jej na powrót do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

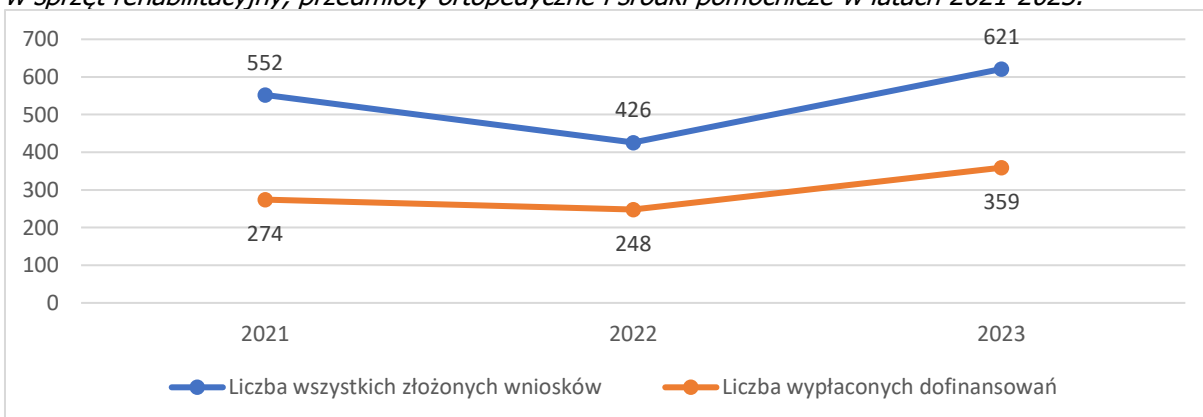
Z kolei zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny umożliwiło kontynuowanie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością w warunkach domowych w przypadku osób indywidualnych, jak i poza domowych w przypadku sprzętu rehabilitacyjnego, o który odrębnym wnioskiem mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Tabela 14. Liczba wniosków oraz przyznana kwota dofinansowań do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne oraz sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2023.

Rok	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnością		
	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Liczba wypłaconych dofinansowań	Kwota dofinansowania
2021	552	274	597 744,00 zł
2022	426	248	415 060,00 zł
2023	621	359	549 113,46 zł

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Wykres 7. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2021-2023.

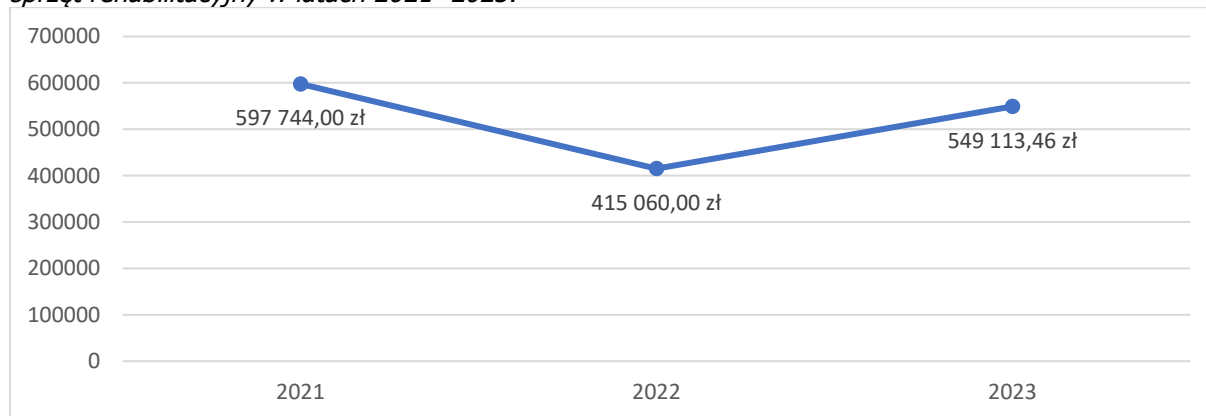
Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest dosyć wysokie. Najmniej wniosków złożono w roku 2022 i wtedy też zrealizowano najmniejszą liczbę dofinansowań. W kolejnym roku odnotowano największą liczbę złożonych i zrealizowanych wniosków.

W 2021 r. do MOPR wpłynęły 552 wnioski, wypłacono dofinansowanie na ogólną kwotę 597 744,00 zł, w tym 3 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. W 2022 roku wpłynęło

znacznie mniej wniosków – 426, wypłacono dofinansowanie na ogólną kwotę 415 060,00 zł, w tym 1 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. W 2023 roku wpłynęło 621 wniosków, wypłacono dofinansowanie na ogólną kwotę 549 113,46 zł, w tym 3 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny.

Wykres 8. Kwota dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne oraz sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021- 2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

W omawianym okresie, składane do MOPR w Tarnobrzegu wnioski w większości dotyczyły dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Tabela 15. Liczba wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2021-2023.

Rok	Liczba wniosków			
	Ogółem	Zrealizowane	Niezrealizowane	Sprzęt rehabilitacyjny złożone/zrealizowane
2021	549	549	0	3/3
2022	425	402	23	1/1
2023	618	609	9	3/3

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Jak wynika z danych w tabeli zwiększyła się liczba wniosków składanych i tym samym wzrosła liczba wniosków, które zostają dofinansowane.

Wspieranie działalności osób z niepełnosprawnością w kulturalno–rekreacyjno–sportowej sferze życia

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu przy realizacji zadań ustawowych współpracuje z organizacjami zajmującymi się wspieraniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także rehabilitacją społeczno–zawodową osób z niepełnosprawnością. Współpraca instytucji pomocowych z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem, zaowocowała zmianą myślenia otoczenia społecznego

o grupach objętych pomocą społeczną, a szczególnie o osobach z niepełnosprawnością i ich rodzinach.

Władze i instytucje samorządowe, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością, podejmują działania mające na celu pobudzenie wrażliwości społecznej na sprawy osób z niepełnosprawnością, aby mogły one godnie i w poczuciu pełnej wartości funkcjonować w społeczności.

W ramach realizacji zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej, finansowanych ze środków PFRON, MOPR wspomaga działalność organizacji pozarządowych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dorosłych osób z niepełnosprawnością oraz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

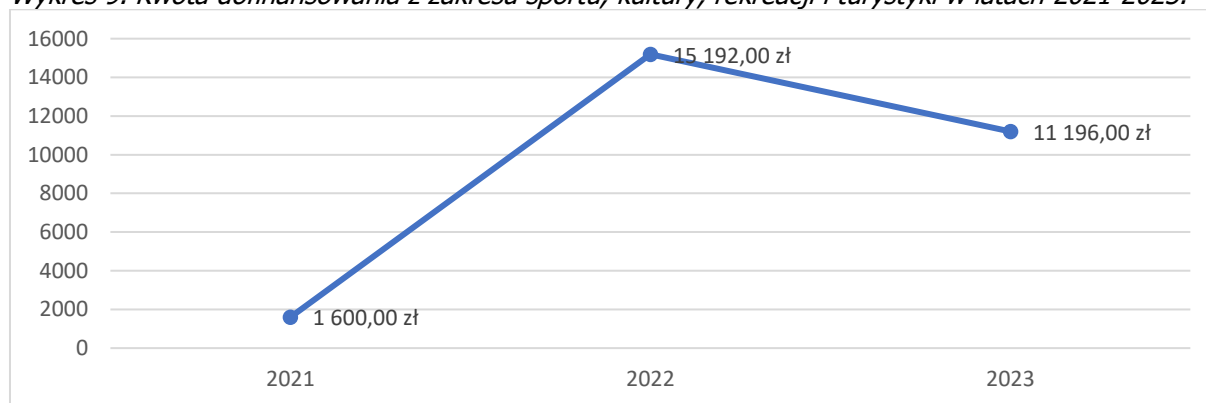
Tabela 16. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2023.

Rok	Liczba umów	Wyplacona kwota dofinansowania
2021	1	1 600,00 zł
2022	3	15 192,00 zł
2023	2	11 196,00 zł

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

W przeciągu trzech ostatnich lat najmniejszą kwotę na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością wydatkowano w 2021 roku.

Wykres 9. Kwota dofinansowania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Turnusy Rehabilitacyjne

Dużym zainteresowaniem ze strony osób z niepełnosprawnością cieszą się również turnusy rehabilitacyjne. Są one zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację

i rozwijanie zainteresowań. Zadanie to jest w części finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 17. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2023.

Dofinansowanie ze środków PFRON	Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych		
	Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wraz z opiekunami	Liczba wypłaconych dofinansowań	Kwota dofinansowania
2021	164	148	209 124,00 zł
2022	227	196	238 226,00 zł
2023	193	145	247 707,00 zł

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

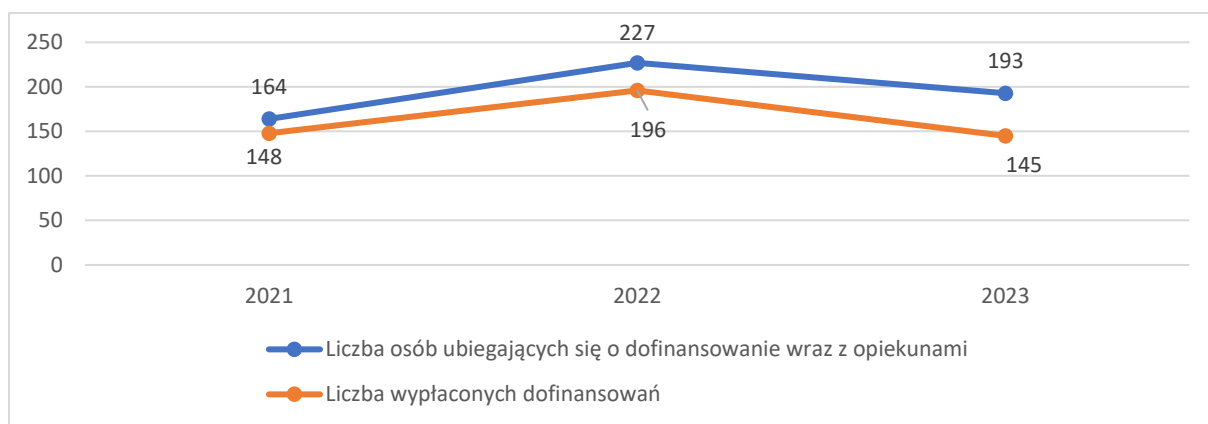
Zasady dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zadań realizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnością przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu dotyczących dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ustalane są corocznie Zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnobrzega.

Obowiązujące przepisy w zakresie realizacji turnusów rehabilitacyjnych, w przypadku znacznego niedoboru środków Funduszu na realizację zadania pozwalają na obniżenie wysokości dofinansowania, nie więcej niż o 20% lub przyjęcie zasady przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata.

W latach 2021-2023 dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób z niepełnosprawnością, było przyznawane osobom, które mają największe potrzeby w tym zakresie. Przy rozpatrywaniu wniosków poza posiadaniem stopnia i rodzaju niepełnosprawności był brany pod uwagę fakt niekorzystania z dofinansowania w latach poprzednich, a także wpływ niepełnosprawności na możliwość realizacji przez osobę niepełnosprawną kontaktów społecznych w codziennym funkcjonowaniu. Ocena wniosku oparta była na systemie punktowym. W pierwszej kolejności dofinansowanie przyznane było wnioskodawcom, których wnioski uzyskały największą liczbę punktów. W 2022 roku przyjęto zasadę obniżonego dofinansowania o 20% w celu udzielenia pomocy ze środków Funduszu możliwie jak największej grupie osób.

W 2023 roku przyjęto zasadę dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata, w celu umożliwienia skorzystania z tej formy pomocy osobom, które nie korzystały z takiego dofinansowania w roku poprzednim.

Wykres 10. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji społecznej w Tarnobrzegu.

W 2021 roku 90% spośród złożonych wniosków uzyskało dofinansowanie, a w 2023 r. było to 75%, co spowodowane było rezygnacją osób z ubiegania się o dofinansowanie oraz odmowami przyznania dofinansowania dla osób, które korzystały z takiej pomocy w roku poprzednim.

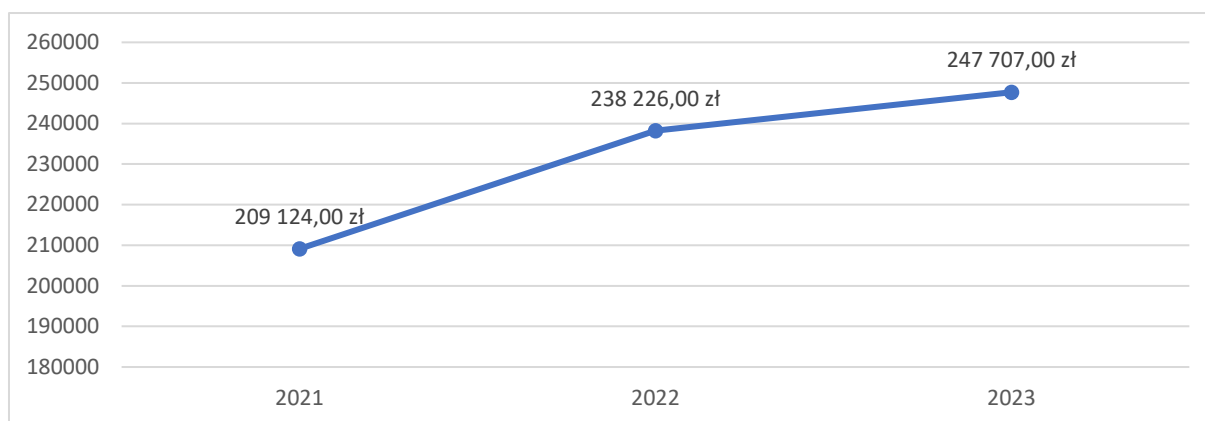
Tabela 18. Liczba wypłaconych kwot dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2023.

Dofinansowanie ze środków PFRON	Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych				
	Osoby dorosłe	Dzieci	Opiekunowie	Ogółem	
	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Kwota dofinansowania
2021	81	20	47	101	209 124,00 zł
2022	106	25	65	131	238 226,00 zł
2023	82	17	46	99	247 707,00 zł

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

Na przestrzeni trzech lat kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych stale rosła. W 2022 roku zaopiniowano pozytywnie największą liczbę wniosków o przyznanie dofinansowania.

Wykres 11. Dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2023.

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

W roku 2021 dofinansowano 101 wniosków uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością, w tym dla 20 dzieci i młodzieży, 81 dorosłych i 47 opiekunów. Łącznie na turnusy rehabilitacyjne wypłacono ze środków PFRON 209 124,00 zł. W 2022 roku o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się więcej osób. Pozytywnie zostało zaopiniowanych 131 wniosków, w tym 25 wniosków dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, 106 wniosków dla dorosłych osób z niepełnosprawnością oraz dla 65 opiekunów. Na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON wypłacono 238 226,00 zł. W roku 2023 dofinansowano 99 wniosków uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością, w tym dla 17 dzieci i młodzieży, 82 dorosłych i 46 wniosków dla opiekunów. Łącznie na turnusy rehabilitacyjne wypłacono ze środków PFRON 247 707,00 zł.

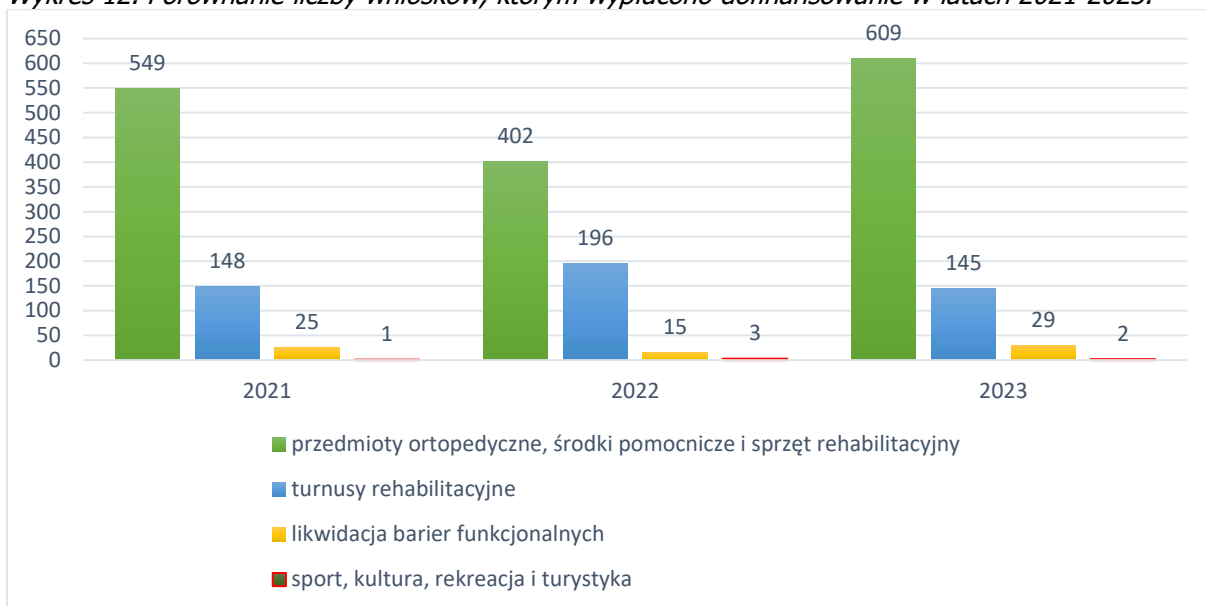
Tabela 19. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2021-2023 – struktura odbiorców.

Rok	Liczba wniosków: wypłacone dofinansowanie			
	Ogółem	Dzieci i młodzież	Dorośli	Opiekunowie
2021	101	20	81	47
2022	131	25	106	65
2023	99	17	82	46

Źródło: Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej w Tarnobrzegu.

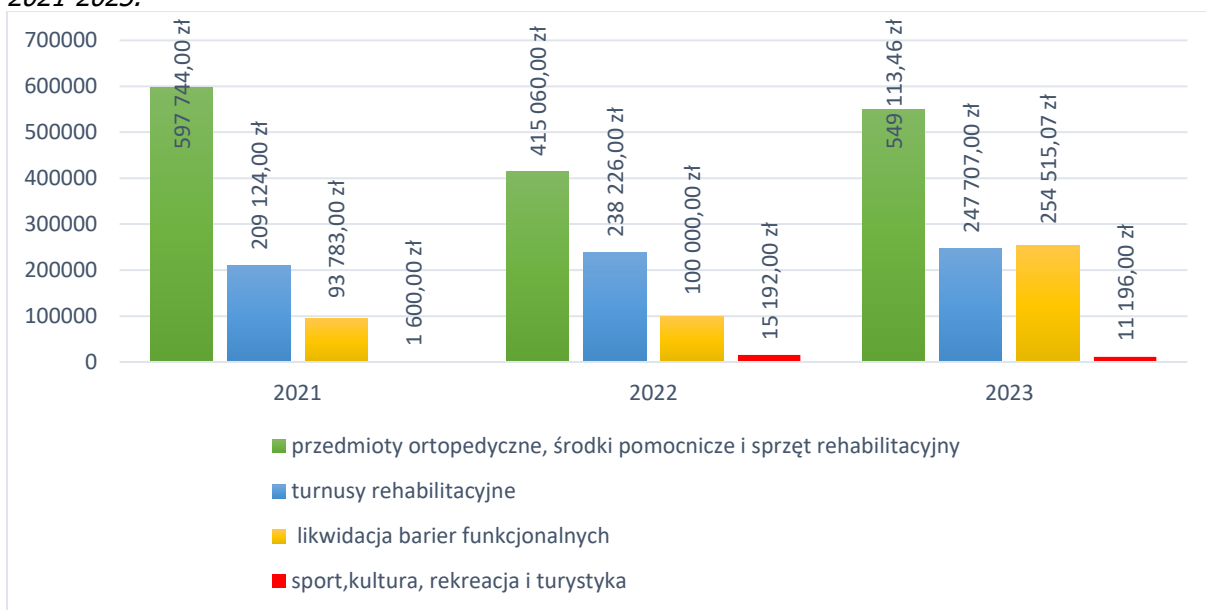
Analizując dane dotyczące realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością w Mieście Tarnobrzeg w okresie 2021-2023 należy stwierdzić, że zdecydowanie największe zapotrzebowanie zgłaszane ze strony osób z niepełnosprawnością dotyczy dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne oraz, że najwięcej środków PFRON przeznaczanych jest na to zadanie.

Wykres 12. Porównanie liczby wniosków, którym wypłacono dofinansowanie w latach 2021-2023.

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13. Porównanie wysokości dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2021-2023.

Źródło: opracowanie własne

Program „Aktywny samorząd”

Program „Aktywny samorząd” jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnością. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub

zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Struktura programu:

1. Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:
 1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - a. Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
 - b. Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;
 2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - a. Zadania: 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
 - b. Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - c. Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;
 3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - b. Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - c. Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - d. Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - e. Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
 4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
 5. Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej.
2. Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 20. Liczba wniosków oraz kwoty dofinansowania w ramach programu „Aktywny samorząd” w latach 2021-2023.

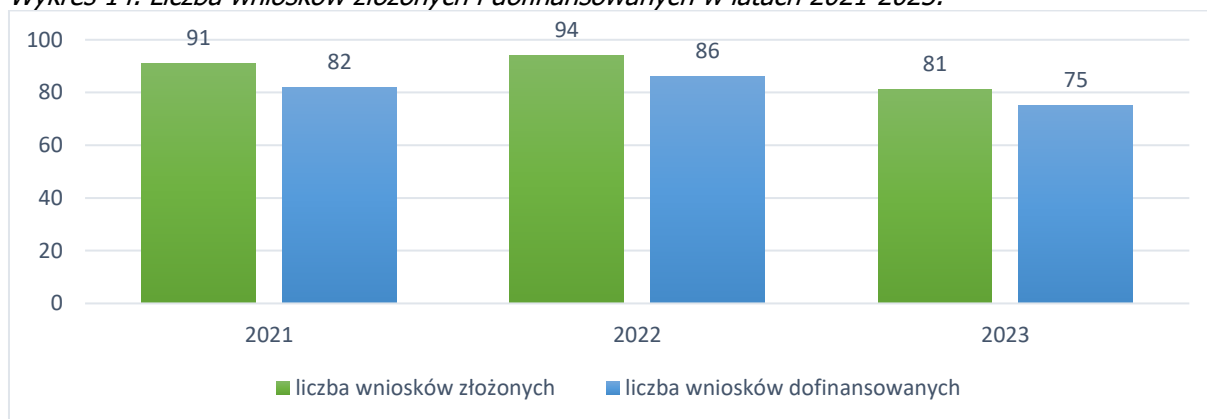
Rok	Program „Aktywny samorząd”			
	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków dofinansowanych	Przyznane dofinansowanie	Wyłacone dofinansowanie
2021	91	82	339 788,00	339 788,00
2022	94	86	329 149,00	329 149,00
2023	81	75	321 853,00	321 853,00
Ogółem	266	243	990 790,00	990 790,00

Źródło: Dane MOPR w Tarnobrzegu.

W 2023 roku wpłynęło najmniej wniosków o dofinansowanie w porównaniu do lat poprzednich. Jednocześnie w tym roku przyznana kwota dofinansowania była najniższa w omawianym okresie.

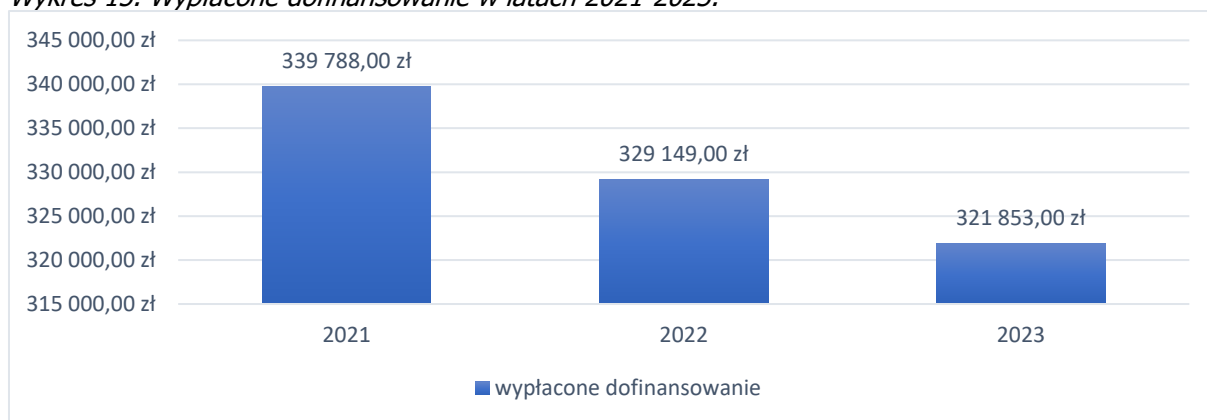
W latach 2021-2023 zostały zabezpieczone wszystkie potrzeby zgłoszone ze strony osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu „Aktywny Samorząd”.

Wykres 14. Liczba wniosków złożonych i dofinansowanych w latach 2021-2023.

Źródło: opracowanie własne

Wykres 15. Wyłacone dofinansowanie w latach 2021-2023.

Źródło: opracowanie własne

Realizacja „Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III”

W 2022 roku zakończono realizację dwóch projektów z Obszaru F programu, dofinansowanych na podstawie umów zawartych w latach 2020-2021 pod nazwą:

1. „Budowa klatki schodowej ewakuacyjnej w ramach modernizacji budynku Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu”,
2. „Modernizacja budynku Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu: korytarzy ewakuacyjnych, pracowni WTZ, oświetlenie ewakuacyjne, system sygnalizacji pożarowej”.

Na realizację w/w projektów przeznaczono łącznie środki PFRON w kwocie 216 000 zł. W 2023 roku Miasto Tarnobrzeg realizowało „Program wyrównywania różnic między regionami III”. W 2023 roku kontynuowano realizację projektu z Obszaru D Programu, dofinansowanego na podstawie umowy zawartej w 2022 roku pod nazwą:

1. „Likwidacja barier transportowych – zakup i przystosowanie pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych, mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Tarnobrzegu, ul. Sienkiewicza 211”.

Na realizację projektu przeznaczono środki PFRON w kwocie 120 000,00 zł. Projekt zrealizowano i rozliczono w czerwcu 2024 roku.

W 2023 roku na podstawie umowy zawartej z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pozyskano środki na realizację projektu z Obszaru D programu – pod nazwą:

1. „Likwidacja barier transportowych – zakup pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych, uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Tarnobrzegu, ul. Sandomierska 24”.

Na realizację projektu przeznaczono środki PFRON w kwocie 110 000,00 zł. Końcowy termin realizacji projektu określono do 31 grudnia 2024 roku.

Działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu w latach 2021-2023

Do podstawowych zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności należy:

- ustalenie niepełnosprawności dzieci do lat 16, w celu uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej: zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych,
- ustalenie stopnia niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia w celu: uzyskania odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacji, uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, możliwości korzystania z karty parkingowej,

otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego oraz korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów,

- wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych osobom przed i po 16 roku życia.

Działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu opiera się na przepisach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2024 poz. 44) rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. 2021 poz. 857), a także:

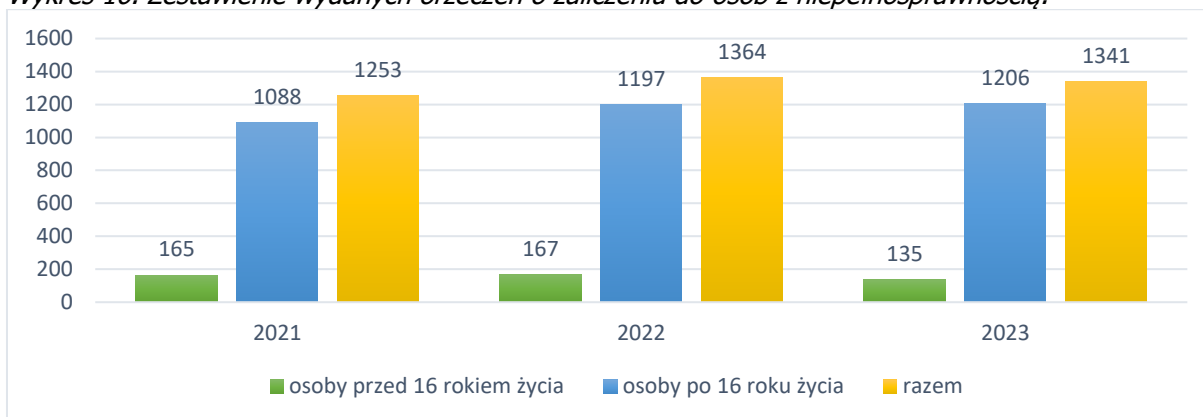
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. 2002 nr 17, poz. 162)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. 2009 nr 226 poz. 1829)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2007, nr 250, poz. 1875)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie warunków, sposobu oraz tryby gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (Dz. U. 2007 nr 228, poz. 1681)

Tabela 21. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością.

Rok	Dzieci i młodzież	Dorośli	W tym dorośli wydane orzeczenia po raz pierwszy	Ogółem (dzieci i dorośli)
2021	165	1088	405	1253
2022	167	1197	518	1364
2023	135	1206	511	1341
Ogółem	467	3491	1434	3958

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

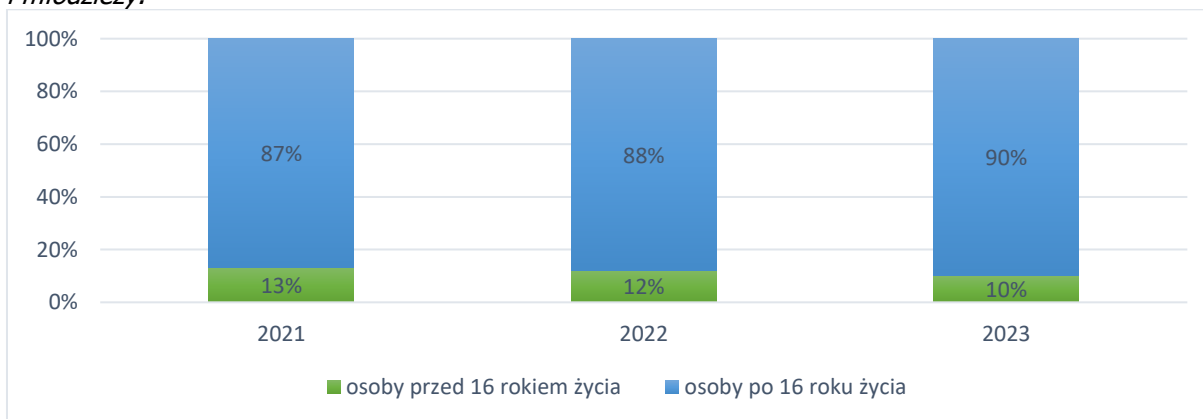
Wykres 16. Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością.

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2021-2023 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu wydał 5 392 orzeczenia, zarówno dla osób przed 16 rokiem życia jak i po 16 r.ż. Tendencja spadkowa widoczna jest w przypadku orzeczeń wydawanych dla osób do 16 roku życia. W roku 2023 odnotowano 18% spadek liczby wydanych orzeczeń dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w porównaniu do roku 2021. Liczba orzeczeń dla osób po 16 r.ż. wzrastała. Warto również zauważyć, że w omawianym okresie wydano znacznie mniej orzeczeń dla osób przed 16 r.ż. – 12%, niż dla osób po 16 r.ż. – 88% wszystkich wydanych orzeczeń. Podsumowując, podkreślić należy, iż w omawianym okresie w poszczególnych latach to osoby dorosłe znacząco przeważają nad dziećmi i młodzieżą.

Wykres 17. Porównanie liczby wydanych orzeczeń dla dorosłych osób z niepełnosprawnością oraz dzieci i młodzieży.

Źródło: opracowanie własne.

Osoby powyżej 16 roku życia

Wśród wydanych w okresie 2021-2023 orzeczeń znalazło się najwięcej orzeczeń o stopniu umiarkowanym oraz o stopniu znacznym, najmniej zaś o stopniu lekkim. Na przestrzeni lat 2021-2023 wystąpił wzrost liczby wydanych orzeczeń. Najwięcej orzeczeń wydano w roku 2023.

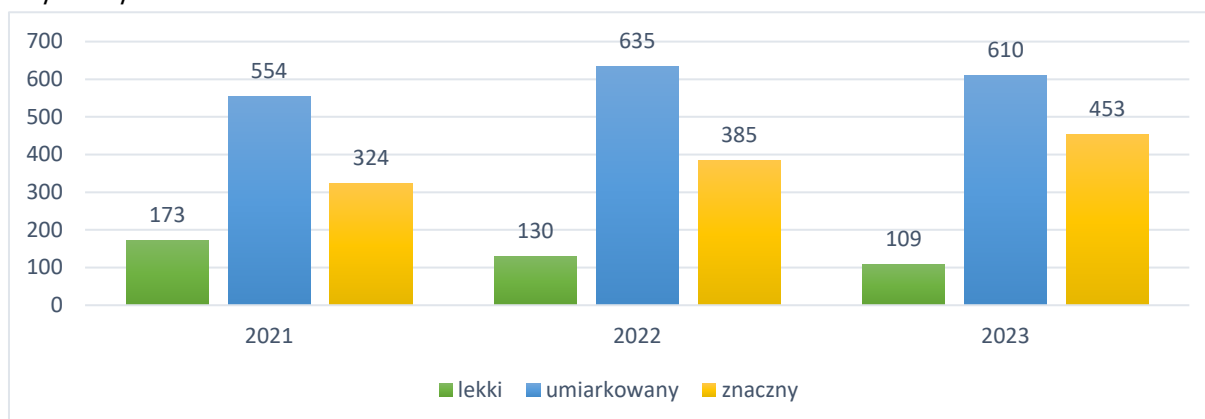
Tabela 22. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według stopnia niepełnosprawności.

Rok	Stopień niepełnosprawności			
	lekki	umiarkowany	znaczny	Ogółem
2021	173	554	324	1051
2022	130	635	385	1150
2023	109	610	453	1172
Razem	412	1799	1162	3373

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu

Orzeczenia w stopniu umiarkowanym stanowią największą część wszystkich orzeczeń, bo aż 53%, stopień znaczny 35% oraz stopień lekki 12%.

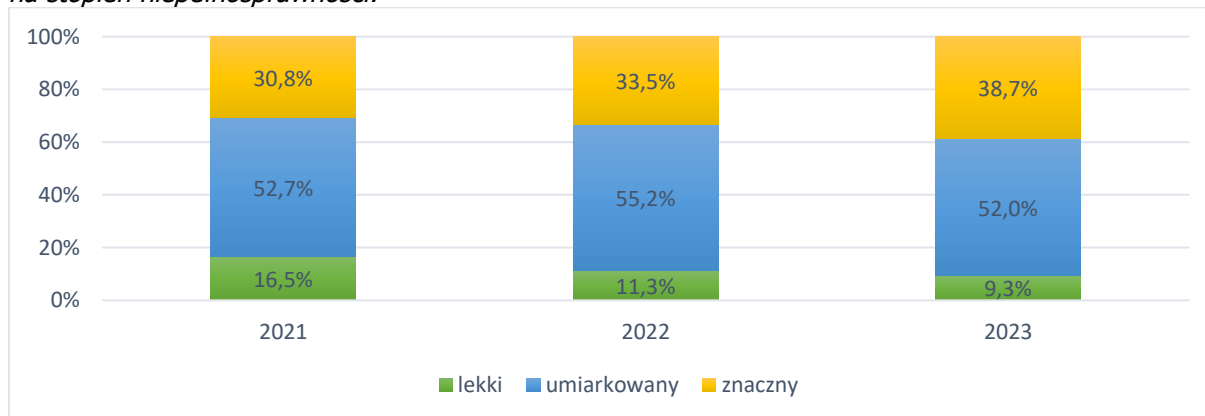
Wykres 18. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na wzrost liczby orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu znacznym wydawanych w latach 2021-2023 oraz znaczący spadek wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu lekkim.

Wykres 19. Procentowe porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne.

Główne przyczyny niepełnosprawności osób, orzekanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu w przypadku osób po 16 r.ż., to upośledzenia narządu ruchu, choroby neurologiczne, choroby układów oddechowego i krążenia oraz choroby psychiczne. Najrzadziej orzeczenia wydawano z powodu epilepsji, upośledzenia umysłowego i całościowych zaburzeń rozwojowych.

Tabela 23. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według przyczyny niepełnosprawności.

Rok	Przyczyny niepełnosprawności												Ogółem
	U	P	L	O	R	E	S	T	M	N	I	C	
2021	10	146	41	40	315	14	129	51	70	162	52	21	1051
2022	11	127	38	28	342	12	184	66	85	184	52	20	1150
2023	12	147	35	40	356	5	152	69	77	195	57	27	1172
Ogółem	33	420	114	108	1014	31	465	186	232	541	161	68	3373

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu

01-U upośledzenie umysłowe

02-P choroby psychiczne

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu

04-O choroby narządu wzroku

05-R upośledzenia narządu ruchu

06-E epilepsja

07-S choroby układów oddechowego i krążenia

08-T choroby układu pokarmowego

09-M choroby układu moczowo-płciowego

10-N choroby neurologiczne

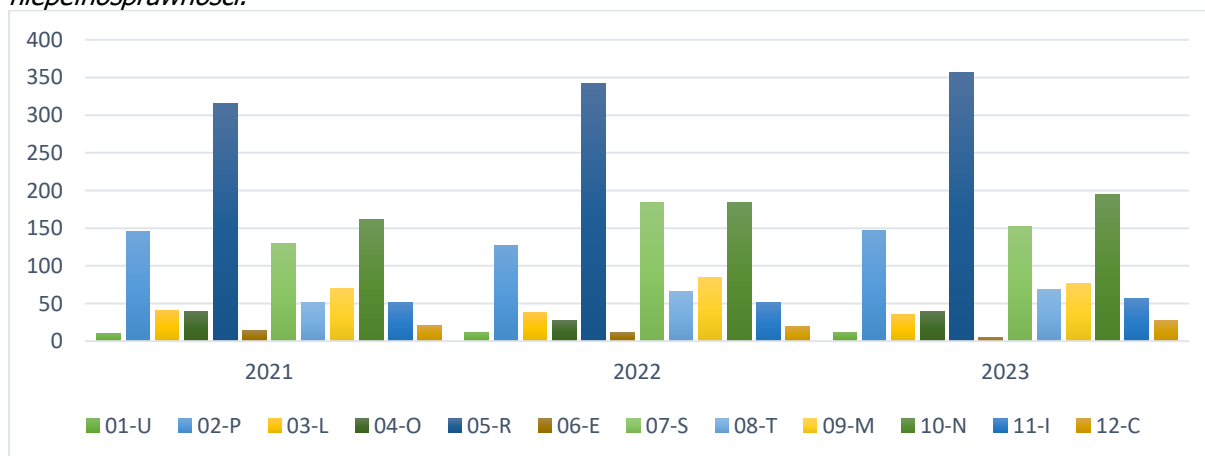
11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne metaboliczne,

zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia,

choroby układu krwiotwórczego

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Wykres 20. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według przyczyny niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne

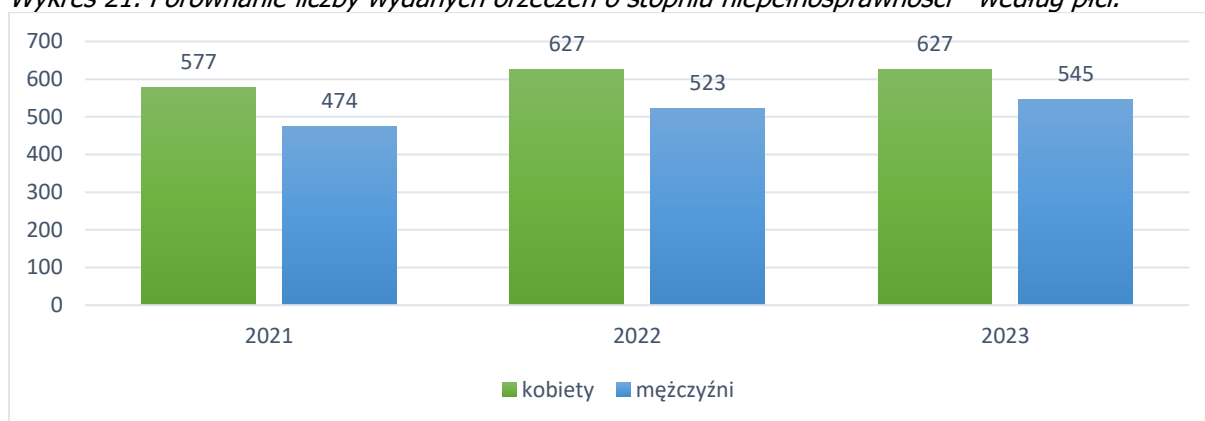
Wśród osób dorosłych, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2021-2023, przeważa liczba kobiet.

Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według płci.

Rok	Płeć		
	kobiety	mężczyźni	Ogółem
2021	577	474	1051
2022	627	523	1150
2023	627	545	1172
Ogółem	1831	1542	3373

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Wykres 21. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według płci.

Źródło: opracowanie własne.

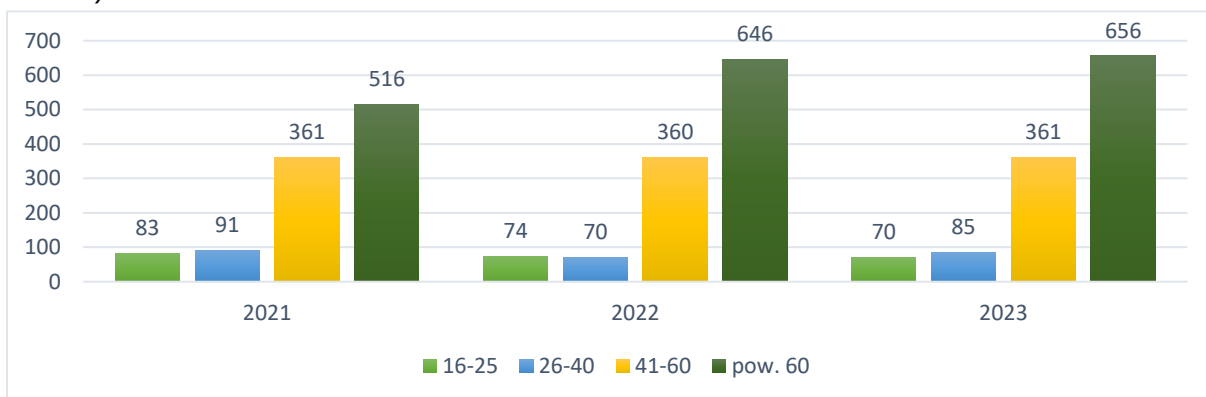
Osoby, które otrzymały orzeczenie, znajdowały się głównie w dwóch przedziałach wiekowych - wieku pow. 60 lat oraz w wieku 41-60 lat. Najmniej orzeczeń wydano dla osób w wieku 16-25 lat. Zauważyć można również, że spadła liczba orzeczeń wydanych dla tej grupy wiekowej, w 2023 roku wydano o 16% mniej orzeczeń w porównaniu do roku 2021.

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wieku.

Rok	Wiek				Ogółem
	16-25	26-40	41-60	pow. 60	
2021	83	91	361	516	1051
2022	74	70	360	646	1150
2023	70	85	361	656	1172
Ogółem	227	246	1082	1818	3373

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Wykres 22. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według grup wiekowych.

Źródło: opracowanie własne.

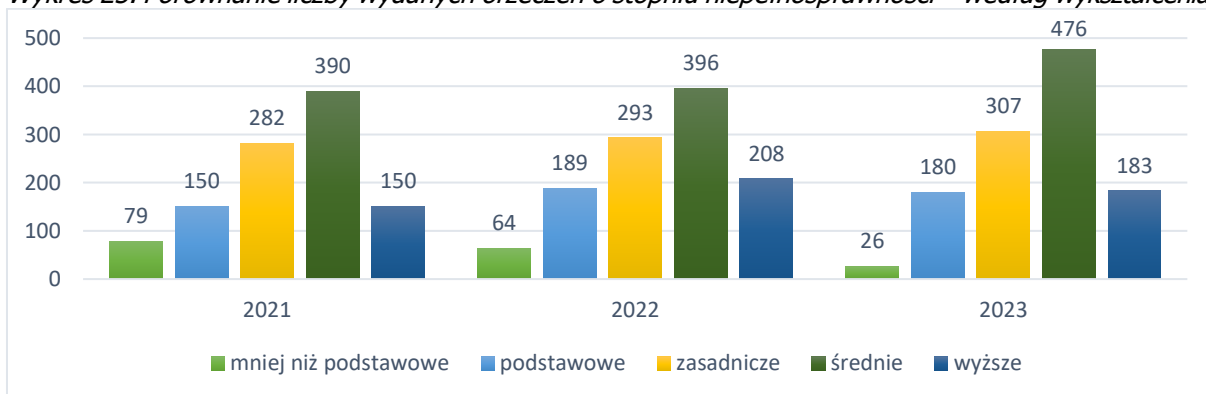
Osoby, które w omawianym okresie otrzymywały orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu, to w znaczącej większości osoby ze średnim wykształceniem. Najmniejszą grupę stanowiły osoby, które nie ukończyły szkoły podstawowej.

Tabela 26. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wykształcenia.

Rok	Wykształcenie					Ogółem
	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	
2021	79	150	282	390	150	1051
2022	64	189	293	396	208	1150
2023	26	180	307	476	183	1172
Ogółem	169	519	882	1262	541	3373

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Wykres 23. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wykształcenia.

Źródło: opracowanie własne.

Największa liczba wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, została złożona w celu znalezienia odpowiedniego zatrudnienia (1107 wniosków) oraz uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego (828 wniosków) i konieczność zaopatrzenia

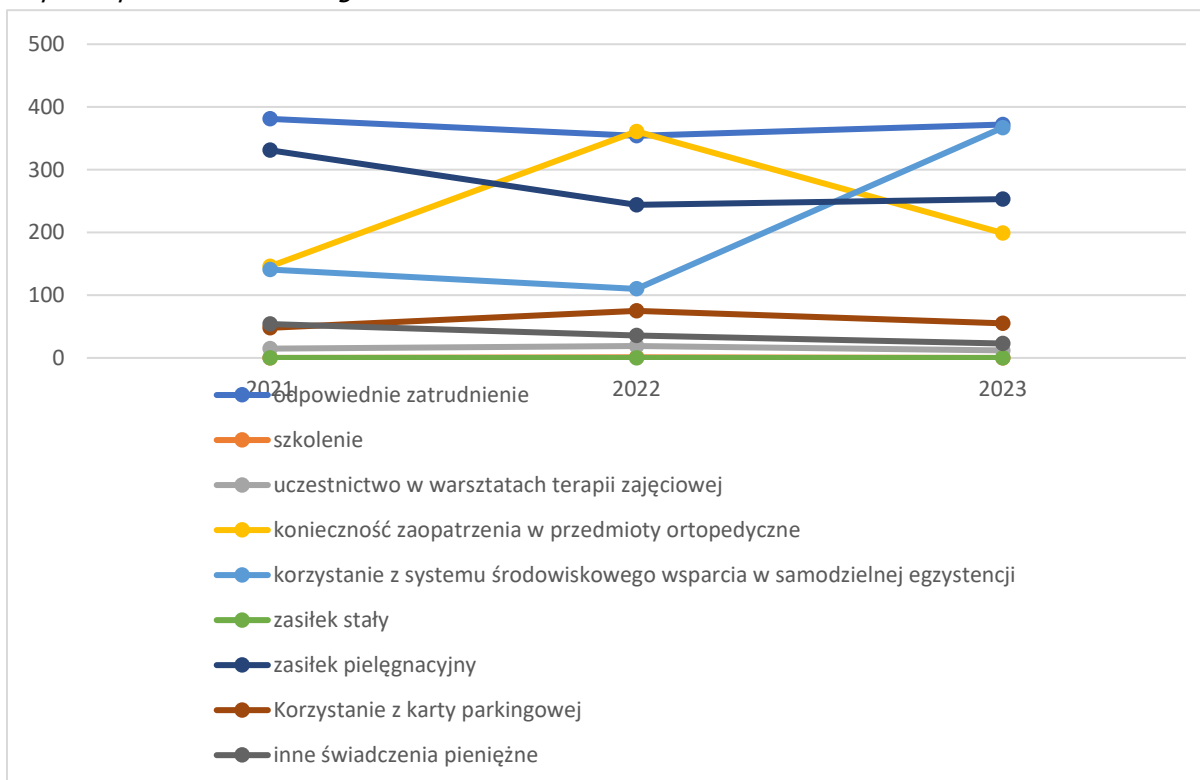
w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (706) wniosków. Najmniejsza liczba ze składanych wniosków miała na celu uzyskanie uprawnień do uczestnictwa w szkoleniach oraz w warsztatach terapii zajęciowej.

Tabela 27. Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania (osoby po 16 roku życia).

Rok	Cel składania wniosków									Razem
	odpowiednie zatrudnienie	szkolenie	uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	koniczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	zasilek stały	zasilek pielęgnacyjny	Korzystanie z karty parkingowej	inne świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, ulgi i uprawnienia	
2021	381	0	15	146	141	0	331	48	54	1116
2022	354	1	19	361	110	0	244	75	36	1200
2023	372	0	12	199	367	0	253	55	23	1281
Ogółem	1107	2	46	706	618	0	828	545	113	3597

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Wykres 24. Porównanie liczby przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania.

Źródło: opracowanie własne.

Osoby poniżej 16 roku życia

Osobom poniżej 16 roku życia najczęściej wydawano orzeczenia z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych – 230 orzeczeń wydanych w latach 2021 - 2023, co stanowi 52% wszystkich orzeczeń. Natomiast najmniej orzeczeń wydano z uwagi na choroby układu pokarmowego (2 orzeczenia), choroby układów oddechowego i krążenia (2 orzeczenia), choroby psychiczne (3 orzeczenia). Na przestrzeni trzech lat wydano tylko jedno orzeczenie z uwagi na upośledzenie umysłowe.

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością – według przyczyny niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia).

Rok	Przyczyny niepełnosprawności												Ogółem
	U	P	L	O	R	E	S	T	M	N	I	C	
2021	1	2	15	12	6	2	8	1	6	9	12	82	156
2022	0	1	17	13	4	2	9	0	4	16	13	83	162
2023	0	0	10	11	6	3	8	1	1	7	11	65	123
Ogółem	1	3	36	16	7	25	2	2	11	32	36	230	441

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

01-U upośledzenie umysłowe

02-P choroby psychiczne

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu

04-O choroby narządu wzroku

05-R upośledzenia narządu ruchu

06-E epilepsja

07-S choroby układów oddechowego i krążenia

08-T choroby układu pokarmowego

09-M choroby układu moczowo-płciowego

10-N choroby neurologiczne

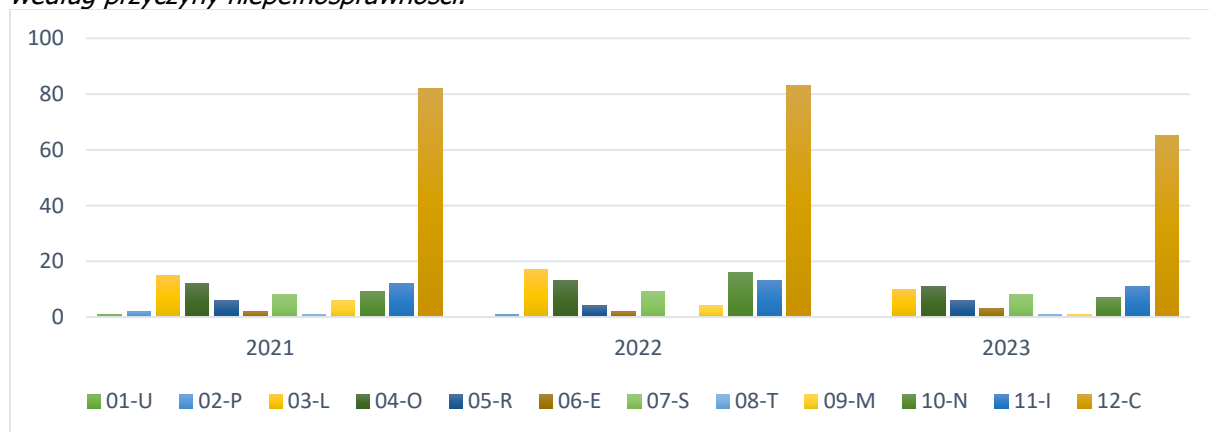
11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne metaboliczne,

zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia,

choroby układu krwiotwórczego

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Wykres 25. Wykres 25. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według przyczyny niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat 2021-2023 wśród osób poniżej 16. roku życia orzeczenia częściej wydawane były dla chłopców niż dziewcząt. Spośród 441 wydanych orzeczeń, orzeczenia dla chłopców stanowiły 67% (297) natomiast dziewcząt - 33% (144).

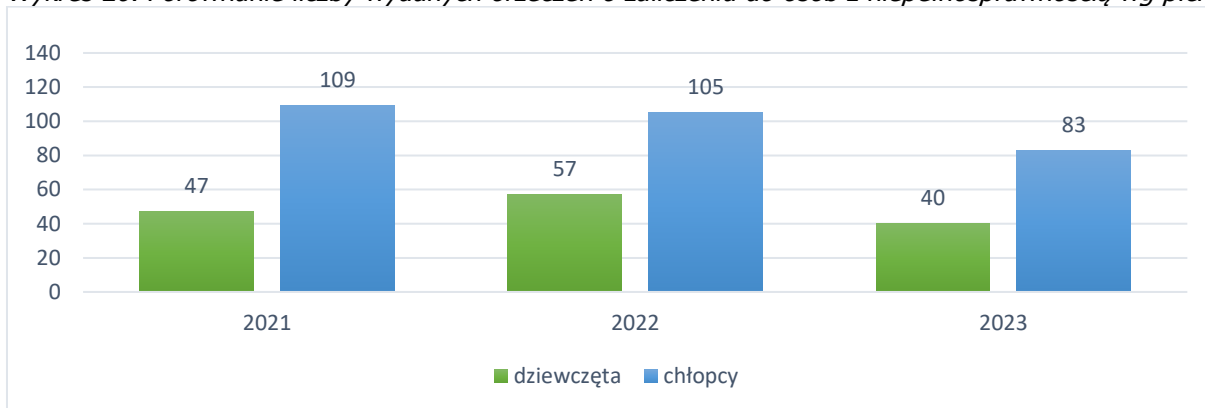
Tabela 29. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością – według płci.

Rok	Płeć		
	dziewczęta	chłopcy	Ogółem
2021	47	109	156
2022	57	105	162
2023	40	83	123
Ogółem	144	297	441

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Na przestrzeni trzech lat zaobserwować można wyraźny spadek liczby orzeczeń wydawanych dla chłopców. W roku 2023 było ich mniej o 24% mniej w porównaniu do roku 2021.

Wykres 26. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością wg płci.

Źródło: opracowanie własne.

Wśród osób poniżej 16 roku życia, którym Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu wydał w latach 2021-2023 orzeczenia o niepełnosprawności, najwięcej było osób w wieku 8-16 lat. Najmniej wydano orzeczeń dla dzieci w wieku 0-3.

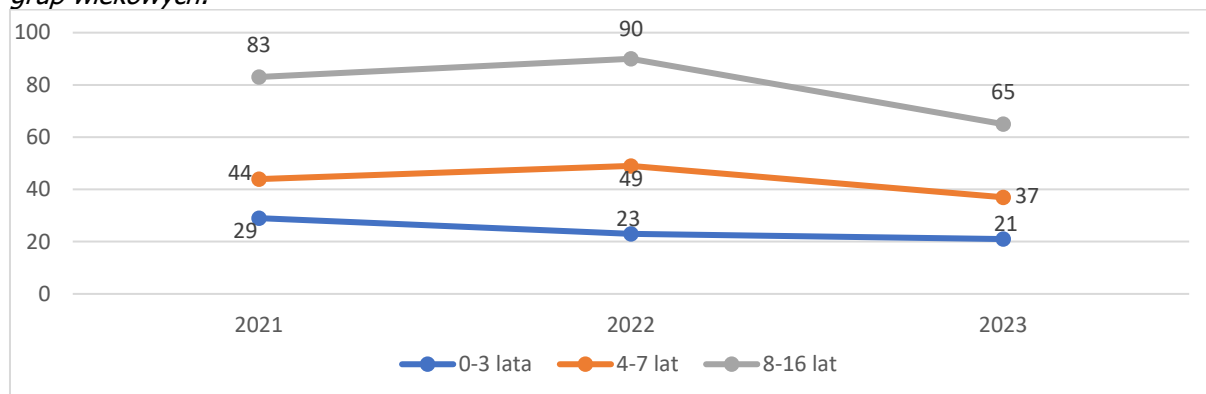
Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością – według wieku.

Rok	Wiek			Ogółem
	0-3	4-7	8-16	
2021	29	44	83	156
2022	23	49	90	162
2023	21	37	65	123
Razem	73	130	238	441

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Orzeczenia osób w wieku 8-16 stanowią 54%, w wieku 0-3 – 17%, natomiast w wieku 4-7 – 29% wszystkich wydanych w omawianym okresie orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia.

Wykres 27. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością według grup wiekowych.

Źródło: opracowanie własne.

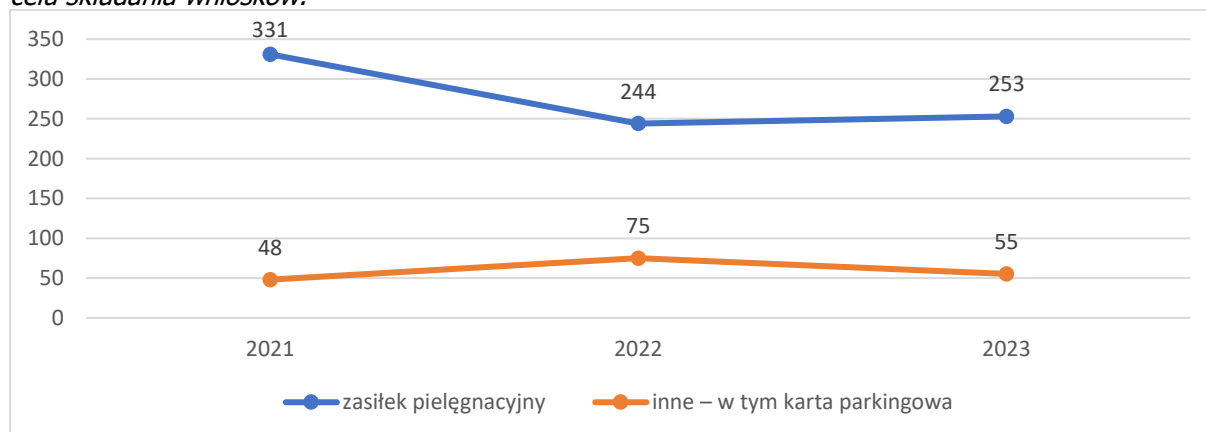
Najwięcej złożonych wniosków zostało w celu uzyskania uprawnień do otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego. Mniejszą część stanowią wnioski dotyczące uzyskania uprawnień do otrzymania innych uprawnień, w tym karty parkingowej.

Tabela 31. Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania (osoby przed 16 rokiem życia).

Rok	Cel składania wniosków			Ogółem
	zasiłek pielęgnacyjny	zasiłek stały	inne – w tym karta parkingowa	
2021	331	0	48	379
2022	244	0	75	319
2023	253	0	55	308
Ogółem	828	0	178	1006

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu.

Wykres 28. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością według celu składania wniosków.

Źródło: opracowanie własne.

Miejska Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnością

W dniu 9 lipca 2003 roku na terenie Miasta Tarnobrzega powołano Miejską Społeczną Radę do spraw Osób Niepełnosprawnych, będącą organem opiniodawczo-doradczym Prezydenta Miasta Tarnobrzega, w skład której wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji działających na terenie Miasta Tarnobrzega na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2027 powołana została Zarządzeniem nr 258/2023 Prezydenta Miasta Tarnobrzega z dnia 11 lipca 2023 r.

Do zakresu działania Miejskiej Społecznej Rady, zgodnie Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (D.U. 2024 r. poz. 44 z późn. zm.), należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

4. Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Do realizacji celu niezbędne jest:

- 1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
 - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych, które pozwalają na określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
 - b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, zainteresowań i uzdolnień.
- 2) prowadzenie poradnictwa zawodowego z uwzględnieniem oceny zdolności do pracy oraz możliwości wyboru odpowiedniego zawodu i szkolenia,
- 3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
- 4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
- 5) określenie środków technicznych, które umożliwiają lub ułatwiają wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Powiatowy Urząd Pracy

Do zadań PUP z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością należą:

- Realizacja usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2024 poz. 475 z późn. zm.), tj. pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń, stażu, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego dorosłych, badań lekarskich lub psychologicznych, zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, lub przez okres odbywania u pracodawcy stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego, kosztów zakwaterowania, finansowania kosztów przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne i powrotu do miejsca zamieszkania, szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową, studiów podyplomowych, bonu na zasiedlenie, bonu szkoleniowego, bonu stażowego (art. 11 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Dz. U. 2024 poz. 44). Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa wyżej są finansowane w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako bezrobotne - ze środków Funduszu Pracy, natomiast jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób z niepełnosprawnością (art.38, 40 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).
- Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).
- Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę z niepełnosprawnością zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu (art. 26e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Wsparcie i pomoc w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością

Pośrednictwo pracy

Usługa pośrednictwa pracy jest bezpłatna dla osób zarejestrowanych w PUP. Wszystkie zarejestrowane osoby z niepełnosprawnością zostają objęte pośrednictwem pracy w formie indywidualnych spotkań.

Liczba ofert pracy dla osób ze stopniem niepełnosprawności, jakie wpływają do urzędu jest znikoma w porównaniu do liczby ofert dla osób sprawnych oraz w porównaniu do liczby zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością.

Do barier utrudniających podejmowanie pracy osobom z niepełnosprawnością w ramach realizowanych ofert należą: trudności komunikacyjne, zbyt mała liczba godzin pracy proponowana przez pracodawców, stan zdrowia niepozwalający osobom niepełnosprawnym na podjęcie pracy na określonym stanowisku. Czasami są to również obawy o utratę świadczeń, z których korzystają osoby z niepełnosprawnością. Natomiast jedną z głównych barier w realizacji ofert przez urząd były nieodpowiednie do wymagań pracodawców kwalifikacje osób z niepełnosprawnością.

W trakcie wizyt monitorujących u pracodawców pośrednicy pracy informowali o korzyściach wynikających z zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, o sposobach rekrutacji na określone stanowiska pracy oraz o możliwościach wsparcia urzędu w procesie zatrudnienia lub przekwalifikowania osób z niepełnosprawnością.

W latach 2021 – 2023 PUP Tarnobrzeg posiadał 307 ofert dla osób z niepełnosprawnością.

Tabela 32. Oferty dla osób z niepełnosprawnością zgłoszone do PUP Tarnobrzeg.

Rok	Oferty dla osób z niepełnosprawnością zgłoszone do PUP Tarnobrzeg		
	2021	2022	2023
liczba ofert ogółem	85	114	108

Źródło: PUP w Tarnobrzegu.

Rok 2021

W 2021 roku urząd dysponował 85 ofertami pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Archiwista	2
Fakturzysta	1
Fizjoterapeuta	1
Kierowca	2
Kucharz	2
Magazynier	4
Operator kserokopiarek	3
Pracownik biurowy	6
Pracownik budowlany	6
Pracownik do spraw osobowych	1
Pracownik gospodarczy	14
Pracownik ochrony	8
Przedstawiciel handlowy	5
Sprzątaczką	25
Sprzedawca	3
Woźny	1
Zaopatrzeniowiec	1

Rok 2022

W roku 2022 roku do urzędu wpłynęło 114 ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością na następujące stanowiska:

Administrator stron internetowych	1
Archiwista	2
Doradca rolniczy	1
Fizjoterapeuta	10
Intendent	1
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	1
Konserwator	1
Księgowy	2
Magazynier	2
Ogrodnik	1
Operator urządzeń powielających	1
Operator w dziale produkcji	2
Operator wprowadzania danych	1
Pomoc biblioteczna	1
Pomoc kuchenna	2
Pomocniczy pracownik terenów zieleni	1
Portier/pracownik magazynowy	1
Pracownik administracyjno - biurowy	3
pracownik ds. turystyki i obsługi szkoleń	1
Pracownik gospodarczy	12
Pracownik ochrony	26
Sprzątaczką	36
Sprzedawca	3
Stanowisko ds. kulturalno - oświatowych	1
Telemarketer	1

Rok 2023

W 2023 roku PUP dysponował 108 ofertami pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Elektromonter instalacji elektrycznych	1
Fakturzystka	1
Fizjoterapeuta	10
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	1
Kierowca samochodu dostawczego	1
Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń	1
Magazynier	1
Masażysta	6
Operator maszyn powielających	1
Pomoc kuchenna	3

Portier/dozorca	1
Pracownik administracyjny działu kadr	1
Pracownik gospodarczy	28
Pracownik ochrony	5
Referent ds. zaopatrzenia	2
Specjalista do spraw mediów społecznościowych	1
Sprzątaczką	38
Sprzedawca	5
Technik informatyk	1

Poradnictwo zawodowe

Głównym celem poradnictwa zawodowego, było rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz udzielanie im pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych i sporządzanie indywidualnych planów działania. Osoby z niepełnosprawnością korzystały z porad indywidualnych. Porady te dotyczyły wyboru zawodu, kierunku szkolenia celem podwyższenia kwalifikacji lub przekwalifikowania się oraz podjęcia lub zmiany zatrudnienia, określenia psychofizycznej przydatności zawodowej z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań do poszczególnych zawodów. Oprócz tego osoby z niepełnosprawnością korzystały z pomocy doradcy zawodowego przy przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych w momencie ubiegania się o pracę. Udzielane im były również informacje na temat specyfiki rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą. Ponadto doradca zawodowy udzielał informacji o zawodach, sytuacji na rynku pracy, Zakładach Pracy Chronionej oraz udostępniał osobom z niepełnosprawnością informację o instytucjach i organizacjach zajmujących się świadczeniem pomocy i wsparcia w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością. W 2022 i 2023 roku organizowane były również spotkania grupowe z osobami z niepełnosprawnością zarejestrowanymi w PUP.

Tabela 33. Dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnością z m. Tarnobrzega korzystających z poradnictwa zawodowego.

Wyszczególnienie	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z poradnictwa zawodowego		
	2021	2022	2023
Porady indywidualne	16	16	6
Porady grupowe	0	5	2
Informacje zawodowe indywidualne	86	95	93
Informacje zawodowe grupowe	3	7	5
Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – szkolenie	0	0	0
Razem	105	123	106

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu.

Organizacja szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnością

Organizacja szkoleń to usługa, którą promuje doradca zawodowy w trakcie porad indywidualnych i grupowych oraz spotkań informacyjnych dla osób z niepełnosprawnością. Szkolenia mają na celu zwiększenie szans osób z niepełnosprawnością na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenie aktywności zawodowej.

W latach 2021-2023 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu nie były organizowane szkolenia z Funduszu PFRON w związku z brakiem zainteresowania ze strony bezrobotnych osób z niepełnosprawnością lub innych osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy. Osoby z niepełnosprawnością korzystały ze szkoleń finansowanych z Funduszu Pracy.

Tabela 34. Wykaz szkoleń zawodowych organizowanych dla osób z niepełnosprawnością z m. Tarnobrzega

Lp.	Nazwa szkolenia	Instytucja szkoląca	Ilość osób	Źródło finansowania
2021				
1.	Kurs na kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Karabela Sp. z o.o.	1	Fundusz Pracy
2022				
1.	Prawo jazdy kat C, prawo jazdy kat. E do C	Liga Obrony Kraju	1	Fundusz Pracy
2.	Spawanie spoinami pachwinowymi blach i rur metodą TIG 141	Inter Petro Sp. z o.o.	1	Fundusz Pracy
3.	Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym	Krajowy Instytut Medyczny	1	Fundusz Pracy
2023				
Brak szkoleń				

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu.

Finansowanie wydatków na instrumenty rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

- a) Staże, dają możliwość nabycia umiejętności niezbędnych do samodzielnej pracy na danym stanowisku.
- b) Prace interwencyjne – są instrumentem rynku pracy skierowanym do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych. Polegają one na częściowej refundacji wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne. Prace interwencyjne mogą być organizowane zarówno w sektorze prywatnym, jak również w sektorze publicznym.
- c) Roboty publiczne - zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy organizatorem robót publicznych może być gmina oraz jej jednostki organizacyjne. W ramach robót wykonywane mogą być prace mające na celu

reintegrację zawodową i społeczną w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

- d) Bon na zasiedlenie – stanowi gwarancję przyznania środków finansowych na pokrycie kosztów zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania dla osób do 30 roku życia.
- e) Bon zatrudnieniowy - instrument rynku pracy skierowany do osób, które nie ukończyły 30 roku życia. W ramach bonu pracodawca otrzymuje częściową refundację wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne do wysokości zasiłku dla osób bezrobotnych przez okres 12 miesięcy.
- f) Dofinansowanie wynagrodzenia skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia - instrument rynku pracy skierowany do osób, które ukończyły 50 rok życia. PUP dofinansowuje pracodawcy część wynagrodzenia do wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy przez okres 12 miesięcy.
- g) Wyposażeni/doposażenie stanowiska pracy - dokonywany jest pracodawcy, który zatrudni osobę niepełnosprawną przez okres co najmniej 36 miesięcy ze środków PFRON (art. 26e ww. ustawy).
- h) Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - przysługuje osobie niepełnosprawnej na podstawie art. 12a Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Tabela 35. Finansowanie wydatków na instrumenty rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Instrumenty rynku pracy	Osoby bezrobotne z niepełnosprawnością z m. Tarnobrzega, które rozpoczęły formy aktywne			
	2021	2022	2023	Suma w latach 2021 - 2023
Staże	11	16	13	40
Prace interwencyjne	3	7	3	13
Roboty publiczne	8	7	8	23
Bon na zasiedlenie	1	0	1	2
Bon zatrudnieniowy	0	0	0	0
Dofinansowanie wynagrodzenia skierowanego bezrobotnego pow. 50 roku życia	0	0	0	0
Wyposażenie / Doposażenie stanowiska pracy	4	4	4	12
Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	0	3	1	4

Źródło: PUP w Tarnobrzegu.

Najwięcej osób z niepełnosprawnością korzystało ze staży. Łącznie dla lat 2021-2023 było to 40 osób.

Tabela 36. Osoby z niepełnosprawnością, poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu z m. Tarnobrzega, które rozpoczęły formy aktywne.

Instrumenty rynku pracy	Osoby z niepełnosprawnością, poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu z m. Tarnobrzega, które rozpoczęły formy aktywne			
	2021	2022	2023	Suma w latach 2021 - 2023
Stáže	5	10	9	24

Źródło: PUP w Tarnobrzegu.

Osoby poszukujące pracy z niepełnosprawnością, niepozostające w zatrudnieniu, z miasta Tarnobrzega korzystały tylko z jednego instrumentu, tj. staży.

5. System szkolnictwa obejmujący osoby z niepełnosprawnością

Dostęp do edukacji jest podstawowym elementem, który decyduje o włączeniu osób z niepełnosprawnością do życia społecznego. Działania dotyczą wszystkich etapów edukacji, począwszy od żłobka poprzez przedszkole, szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, wyższą a także doskonalenie zawodowe przez cały okres aktywności zawodowej. Konieczne jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością, bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności, pełnego dostępu do edukacji, rozwijania osobowości, talentu, kreatywności, tak aby w pełni mogły wykorzystać swój potencjał w zakresie możliwości intelektualnych i fizycznych. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością uczestniczenia w powszechnej edukacji jest ważne także z uwagi na proces integracji społecznej ze środowiskiem lokalnym.

Miasto Tarnobrzeg jest organem prowadzącym dla czternastu przedszkoli, w tym jednego przedszkola integracyjnego, ośmiu obwodowych szkół podstawowych, pięciu szkół ponadpodstawowych oraz Zespołu Szkół Specjalnych.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Są to zarówno dzieci, które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jak i te, które mają trudności w realizacji standardów wymagań programowych, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania poznawczo-percepcyjnego (niższe niż przeciętne możliwości intelektualne, a także dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia), zdrowotnego (dzieci przewlekle chore) oraz ograniczeń środowiskowych (dzieci emigrantów, dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo). Dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinni mieć maksymalne wsparcie w szkole. Uczeń ma funkcjonować w społeczności szkolnej. Jeśli stan zdrowia mu na to pozwala, powinien uczyć się ze swoimi rówieśnikami. Podstawowym aspektem pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest rzetelna diagnoza dziecka. Wszelkie formy indywidualizacji – dotyczące dzieci ze specjalnymi potrzebami, w tym dzieci ze

specyficznymi trudnościami w uczeniu się – powinny bazować na rozpoznawaniu i wykorzystaniu potencjału dziecka do pokonywania deficytów. Nauka ucznia z niepełnosprawnością odbywa się na podstawie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego. Jeśli wynika to z potrzeb ucznia, wybrane zajęcia mogą być prowadzone w formie indywidualnej w ramach kształcenia specjalnego, a nie w formie indywidualnego nauczania. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2023 poz. 2468). Indywidualnym przygotowaniem przedszkolnym oraz indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do odpowiednio przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub szkoły. Indywidualne przygotowanie przedszkolne oraz indywidualne nauczanie organizuje się na czas określony wskazany w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania, organizuje się w sposób zapewniający wykonanie zaleceń określonych w orzeczeniu. Indywidualne nauczanie to rozwiązanie ostateczne, realizowane w określonym czasie – do chwili, aż stan zdrowia ucznia poprawi się i będzie mógł uczęszczać do szkoły.

Działalność przedszkoli w zakresie kształcenia dzieci z niepełnosprawnościami w związku z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wydanymi przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Tarnobrzegu obejmowała pomoc uwzględniającą zalecenia zawarte w orzeczeniach, tj.:

- opracowano indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne;
- zatrudniono dodatkowo specjalistów – rehabilitanta, psychologa, surdopedagoga;
- prowadzone są zgodnie z zaleceniami zajęcia rewalidacyjne i specjalistyczne na terenie przedszkola;
- zajęcia z tyflopedagogiem, surdopedagogiem, logopedą, wpierające dziecko autystyczne, korekcyjno –kompensacyjne.

W Szkole Podstawowej nr 9 utworzono oddziały integracyjne, w pozostałych szkołach podstawowych funkcjonują takie oddziały w zależności od zapotrzebowania. W szkołach podstawowych realizowane są innowacje pedagogiczne oraz edukacja włączająca poprzez zbudowanie systemu wsparcia dla ucznia z niepełnosprawnością w szkole m.in. poprzez zatrudnianie według potrzeb specjalistów takich jak: terapeuci, logopedzi, pedagodzy, rewalidatorzy, socjoterapeuci oraz realizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Tabela 37. . Liczba uczniów w oddziałach integracyjnych, przysposabiających do pracy, specjalnych, specjalnych przysposabiający do pracy w latach 2020-2022

Nazwa jednostki	2020	2021	2022
Szkoła Podstawowa nr 4	35	38	37

- oddziały integracyjne			
Szkoła Podstawowa nr 9 - oddziały integracyjne	204	187	171
Zespół Szkół Specjalnych	17	19	13
- oddziały przysposabiające do pracy	50	51	43
- oddziały specjalne	8	9	17
- oddziały specjalne przysposabiające do pracy			
Razem	314	304	281

Źródło: Dane na podstawie arkuszy organizacyjnych.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH

Zespół Szkół Specjalnych ul. Kopernika 18. Szkoła jest publiczną placówką kształcenia specjalnego dla:

- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej umysłowo w stopniu lekkim,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym, głębokim, ze sprzężeniami, autyzmem – w tym zespołem Aspergera.

Cykl kształcenia w Zespole Szkół Specjalnych obejmuje:

- szkołę podstawową
- szkołę przysposabiającą do pracy dla młodzieży niepełnosprawnej umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym
- grupę rewalidacyjną – dzieci z upośledzeniem głębokim.

W ramach działalności szkoły prowadzone są również zajęcia z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, gdzie uczęszcza 120 dzieci w wieku przedszkolnym.

Szkoła posiada w swoich zasobach pracownie:

- komputerową
- integracji sensorycznej
- plastyczną
- ogród sensoryczny
- techniczną – wyposażoną w ramach programu „Laboratoria przyszłości”
- gastronomiczną
- ceramiczną
- muzyczną.

Szkoła stwarza warunki do działania na rzecz podopiecznych tj. tworzenia warunków rozwoju, aktywności i kreatywności uczniów. Placówka realizuje zadania poprzez wykorzystanie możliwych metod edukacyjnych takich jak: pedagogikę zabawy, programy aktywności M. Ch. Knillów, metodę Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, metodę Dobrego Startu M. Bogdanowicz, program M. Frostig, wspomaganie komputerowe oraz techniki relaksacyjne. W procesie kształcenia stosowane są innowacyjne rozwiązania programowe, organizacyjne i metodyczne.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Tarnobrzegu działa w ciągu całego roku jako placówka oświatowa. Pomoc udzielana przez publiczną poradnię psychologiczno-

pedagogiczną jest dobrowolna i nieodpłatna. Poradnia realizuje pomoc psychologiczno – pedagogiczną wykonując zadania z zakresu:

- terapii psychologicznej i pedagogicznej
- terapii logopedycznej
- psychoterapii
- organizacji grupowych zajęć socjoterapeutycznych
- treningu umiejętności społecznych
- organizacji warsztatów szkoleniowych dla nauczycieli, porad i konsultacji.

Poradnia prowadzi działania dotyczące uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mające za zadanie poprawę ich społecznego i emocjonalnego funkcjonowania w środowisku szkolnym i rodzinnym, wzrost umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych i radzenia sobie ze stresem, umiejętności podtrzymania więzi, umiejętności rozładowania napięcia emocjonalnego oraz umiejętności budowania adekwatnej samooceny. Poradnia realizuje powyższe zadania poprzez prowadzenie następujących form pomocy:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- wydawanie opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży,
- terapia psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna, psychoterapia,
- trening umiejętności społecznych,
- porady i konsultacje.

Celem diagnozowania dziecka jest przede wszystkim określenie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych, wyjaśnienie mechanizmów jego funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu. Diagnoza potrzeb dziecka pozwala na wskazanie kierunków działań w zakresie kształcenia i wychowania dziecka oraz wspomagania jego rozwoju. Z pomocy poradni mogą korzystać uczniowie, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek z terenu miasta Tarnobrzega oraz dzieci zamieszkałe na terenie miasta.

Tabela 38. Wykaz wydanych przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną orzeczeń i opinii dotyczących różnych dysfunkcji i niepełnosprawności w latach 2021-2023.

RODZAJ ORZECZENIA/OPINII		LICZBA OSÓB	
		rok szkolny	
		2021/ 2022	2022/ 2023
orzeczenia o potrzebie kształcenia	niepełnosprawność ruchowa	19	3
	upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	8	8

specjalnego	upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym	7	1
	upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim	2	2
	Inne dysfunkcje Autyzm/Zespół Aspergera Niepełnosprawność sprzęż.	155	145
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego		55	52
Opinia w sprawie odroczenia obowiązku szkolnego		7	14
Opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia		18	10
Opinia w sprawie specyficznych trudności w nauce pisania i czytania		53	56
Opinia w sprawie ograniczonych możliwości kierunków kształcenia		-	-

Źródło: dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tarnobrzegu.

Liczba przeprowadzonych dla osób z niepełnosprawnością zajęć specjalistycznych, badań i porad przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Tarnobrzegu:

- a. liczba diagnoz osób z niepełnosprawnością w podziale na:
 - rok szkolny 2021/2022 – 182
 - rok szkolny 2022/2023 – 159
- b. liczba porad:
 - rok szkolny 2021/2022 – 119
 - rok szkolny 2022/2023 – 163
- c. Trening umiejętności społecznych dla uczniów z Zespołem Aspergera
 - rok szkolny 2021/2022 – 9
 - rok szkolny 2022/2023 – 21

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tarnobrzegu

Głównym celem działalności placówki jest: „działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

Cele działalności placówki w odniesieniu do niepełnosprawnych wychowanków i ich rodzin to przede wszystkim:

1. edukacja, rewalidacja, kompleksowa rehabilitacja, terapia, wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka;
2. organizacja i udzielanie uczniom i wychowankom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
3. troska o zdrowie, sprawność fizyczną i psychiczną uczniów, kształtowanie nawyków dbania o własne zdrowie oraz ochronę środowiska naturalnego;
4. poprawa ogólnego stanu zdrowia, sprawności psychoruchowej lub zapobieganie ich pogarszaniu;
5. rozwój umiejętności społecznych, w tym umiejętności komunikacji, umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych;
6. rozwój umiejętności współżycia w grupie;
7. kształtowanie u uczniów postaw społecznych i odpowiedzialności za otaczający świat, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu wychowanków w życiu społecznym;
8. wsparcie w rozpoznawaniu, rozumieniu i zaspokajaniu przez rodzinę potrzeb rozwojowych, psychicznych i społecznych dziecka;
9. wsparcie rodziny w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz problemowych, w tym trudnych emocjonalnie;
10. wykształcenie korzystnych postaw społecznych wobec ludzi z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym;
11. wsparcie działań na rzecz poczucia solidarności z innymi rodzicami i poczucia tożsamości z PSONI;
12. stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi ruchu samopomocowego rodziców oraz ich aktywności obywatelskiej;
13. wsparcie rodziny w kontaktach z placówkami opieki zdrowotnej, szkołami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami w zakresie oddziaływania rehabilitacyjnego i edukacyjnego oraz opiekuńczego.

6. Wybrane instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu

MOPR realizują zadania z zakresu pomocy społecznej własne i zlecone gminie, pomagają potrzebującym, w tym także osobom niepełnosprawnym, m.in. poprzez: organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków

publicznych, pracę socjalną itd. Pomoc finansów udzielana jest w szczególności w postaci świadczeń opiekuńczych, tj.:

- **zasiłku pielęgnacyjnego** - przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat;
- **świadczenia pielęgnacyjnego** – Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu do 31 grudnia 2023 roku, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 1 stycznia 2024r. obowiązują nowe przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujące warunki przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach mogą otrzymać osoby, które sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Nie jest wymagana rezygnacja z zatrudnienia czy innej pracy zarobkowej, a rzeczywiste sprawowanie opieki nad dzieckiem.

- **specjalnego zasiłku opiekuńczego** – funkcjonuje od 1 stycznia 2013 roku, przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Od 1 stycznia 2024 r. specjalny zasiłek opiekuńczy jest aktualnie wypłacany jedynie w przypadku kontynuowania już świadczenia przyznanego.

Poniżej przedstawiono informacje w zakresie realizowanych świadczeń, skierowanych zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio do osób z niepełnosprawnością przez MOPR na przestrzeni lat 2021-2023 wraz z liczbą osób/rodzin, którym udzielono pomocy oraz kwotami wypłat.

Tabela 39. Formy pomocy dla osób z niepełnosprawnością udzielane przez MOPR w Tarnobrzegu.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2021			
Zasiłki stałe	198	198	1 120 700,12
Zasiłki pielęgnacyjne:	1463	Brak danych	3 788 506
w tym dzieci	328	Brak danych	849 483,00
Świadczenie pielęgnacyjne	263	Brak danych	6 175 401,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	10	Brak danych	71 049,00
Usługi opiekuńcze	145	145	329 015
Praca socjalna	89	85	Nie dotyczy
2022			
Zasiłki stałe	183	184	1 117 700,46
Zasiłki pielęgnacyjne:	1493	Brak danych	3 867 853,00
w tym dzieci	331	Brak danych	858 180,00
Świadczenie pielęgnacyjne	291	Brak danych	7 340 064,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	4	Brak danych	31 620,00
Usługi opiekuńcze	132	132	294 430
Praca socjalna	80	76	Nie dotyczy
2023			
Zasiłki stałe	187	187	1 148 662,94
Zasiłki pielęgnacyjne:	1534	Brak danych	3 972 751,00

w tym dzieci	339	Brak danych	878 037,00
Świadczenie pielęgnacyjne	317	Brak danych	9 270 470,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	4	Brak danych	2 480,00
Usługi opiekuńcze	137	137	325 624,00
Praca socjalna	154	148	Nie dotyczy

Źródło: dane MOPR w Tarnobrzegu.

Z zakresu pracy socjalnej na rzecz osób z niepełnosprawnością pracownicy socjalni udzielają doraźnej pomocy w formie poradnictwa m.in. na temat placówek świadczących bezpośrednią pomoc osobom z niepełnosprawnością, wydawania i pomocy przy wypełnieniu formularza osobom starającym się o uzyskanie stopnia niepełnosprawności.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dom Pomocy Społecznej w Tarnobrzegu ul. Kurasia 7.

Dom przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych, wymagających całodobowej opieki nie mogących samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym w środowisku zamieszkania. Dom posiada 60 miejsc statutowych. Dom Pomocy Społecznej przyjmuje osoby skierowane przez Prezydenta Miasta Tarnobrzega. Organizacja pracy zapewnia mieszkańcom warunki bezpiecznego i godnego życia, intymność, niezależność przy uwzględnieniu stopnia fizycznej i psychicznej sprawności. Dom świadczy podstawowe usługi w zakresie m.in.:

- potrzeb bytowych zapewniając mieszkanie, wyżywienie, utrzymanie czystości, odzież, obuwie, itp.
- potrzeby opiekuńcze i pielęgnacyjne,
- wspomagające, polegające na umożliwieniu korzystania z terapii zajęciowej, rehabilitacji, kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym.

Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego

Działalność wypożyczalni jest kontynuowana w ramach zapewnienia trwałości miejsc świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu (pn. Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego złożonego w ramach konkursu RPPK.08.03.00-IP.01-18-032/18 RPO WP na lata 2014-2020 Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych). Okres

realizacji trwałości projektu: 01.01.2023 r. do 31.08.2026 r. Obszar realizacji trwałości projektu: miasto Tarnobrzeg.

Wypożyczalnia oferuje następujące formy wsparcia w ramach trwałości projektu:

- bezpłatne wypożyczenie sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego dla dzieci oraz osób dorosłych,
- bezpłatny transport do i z miejsca zamieszkania,
- usługa montażu oraz instruktażu obsługi wypożyczonego sprzętu.

Z usług wypożyczalni mogą skorzystać osoby niesamodzielne, wymagające wsparcia w otoczeniu domowym, mieszkające na terenie miasta Tarnobrzega, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność potrzebują opieki lub wsparcia w związku z niemożliwością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego (zgodnie ze skalą Barthel) oraz niesamodzielne dzieci, dla których korzystanie ze sprzętu jest niezbędne do poprawy i utrzymania stanu zdrowia.

Projekt „Asystent Seniora”

Celem głównym projektu jest poprawa funkcjonowania niesamodzielnych osób starszych z miasta Tarnobrzega w miejscu ich zamieszkania poprzez zwiększenie dostępu i objęcie ich usługami opiekuńczymi.

W 2021 roku w ramach zapewnienia trwałości projektu Asystent Seniora – Dział Usług Opiekuńczych świadczył usługi opiekuńcze, sąsiedzkie usługi opiekuńcze oraz usługi asystenta osoby niepełnosprawnej. Z pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym także w formie pomocy sąsiedzkiej korzystało 10 osób, a z usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej skorzystały 3 osoby. Łączna wartość projektu wyniosła: 538247, 32 zł.

W ramach zapewnienia trwałości miejsc świadczenia usług społecznych po zakończeniu realizacji projektu „Asystent Seniora” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego RPO WP 2014-2020 niesamodzielni mieszkańcy miasta Tarnobrzega w wieku 60+ objęci byli wsparciem w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania – skorzystały 3 osoby, z sąsiedzkich usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystały 2 osoby, z usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej – 4 osoby. Okres realizacji trwałości projektu 01.01.2023 do 31.08.2023 r.

Program „Opieka wytchnieniowa”

Program „Opieka wytchnieniowa” dedykowany był członkom rodzin lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi. Celem programu było m.in. czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.

Program był realizowany w okresach: od lipca do grudnia 2021 roku. Z programu skorzystało 13 opiekunów osób niepełnosprawnych, zrealizowano łącznie 2922 godzin na kwotę 114161, 28 zł. Od kwietnia do grudnia 2022 roku z usługi opieki

wytchnieniowej skorzystało 19 opiekunów osób niepełnosprawnych, zrealizowano łącznie 4091,5 godzin na kwotę 166932,20 zł. W okresie od lutego do grudnia 2023 roku z usługi opieki wytchnieniowej skorzystało 22 opiekunów osób niepełnosprawnych na kwotę 195431,31 zł. Program był w 100% finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Osoby korzystające z tej formy pomocy nie ponosiły odpłatności za w/w wsparcie. Na przestrzeni trzech lat widać wyraźny wzrost zapotrzebowania na tego typu usługę wśród mieszkańców miasta Tarnobrzega sprawujących opiekę na osobami z niepełnosprawnościami.

W 2023 roku bezpośrednim realizatorem programu był MOPR w Tarnobrzegu z uwagi na brak zgłoszeń ze strony stowarzyszeń do realizacji zadania w ramach ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację zadań dla organizacji pozarządowych.

Miasto Tarnobrzeg realizuje Program **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”** dla Jednostek Samorządu Terytorialnego. Program jest w 100% finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program dedykowany jest dla:

1. Dzieci do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt. 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
2. Osób z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:
 - a. o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną albo
 - b. o znacznym stopniu niepełnosprawności
 - c. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną albo
 - d. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo
 - e. traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art.5 i art.62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Głównym celem Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek samorządu Terytorialnego - edycja 2024, jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Usługi asystenta w szczególności polegały na wspieraniu osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w tym pomocy asystenta w:

1. wsparciu przez uczestnika w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
2. wsparciu uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie;

3. wsparciu uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania;
4. wsparciu uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Tarnobrzegu

ŚDS jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, obejmującym następujące typy domów: A, B, C, tj. typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych, typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Przedmiotem działalności ŚDS jest:

- a) zapewnienie uczestnikom wsparcia, w szczególności w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
- b) postępowanie rehabilitacyjne, rozumiane jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez uczestników możliwie najpełniejszej samodzielności życiowej;
- c) integracja uczestników ze środowiskiem społecznym.

ŚDS świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

ŚDS realizuje swoje zadania poprzez:

- a) organizację zajęć dostosowanych do indywidualnych potrzeb, oczekiwań, możliwości osób objętych wsparciem;
- b) rozwijanie integracji społecznej;
- c) współpracę z rodzinami i opiekunami uczestników zajęć;
- d) współpracę z innymi osobami lub podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej uczestników.

Zajęcia w ŚDS prowadzone są od poniedziałku do piątku, co najmniej przez 6 godzin dziennie. Szczegółowy zakres zadań oraz sposoby ich realizacji określają opracowane przez Dyrektora, w uzgodnieniu z Wojewodą Podkarpackim i zatwierdzone przez Prezydenta Miasta Tarnobrzega, program działalności i plany pracy na każdy rok. Dom dysponuje 56 miejscami statutowymi.

Dom Pomocy Społecznej Dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie oraz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Tarnobrzegu

Celem działania placówki jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających edukacyjnych,

społecznych i religijnych na poziomie obowiązującego standardu określonego w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 roku w sprawie Domów Pomocy Społecznej. Dom posiada 77 miejsc, w tym cztery dla dorosłych osób niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji świadczone są usługi zdrowotne. Zakres i poziom oferowanych dla mieszkańców usług uzależniony jest od indywidualnych potrzeb. Dom prowadzi wielospecjalistyczną opiekę medyczną stosując różnorodne metody usprawniania osób niepełnosprawnych. Prowadzone są zajęcia psychologiczne oraz terapia zajęciowa.

Zapewnienie ciągłości świadczenia usług dla Mieszkańców DPS realizowane są przez:

- racjonalne wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na pomoc społeczną osobom nie mogącym samodzielnie funkcjonować w środowisku, wymagającym pomocy osób drugich w formie instytucjonalnej;
- zapewniając im jednocześnie możliwie najpełniejszą opiekę, aktywizację i rehabilitację;
- funkcjonowanie DPS przez angażowanie pracowników w proces planowania i realizacji zadań zwiększenie ich odpowiedzialności za efekty podejmowanych działań;
- pełne respektowanie przez DPS podstawowych wartości ludzkich: godności, niezależności, intymności, rozwoju, bezpieczeństwa i rzeczywistej integracji ze środowiskiem.

7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Miasta Tarnobrzega działających na rzecz osób z niepełnosprawnością:

1. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną Koło w Tarnobrzegu Warsztat Terapii Zajęciowej.
2. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną Koło w Tarnobrzegu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy.
3. Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychicznie „Ogniwo”.
4. Integracyjny Klub Sportowy „Jezioro” Tarnobrzeg.
5. Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu.
6. Polski Związek Niewidomych - Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe i Grodzkie.
7. Stowarzyszenie „Nadzieja”.
8. Stowarzyszenie „Maja” im. Marii Delimaty.
9. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu.
10. Stowarzyszenie Esteka w Tarnobrzegu.
11. Towarzystwo Stomijne Pol-ilko.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu Warsztat Terapii Zajęciowej

Głównym celem działalności placówki jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

Cele działalności uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej i ich rodzin:

1. edukacja, rewalidacja, kompleksowa rehabilitacja,
2. udzielanie uczestnikom oraz rodzicom, opiekunom pomocy psychologicznej,
3. troska o zdrowie, sprawność fizyczną i psychiczną, kształtowanie nawyków dbania o własne zdrowie oraz ochronę środowiska naturalnego;
4. rozwijanie umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
5. przygotowanie do życia w środowisku społecznym, rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy, rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy zarobkowej albo szkolenia zawodowego.
6. w celu tworzenia w domu warunków sprzyjających wykorzystanie zdobytych w toku pracy rehabilitacyjnej współpraca warsztatu z rodzicami oraz opiekunami uczestników.
7. rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i otrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.
8. rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy

Główny cel działalności placówki jest głównym celem Stowarzyszenia: działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

Cele działalności placówki w odniesieniu do niepełnosprawnych wychowanków i ich rodzin to przede wszystkim:

1. edukacja, rewalidacja, kompleksowa rehabilitacja, terapia, wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka;
2. organizacja i udzielanie uczniom i wychowankom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
3. troska o zdrowie, sprawność fizyczną i psychiczną uczniów, kształtowanie nawyków dbania o własne zdrowie oraz ochronę środowiska naturalnego;

4. poprawa ogólnego stanu zdrowia, sprawności psychoruchowej lub zapobieganie ich pogarszaniu;
5. rozwój umiejętności społecznych, w tym umiejętności komunikacji, umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych;
6. rozwój umiejętności współżycia w grupie;
7. kształtowanie u uczniów postaw społecznych i odpowiedzialności za otaczający świat, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu wychowanków w życiu społecznym;
8. wsparcie w rozpoznawaniu, rozumieniu i zaspokajaniu przez rodzinę potrzeb rozwojowych, psychicznych i społecznych dziecka;
9. wsparcie rodziny w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz problemowych, w tym trudnych emocjonalnie;
10. wykształcenie korzystnych postaw społecznych wobec ludzi z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym;
11. wsparcie działań na rzecz poczucia solidarności z innymi rodzicami i poczucia tożsamości z PSONI;
12. stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi ruchu samopomocowego rodziców oraz ich aktywności obywatelskiej;
13. wsparcie rodziny w kontaktach z placówkami opieki zdrowotnej, szkołami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami w zakresie oddziaływania rehabilitacyjnego i edukacyjnego oraz opiekuńczego.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu

Celem działania placówki są zajęcia wypełniające zadania rehabilitacji zawodowej i społecznej. Prowadzone są z 60 uczestnikami posiadającymi wskazania do terapii zajęciowej w orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności. Terapia realizowana jest w warunkach przystosowanej, wolnej od barier architektonicznych siedziby Warsztatu w 12 pracowniach terapeutycznych oraz wsparciem terapii psychologicznej i fizjoterapeutycznej. Rehabilitacja społeczna prowadzona z uczestnikami ma na celu wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej do wypełniania samodzielnie ról społecznych. Rehabilitacja zawodowa to praca terapeutyczna mająca na celu odtworzenie utraconych lub pozyskanie nowych sprawności motorycznych i intelektualnych potrzebnych do podjęcia i utrzymania zatrudnienia. Kadra terapeutyczna Warsztatu posiada wszystkie niezbędne kompetencje merytoryczne do wypełniania zadań Warsztatu. Cele warsztat realizuje współpracując z rodzicami i opiekunami uczestników, instytucjami samorządu i organizacjami pozarządowymi.

Tarnobrzesckie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie „Ogniwo”

Tarnobrzesckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie „Ogniwo” powstało w 2014 roku przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Tarnobrzegu. Członkami Stowarzyszenia są m.in. pracownicy, uczestnicy zajęć placówki, członkowie

ich rodzin. Stowarzyszenie „Ogniwo” prowadzi działalność na rzecz dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych, chorych psychicznie, cierpiących na inne zaburzenia czynności psychicznych oraz osób wymagających wsparcia psychicznego, ich rodzin, opiekunów, w tym zwłaszcza na rzecz uczestników zajęć Środowiskowego Domu Samopomocy w Tarnobrzegu i ich rodzin. Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe, m.in.:

- a) wyrównywanie na płaszczyźnie zdrowotnej, społecznej i zawodowej szans życiowych osób niepełnosprawnych, osób chorych psychicznie, osób cierpiących na inne zaburzenia czynności psychicznych oraz osób wymagających wsparcia psychicznego,
- b) wspieranie rodzin w zakresie możliwości harmonijnego funkcjonowania rodziny dotkniętej niepełnosprawnością, chorobą psychiczną lub innymi zaburzeniami czynności psychicznych jednego z jej członków,
- c) inicjowanie i organizowanie sieci wzajemnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego i ich rodzin, opiekunów,
- d) rozwój środowiskowych form wsparcia i rehabilitacji umożliwiających powrót do codziennego życia osobom niepełnosprawnym, osobom chorującym psychicznie lub osobom cierpiącym na inne zaburzenia czynności psychicznych, osobom wymagającym wsparcia psychicznego i ich rodzinom, opiekunom,
- e) edukację w zakresie kształtowania właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego i ich rodzin, opiekunów,
- f) działania mające na celu kształtowanie postaw sprzyjających integracji społecznej osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób cierpiących na inne zaburzenia czynności psychicznych, osobom wymagającym wsparcia psychicznego poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce zgodnie z ich zainteresowaniami, potrzebami i możliwościami,
- g) działania zmierzające do możliwie pełnego usamodzielnienia osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie, osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- h) wspieranie i umożliwianie rozwoju indywidualnych zdolności i aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- i) promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,

- j) działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- k) promocję i ochronę zdrowia, w tym zwłaszcza zdrowia psychicznego,
- l) działania na rzecz upowszechniania i ochrony wolności, praw człowieka oraz swobód obywatelskich osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- m) współpraca z instytucjami państwowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie rehabilitacji i przygotowania osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego do samodzielnego życia w środowisku,
- n) upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, wspieranie i propagowanie twórczości w różnych dziedzinach sztuki, w tym promocja talentów osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- o) promocję i wspieranie wolontariatu,
- p) działanie na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, osób chorujących psychicznie lub osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, osób wymagających wsparcia psychicznego,
- q) podejmowanie działań na rzecz uznania i szacunku do zawodu terapeuty.

Integracyjny Klub Sportowy „Jezioro” Tarnobrzeg

Klub powstał w 2004 roku. W początkowym okresie działalności IKS-e istniały trzy sekcje sportowe (pływania, tenisa stołowego i podnoszenia ciężarów). Obecnie klub prowadzi tylko integracyjną sekcję sportową tenisa stołowego. „Sport jest jeden – łączy Nas tenis stołowy”. Klub prowadzi profesjonalne treningi sportowe dla osób z różną niesprawnością ruchową, z lekką niesprawnością intelektualną oraz dla osób sprawnych, młodzieży. Treningi dla osób z niepełnosprawnościami są również dla nich doskonałą rehabilitacją poprzez sport. IKS jest jednym z nielicznych klubów w regionie, który przez sport paraolimpijski promuje miasto, region i kraj na arenach krajowych i międzynarodowych.

Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu

Główną misją i celem Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu jest wszechstronne działanie na rzecz osób po przebytej chorobie nowotworowej, raku piersi. Działalność stowarzyszenia to także edukacja i profilaktyka związana z chorobą nowotworową, a także reprezentowanie interesów kobiet dotkniętych rakiem piersi. Działania stowarzyszenie obejmują szeroki wachlarz pomocy i różnego rodzaju wsparcie, które jest nieodzownym elementem na drodze do dobrego samopoczucia

i funkcjonowania w społeczeństwie. Działania takie obejmują pomoc przed i po leczeniu raka piersi, poprzez rehabilitację fizyczną i psychofizyczną, edukację oraz wsparcie emocjonalne. Rehabilitacja psychofizyczna kobiet po mastektomii to także inne formy terapii, takie jak np. spotkania integracyjne, warsztaty edukacyjne, szkolenia, wyjazdy turystyczno-kulturalne oraz wzajemne wsparcie.

Polski Związek Niewidomych - Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe i Grodzkie

Polski Związek Niewidomych - Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe i Grodzkie zrzesza osoby niewidome i słabo widzące w stopniu znacznym i umiarkowanym z terenu Tarnobrzega i powiatu tarnobrzegskiego. Koło realizując cele statutowe:

- kieruje osoby z niepełnosprawnościami wzroku na kompleksową rehabilitację,
- organizuje udział członków w kursach, szkoleniach i warsztatach podnoszących sprawność i samodzielność osób niewidomych i słabo widzących,
- podejmuje działalność na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego,
- organizuje spotkania i imprezy na rzecz integracji społecznej przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu,
- działa na rzecz zaopatrzenia członków w sprzęt rehabilitacyjny i specjalistyczny,
- pomaga w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego,
- działa na rzecz zwiększenia dostępu do informacji i wiedzy na temat praw dotyczących osób z dysfunkcją wzroku.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Zdrowia Psychicznego „Nadzieja”

Celem Stowarzyszenia „Nadzieja” jest:

1. Świadczenie różnorodnych form pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych, w tym szczególnie chorych psychicznie, neurologicznie ich rodzin i opiekunów oraz wyrównywanie szans tych osób.
2. Inicjowanie i organizowanie samopomocy wzajemnej w dążeniu do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.
3. Zapewnienie opieki i ochrony prawnej.
4. Organizacja działalności rehabilitacyjnej, oświatowej, edukacyjnej, kulturalnej, krajoznawczej oraz na rzecz ochrony środowiska.
5. Promocja i ochrona zdrowia psychicznego
6. Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu
7. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa oraz współpraca z instytucjami rynku pracy
8. Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów
9. Profilaktyka antyalkoholowa

Stowarzyszenie „Maja” im. Marii Delimaty

Celem Stowarzyszenia jest prowadzenie działalności na rzecz integracji osób wykluczonych, wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym oraz wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Stowarzyszenie ESTEKA w Tarnobrzegu

Organizacja pozarządowa zajmująca się organizacją imprez edukacyjnych, kulturalnych, oraz letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Realizuje projekty na rzecz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

W latach 2021 -2023 zrealizowano projekty z zakresu: hipoterapii, specjalistycznych usług opiekuńczych, hippiki, sportu i zdrowia.

Stowarzyszenie planuje w latach 2025-2029 następujące działania:

- Hipoterapia to zdrowie – zajęcia hipoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży,
- Hippika, sport i zdrowie – zajęcia hipoterapii,
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- W grupie różnej – cykl zajęć w formie kawiarenek tematycznych,
- Biofeedback – zajęcia wspomagające rozwój.

Projekty na rzecz osób z niepełnosprawnością realizowane przez organizacje pozarządowe w okresie 2021-2023 i planowane na lata 2025-2029

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tarnobrzegu Warsztat Terapii Zajęciowej.

Działania w zakresie informacji dotyczących sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych:

- Prowadzenie na bieżąco strony internetowej placówki, w zakresie informacji dla społeczności lokalnej, rodziców o wydarzeniach, imprezach, ofercie edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w tym prowadzenie profilu placówki w mediach społecznościowych.
- Na bieżąco prowadzone były szkolenia dla uczestników, pracowników oraz rodziców i opiekunów na temat rozwoju umiejętności życia w społeczeństwie, podjęcia pracy, zachowań w środowisku pełnosprawnych. Spotkania integracyjne z wykładowcami z Polski.
- Kontynuowane były działania w zakresie udzielania instruktaży, konsultacji dla rodziców i dorosłych osób niepełnosprawnych przez specjalistów różnych dziedzin dla członków Stowarzyszenia i osób zgłaszających się po pomoc nie będących członkami Stowarzyszenia.

Działania w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy:

- Uczestniczenie w praktykach w zakładach pracy, bibliotece, w zaprzyjaźnionych firmach, uczestniczenie w Targach Pracy, w konferencjach na temat podjęcia pracy. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.

Działania w zakresie poprawy dostępności funkcjonalnej budynku stowarzyszenia:

- Zakończono budowę drugiej klatki ewakuacyjnej do budynku Stowarzyszenia.

- W związku z pandemią dla poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego placówek Stowarzyszenia - wychowanków i pracowników OREW oraz uczestników i pracowników WTZ zostały opracowane i wdrożone „Procedury bezpiecznego funkcjonowania w czasie epidemii COVID-19 „które zaakceptował Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Działania zaplanowane na lata 2025-2029 r. przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu w Warsztacie Terapii Zajęciowej. Działania w zakresie informacji dotyczących sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych:

- Kontynuacja prowadzenia na bieżąco strony internetowej placówki, w zakresie informacji dla społeczności lokalnej, rodziców o wydarzeniach, imprezach, ofercie edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w tym prowadzenie profilu placówki w mediach społecznościowych.
- Na bieżąco prowadzenie działań w zakresie diagnozowania potrzeb uczestników placówki i ich rodzin, na miarę możliwości zabezpieczenia najważniejszych potrzeb.
- Kontynuacja działań w zakresie udzielania instruktaży, konsultacji dla rodziców i dorosłych osób niepełnosprawnych przez specjalistów różnych dziedzin dla członków Stowarzyszenia i osób zgłaszających się po pomoc nie będących członkami Stowarzyszenia.

Rehabilitacja uczestników Warsztatu:

- Utrzymanie prawidłowego funkcjonowania poszczególnych układów ruchu, wzmacnianie mięśni, które wpływają znacząco na funkcjonowanie uczestników. Rehabilitacja stanowi rodzaj leczenia zachowawczego, jej celem jest korekcja wad i nieprawidłowości, a także zachowanie dotychczasowej sprawności.
- Konsultacje i doradztwo w sprawach rehabilitacji, a także ewentualnego dalszego postępowania diagnostycznego.
- Planowany remont w pracowniach warsztatu na kondygnacji parterowej, wymiana podłóg, elektryka, klimatyzacja oraz termoizolacja budynku.

Działania w zakresie edukacji, terapii, podnoszenia kwalifikacji:

- Doksztalcanie kadry pracowniczej zgodnie z potrzebami placówki w formach szkoleń oraz podnoszenie kwalifikacji poprzez dodatkowe studium itp.

Działania w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy:

- W ramach edukacji kontynuowanie działań edukacyjnych i terapeutycznych w zakresie przygotowania do pracy poprzez kształtowanie odpowiednich kompetencji i umiejętności.
- Współpraca z PUP, z różnymi firmami, Tarnobrzeską Agencją Rozwoju Regionalnego, Biblioteką.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy

Działania zrealizowane w latach 2021-2023:

Działania w zakresie informacji dotyczących sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych:

- Prowadzenie na bieżąco strony internetowej placówki, w zakresie informacji dla społeczności lokalnej, rodziców o wydarzeniach, imprezach, ofercie edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w tym prowadzenie profilu placówki w mediach społecznościowych.
- Na bieżąco prowadzone były działania w zakresie diagnozowania potrzeb podopiecznych placówki i ich rodzin i na miarę możliwości zabezpieczenie tych potrzeb.
- Kontynuowane były działania w zakresie udzielania instruktaży, konsultacji dla rodziców i dorosłych osób niepełnosprawnych przez specjalistów różnych dziedzin dla członków Stowarzyszenia i osób zgłaszających się po pomoc nie będących członkami Stowarzyszenia.

Działania w zakresie leczenia, specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji:

- Prowadzenie punktu wczesnej interwencji dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością od chwili narodzin.
- Prowadzenie instruktaży dla rodziców oraz udział rodziców w zajęciach.
- Kontynuowanie terapii w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
- W okresie ograniczenia pracy placówki, związanym z pandemią prowadzone były zajęcia on-line.
- Zgodnie ze wskazaniami lekarza za zgodą rodziców organizowana była rehabilitacja i terapia w domu rodzinnym dziecka lub udzielano on-line wskazówek, instruktaży.
- Systematycznie doposażano OREW w sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny i diagnostyczny.
- Wydawano wnioski dla podopiecznych placówki na zaopatrzenie ortopedyczne i sprzęt zgodnie z indywidualnymi potrzebami.
- Prowadzona była systematyczna opieka i leczenie wychowanków przez lekarzy pracujących w OREW: lekarza specjalisty w zakresie pediatrii oraz lekarza specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej.
- Kontynuowane były działania w zakresie wspierania dziecka i jego rodziny w ramach wczesnej interwencji (instruktaże dla rodziców, udział rodziców w terapii, prowadzenie rehabilitacji dziecka), w tym on-line.
- Kontynuowano działania z zakresu wczesnej diagnostyki dziecka niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością.

Działania w zakresie edukacji, specjalistycznej terapii:

- Kontynuowano edukację dzieci na etapie szkoły podstawowej, dzieci w wieku przedszkolnym z niepełnosprawnością intelektualną, ze sprzężeniami i autyzmem.
- Na bieżąco prowadzono wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole w grupach terapeutycznych.
- Doksztalcanie kadry specjalistycznej zgodnie z potrzebami placówki w formach wewnątrzszkolnego doskonalenia oraz placówkach zewnętrznych.

- Wszyscy pracownicy działalności merytorycznej w związku z pandemią uczestniczyli w szkoleniach, konferencjach, webinarach on-line.
- Oddano do użytku wychowanków w pełni wyposażoną salę do integracji sensorycznej.

Działania w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy:

- W ramach edukacji kontynuowane są działania edukacyjne i terapeutyczne w zakresie przygotowania do pracy poprzez kształtowanie odpowiednich kompetencji i umiejętności.

Działania w zakresie poprawy dostępności funkcjonalnej budynku stowarzyszenia:

- Zakończono budowę drugiej klatki ewakuacyjnej do budynku Stowarzyszenia.
- W związku z pandemią dla poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego wychowanków i pracowników zostały opracowane i wdrożone „Procedury bezpiecznego funkcjonowania w czasie epidemii COVID-19 „które zaakceptował Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Działania zaplanowane na lata 2025-2029:

Działania w zakresie informacji dotyczących sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych:

- Kontynuacja prowadzenia na bieżąco strony internetowej placówki, w zakresie informacji dla społeczności lokalnej, rodziców o wydarzeniach, imprezach, ofercie edukacyjnej terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w tym prowadzenie profilu placówki w mediach społecznościowych.
- Na bieżąco prowadzenie działań w zakresie diagnozowania potrzeb podopiecznych placówki i ich rodzin i na miarę możliwości zabezpieczenie tych potrzeb.
- Kontynuacja działań w zakresie udzielania instruktaży, konsultacji dla rodziców i dorosłych osób niepełnosprawnych przez specjalistów różnych dziedzin dla członków Stowarzyszenia i osób zgłaszających się po pomoc nie będących członkami Stowarzyszenia.

Działania w zakresie leczenia, specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji:

- Rehabilitacja dzieci od chwili narodzin w punkcie wczesnej interwencji.
- Kontynuacja udzielania instruktaży dla rodziców oraz udział rodziców w zajęciach.
- Kontynuowanie terapii w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
- Zgodnie ze wskazaniami lekarza za zgodą rodziców kontynuacja rehabilitacji i terapii w domu rodzinnym dziecka lub udzielanie on-line wskazówek, instruktaży
- Systematycznie doposażanie OREW w sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny i diagnostyczny zgodnie z potrzebami placówki.
- Zakup urządzenia C-Eye X PRO w celu:
 - prowadzenia skutecznej oceny stanu pacjenta w zakresie funkcjonowania poznawczego, oceny bólu i innych objawów,
 - monitorowania postępów terapii pacjenta poprzez wizualizację,
 - terapia deficytów wzrokowych pacjenta,

- wsparcie specjalistów w obszarze wdrażania komunikacji alternatywnej (zgodnie z najnowszymi światowymi standardami).

Działania w zakresie edukacji, specjalistycznej terapii:

- Kontynuowanie edukacji dzieci na etapie szkoły podstawowej, dzieci w wieku przedszkolnym z niepełnosprawnością intelektualną, ze sprzężeniami i autyzmem.
- Kontynuacja udzielania wsparcia dzieciom i rodzicom wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole w grupach terapeutycznych.
- Zwiększenie liczby miejsc w placówce na pobyt dzienny do 35.
- Doksztalcanie kadry specjalistycznej zgodnie z potrzebami placówki w formach wewnątrzszkolnego doskonalenia oraz placówkach zewnętrznych.
- Zakup mikrobusu do przewozu dzieci niepełnosprawnych na realizację obowiązku szkolnego i rehabilitację.

Działania w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy:

- W ramach edukacji kontynuowanie działań edukacyjnych i terapeutycznych w zakresie przygotowania do pracy poprzez kształtowanie odpowiednich kompetencji i umiejętności.

Tarnobrzesckie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie „Ogniwo”

W okresie od 2021-2023 roku Stowarzyszenie OGNIWO realizowało kolejne edycje projektu „Biegiem do zdrowia i integracji”. W ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu Sportu i Turystyki, określonych w Programie współpracy Miasta Tarnobrzega z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach w/w realizowano cykle spotkań/treningów sportowo-biegowych oraz organizację kolejnych edycji VI-VIII Biegu Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie w ramach Tarnobrzesckich Dni Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie. Z zajęć sportowych korzystały osoby z niepełnosprawnością, w tym przewlekle chorujące psychicznie, seniorzy. W Biegu Solidarności uczestniczyło corocznie ponad 100 biegaczy, ograniczenia liczby uczestników związane były z czasem pandemii Covid 19. Każdorazowo w Biegu uczestniczyły osoby po kryzysach psychicznych, przewlekle chorujący psychicznie, osoby z innymi rodzajami niepełnosprawności, w tym osoby objęte wsparciem MOPR, a także osoby z otoczenia społecznego (psycholodzy, pracownicy socjalni, pedagodzy, przedstawiciele środowiska medycznego, lokalnych instytucji, władz, sportowcy zrzeszeni w klubach sportowych miasta i regionu). W ramach realizacji zadania osiągnęto m.in. następujące cele: aktywizacja psychospołeczna osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie i seniorów; zmiany wizerunku osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie i seniorów jako niezdolnych do aktywności fizycznej, a przez to przywrócenie w/w osobom możliwości pełnienia ogólnie dostępnych ról społecznych; poprawę kondycji fizycznej, a tym samym w dalszej perspektywie utrzymanie niezależności motorycznej, czy także niwelowanie wpływu innych chorób współwystępujących na stan zdrowia i ogólne samopoczucie; zniwelowanie stanów izolacji społecznej i wycofania, pogorszenia stanu zdrowia

psychicznego i fizycznego, w tym w dalszej perspektywie zniwelowanie stanów konieczności opieki ze strony rodziny, instytucji; poprawę kondycji psychicznej, stabilizację nastroju, co w dalszej perspektywie ma znaczący wpływ na przeciwdziałanie nawrotom choroby psychicznej czy procesom starzenia się; promocję zdrowego stylu życia; zamodelowanie konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego; promocję sportu jako sposobu na utrzymanie wysokiego poziomu jakości życia; promocję biegania jako dyscypliny szczególnie pozytywnie oddziałującej na procesy fizjologiczne, neurofizjologiczne, stymulujące usprawnianie funkcji ruchowych i poznawczych; promocję aktywności fizycznej w środowisku osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie i środowisku seniorów; integrację osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie z seniorami, wzajemne poznanie, uwrażliwienie na swoje potrzeby, problemy, rozpoznanie zasobów i możliwości, w tym szerzenie idei samopomocy. Podczas Biegu Solidarności corocznie członkowie Stowarzyszenia wraz z osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorującymi psychicznie organizowali happeningi, edukujące przedstawicieli społeczności lokalnej w zakresie zdrowia psychicznego.

Stowarzyszenie w ramach konkursu ofert z zakresu Pomocy Społecznej określonych w Programie współpracy Miasta Tarnobrzega z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, było realizatorem II-IV edycji projektu „Sztuka Integracji”. W ramach w/w zrealizowano cykl zajęć artystycznych malarskich i tanecznych. W zajęciach brali udział niepełnosprawni w tym przewlekle chorujący psychicznie uczestnicy zajęć ŚDS, niepełnosprawni objęci wsparciem MOPR w Tarnobrzegu, seniorzy (DDP, Dom Senior +, DPS w Tarnobrzegu) i młodzież z tarnobrzeskich szkół (m.in. ZS nr 3, LO im. Małego Księcia, podopieczni Domu Dziecka w Tarnobrzegu). Udział w zajęciach artystycznych rozpoczynały zajęcia integracyjno-terapeutyczne – których celem było wzajemne poznanie, zbudowanie atmosfery wzajemnego zaufania, poczucia bezpieczeństwa, zachęcenie do współpracy, nawiązanie poprawnych relacji społecznych, nauczenie uczestników zajęć umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, integracja pozwalająca na odkrycie siebie, poznanie własnej wartości, skutkująca akceptacją dla pozornej odmienności, niwelująca bariery, lęk, niezrozumienie. Całość uwieńczona była finałowym spotkaniem integracyjnym podczas którego odbywała się m.in. prezentacja efektów warsztatów artystycznych (wystawa prac malarskich, prezentacja taneczna), prelekcje specjalistów, w tym m.in. asystentów zdrowienia. Zakładaną zmianą społeczną realizacji zadania było:

- przełamanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych, cierpiących na zaburzenia psychiczne, poszerzenie ich kontaktów personalnych, pełniejsze usamodzielnienie i integracja społeczna,
- integracja niepełnosprawnych ze społecznością lokalną – wypracowanie postawy otwartości osoby chorej na społeczność oraz postaw akceptacji dla osób chorych ze strony społeczności lokalnej,

- poszerzenie wiedzy na temat osób z doświadczeniem choroby psychicznej, problemów osób niepełnosprawnych w środowisku osób zdrowych i pełnosprawnych,
- podniesienie poziomu kompetencji społecznych u osób niepełnosprawnych, seniorów, młodzieży,
- podniesienie świadomości społecznej społeczności lokalnej w odbiorze osoby chorej psychicznie – przełamanie krzywdzących stereotypów,
- poprawa wzajemnych relacji, zbudowanie zaplecza emocjonalnego dla osoby chorującej psychicznie w otoczeniu społecznym,
- wzmacnianie pozytywnych zmian oraz ich utrwalanie w życiu osób dotkniętych chorobą i kryzysem psychicznym poprzez podejmowanie współpracy, utrzymanie nawiązanych kontaktów społecznych,
- nabycie nowych umiejętności artystycznych,
- efektywne i wartościowe spędzanie czasu wolnego,
- wypracowanie postaw aktywności, prozdrowotnych, profilaktyka zdrowia psychicznego,
- poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, chorych, starszych, w tym rodzin osób niepełnosprawnych,
- edukacja i rehabilitacja osób niepełnosprawnych jako kontynuacja i wzmocnienie oddziaływań terapeutycznych w dziennym ośrodku wsparcia.

W/W projekty były bazą realizacji kolejnych edycji Tarnobrzeskich Dni Solidarności z Osobami Chorującymi Psychicznie. Dodatkowo podczas Dni Solidarności Stowarzyszenie wspólnie ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Tarnobrzegu realizowało wsparcie psychologiczne dla osób po kryzysie psychicznym, happeningi, koncerty. Członkowie Stowarzyszenia angażowali się we wszystkie dodatkowe inicjatywy Środowiskowego Domu Samopomocy w Tarnobrzegu, w tym m.in. realizację zadań Pikniku Żeglarskiego, w zakresie pomocy w organizacji spotkania, nauki umiejętności żeglarskich uczestników rejsów po Jeziorze Tarnobrzeskim. Ponadto członkowie Stowarzyszenia Ogniuwo współpracowali m.in. w ramach wolontariatu z Sandomierskim Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Zdrowia Psychicznego Nadzieja w realizacji spotkań edukacyjnych dla chorujących psychicznie i ich rodzin czy za pośrednictwem Środowiskowego Domu Samopomocy w zakresie wyjazdów uczestników rodzin w ramach inicjatyw Stowarzyszenia Nadzieja.

W kolejnych latach Stowarzyszenie zamierza współpracować na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym przewlekle chorujących psychicznie, po kryzysach psychicznych i ich rodzin z instytucjami, innymi organizacjami pozarządowymi, a także kontynuować wszystkie w/w działania i inicjatywy.

Integracyjny Klub Sportowy „Jezioro” Tarnobrzeg

Zrealizowane działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2023:

Klub prowadził treningi tenisa stołowego w jedynej w Województwie Podkarpackim sekcji sportowej tenisa stołowego, w której trenują zawodnicy niepełnosprawni ruchowo na wózkach klas startowych I-V, niepełnosprawni ruchowo chodzący klas startowych VI-

X i z lekką niesprawnością intelektualną klas XI jak i sprawni w kategorii amator, weteran, senior, młodzik. Treningi odbywały się 3 razy w tygodniu po 2,5 godziny przez 10 miesięcy (dwa miesiące przerwy w wakacje) na hali sportowej Zespołu Szkół nr 1 w Tarnobrzegu przystosowanej dla zawodników niepełnosprawnych ruchowo poruszających się na wózkach z zapleczem sanitarnym (podjazd, szatnie, toaleta, łazienka, prysznic). Treningi odbywały się w poniedziałki, środy i czwartki, były prowadzone przez trenera z zawodnikami mieszkającymi w Tarnobrzegu jak i dojeżdżającymi. Przy treningach pomagała osoba do obsługi treningów (pomoc – przygotowanie hali i sprzętu sportowego, rozkładanie, składanie stołów, band, zbieranie piłeczek) oraz wolontariusze. Zawodnicy IKS Jezioro Tarnobrzeg wyjeżdżali na zawody sportowe międzynarodowe i zawody krajowe:

- Igrzyska Paraolimpijskie w Tokio w Japonii
- Mistrzostwa Świata
- Mistrzostwa Europy
- Pro Tour-y Turnieje międzynarodowe
- Indywidualne Mistrzostwa Polski Niepełnosprawnych
- Drużynowe Mistrzostwa Polski Niepełnosprawnych
- 1 Grand Prix Polski Niepełnosprawnych
- 2 Grand Prix Polski Niepełnosprawnych
- 3 Grand Prix Polski Niepełnosprawnych

Klub zorganizował w hali sportowej Zespołu Szkół nr 1 w Tarnobrzegu:

- a) po raz kolejny międzynarodowe zawody sportowe
 - XIV Turniej Słowian w Tenisie Stołowym na Wózkach - Tarnobrzeg 2021
 - XV Turniej Słowian w Tenisie Stołowym na Wózkach - Tarnobrzeg 2022
 - XVI Turniej Słowian w Tenisie Stołowym na Wózkach - Tarnobrzeg 2023 (ostatnia edycja tych zawodów)

Uczestnikami turniejów było ponad 40 tenisistów stołowych na wózkach z niesprawnością ruchową z Irlandii, Czech, Słowacji, Serbii, Litwy, Ukrainy i Polski.

- b) kolejne sezony rozgrywek Amatorskiej Liga Tenisa Stołowego w Tarnobrzegu 2021/2023 oraz Turnieje o Indywidualne Mistrzostwo Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego w Tarnobrzegu 2021/2023

ALTS Tarnobrzeg to rozgrywki, rywalizowały ze sobą osoby pełnosprawne i osoby z niepełnosprawnością m.in. na wózkach. Przy stole tenisowym w rozgrywkach spotkała się młodzież, seniorzy, kobiety i mężczyźni. Najstarszy uczestnik liczył 83 lata a najmłodszy 12 lat. W ALTS Tarnobrzeg występowały zespoły z Tarnobrzega, z Grębową, Stalowej Woli, Mielca, Przyszowa, z Sandomierza, z Wadowic.

- c) W 2023 roku ALTS Tarnobrzeg przekształcił się w cykl 8 integracyjnych turniejów drużynowych Grand Prix Tarnobrzega i Powiatu Tarnobrzegskiego w Tenisie Stołowym 2023/2024, którego klub był organizatorem. Zawody sportowe w tenisie stołowym dla wszystkich chętnych.

W czasie wakacji w latach 2021-2023 klub organizował akcję społeczną „Bezpieczne Wakacje – Stop Bezmyślnym Skokom na Głowę do Wody”.

W kolejnych latach Zawodnicy IKS Jezioro Tarnobrzeg będą uczestniczyli w treningach tenisa stołowego na hali sportowej Zespołu Szkół nr 1 w Tarnobrzegu, będą wyjeżdżali na zawody sportowe w kraju i zawody międzynarodowe w Europie i w świecie. Klub planuje organizować zawody sportowe w tenisie stołowym między innymi kolejny cykl ośmiu integracyjnych turniejów drużynowych Grand Prix Tarnobrzega i Powiatu Tarnobrzęskiego w Tenisie Stołowym 2024/2025 i inne zawody sportowe.

Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu

Działania zrealizowane w latach 2021-2023, odbywające się cyklicznie każdego roku:

- gimnastyka ruchowa, w ramach rehabilitacji i poprawy kondycji fizycznej amazonek, prowadzona przez rehabilitantkę z częstotliwością 4/5 razy w tygodniu, przez 6 miesięcy w roku,
- spotkania tarnobrzęskich amazonek i amazonek z zaprzyjaźnionych klubów z Sandomierza, Stalowej Woli i Mielca, w miesiącu lutym, w dniu święta patronki amazonek św. Agaty,
- spotkania świąteczne – pn. „Jajeczko wielkanocne” (marzec/kwiecień) i „Mikołajkowo-opłatkowe spotkania” (grudzień),
- uczestnictwo amazonek w pielgrzymce do Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej w Skarżysku Kamienna, w miesiącu maju,
- zjazd przedstawicielek stowarzyszeń i klubów amazonek, zrzeszonych w Unii Podkarpackiej Amazonek, zazwyczaj w miesiącu czerwiec/lipiec, w Ulanowie, na którym omawiane są zadania i plany działania Unii i stowarzyszeń,
- uczestnictwo amazonek w święcie ziemniaka, organizowanym corocznie przez Klub Seniora w Chmielowie,
- udział członkiń Stowarzyszenia w corocznym marszu Pier(w)si, ulicami Sandomierza, propagującym profilaktykę raka piersi, w październiku każdego roku,
- udział członkiń Stowarzyszenia, w spotkaniach opłatkowych w zaprzyjaźnionych stowarzyszeniach np. POL-ILKO, w Stalowej Woli.

Pozostałe zadania realizowane w latach 2021-2023:

- marzec 2021 r. stowarzyszenie zakupiło dla amazonek i wykorzystało, 10 karnetów na indywidualną rehabilitację w Centrum Fizykoterapii przy ul. Sandomierskiej w Tarnobrzegu,
- sierpień 2021 r. impreza edukacyjno-integracyjna pn. „Sandomierz meleksem” połączona ze spotkaniem z amazonkami z Klubu Sandomierz i wykładem nt. „Wczesne wykrywanie udaru mózgu” ,
- wrzesień 2021 r. impreza jednodniowa na trasie Czarnolas-Puławy-Janowiec-Kazimierz Dolny, współfinansowany ze środków PFRON, uczestniczyło 25 osób niepełnosprawnych,
- październik 2021 r. „Różowy Dzień” w Państwowej Uczelni Zawodowej. Trzy członkinie wraz z pielęgniarką pokazywały na fantomie, jak prawidłowo

- przeprowadzić samobadanie piersi, rozdano ulotki o samobadaniu i ulotki informacyjne stowarzyszenia,
- luty 2022 r. na spotkaniu amazoнок odbyła się prelekcja nt. rozliczania podatku dochodowego PIT i korzystania z ulg,
 - marzec 2022 r. udział 2 amazoнок w organizowanych przez Federację Stowarzyszeń „Amazonki” warsztatach rekreacyjno-edukacyjnych, w Łęczeczkach,
 - marzec – czerwiec 2022 r. amazonki brały udział w projekcie pn. „W zdrowym ciele, zdrowy senior” prowadzonym przez Tarnobrzесkie Centrum Seniora. Uczestniczyły w wykładach i warsztatach z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych, radzenia sobie ze stresem i depresją, pielęgnacją urody,
 - czerwiec 2022 r. zwiedzanie Muzeum Historycznego w Pałacu Tarnowskich w Dzikowie,
 - wrzesień 2022 r. impreza turystyczno-kulturalna pn. „Łódź – Ziemia Obiecana” w której uczestniczyło 25 osób niepełnosprawnych, impreza z dofinansowaniem z PFRON,
 - październik 2022 r. w dniu Europejskiego Dnia Walki z Rakiem Piersi, wspólnie z paniami z Tarnobrzесkiej Rady Kobiety promowano profilaktykę raka piersi,
 - październik 2022 r. na Placu Surowieckiego w Tarnobrzegu, utworzono „Poletko Nadziei”, na którym zasadzono 100 sztuk żonkili. Motto poletka brzmi: „Zbadaj się zanim zakwitną żonkile”,
 - grudzień 2022r. na comiesięcznym spotkaniu przeprowadzono wykład nt. „Seniorze nie daj się oszukać”
 - marzec 2023 r. zorganizowanie i uczestnictwo w spotkaniu edukacyjno-profilaktycznym dot. raka piersi, w Tarnobrzесkim Centrum Seniora oraz dwa spotkania z młodzieżą w Zespole Szkół im. Staszica w Tarnobrzegu,
 - kwiecień 2023r. udział 8 amazoнок w integracji i rehabilitacji w Zakopanem (spacery trekkingowe i piesze, kąpiele w basenach termalnych i solankowych),
 - maj 2023 r. 26 maja, akcja edukacyjno-profilaktyczna pt. „Badamy nie tylko mamy” – pokaz i nauka samobadania piersi na fantomach, rozdanie ulotek instruktażowych i informacyjnych,
 - czerwiec 2023 r. szkolenie liderek w Wągrowcu,
 - sierpień 2023 r. akcja edukacyjna w Baranowie Sandomierskim, podczas III Biesiady Baranowskiej, (pokaz samobadania, ulotki informacyjne i indywidualne rozmowy z zainteresowanymi kobietami),
 - wrzesień 2023 r. zorganizowanie i udział 26 osób z niepełnosprawnościami w imprezie turystyczno-kulturalnej pt. „Najpiękniejsze zabytki Warszawy”,
 - wrzesień 2023 r. uczestnictwo 2 członkiń w plenerze wyjazdowym do Poznania, w ramach projektu pt. „Artystyczny świat Amazoнок” oraz uczestnictwo w obchodach jubileuszu 30-lecia Federacji Stowarzyszeń „Amazonki”.
 - październik 2023 r. udział w spotkaniu z nowym dyrektorem tarnobrzесkiego szpitala, na którym omawiane były problemy dostrzegane przez pacjentów również onkologicznych,

- październik 2023 r. udział w uroczystym przekazaniu do użytku publicznego w tarnobrzesckim szpitalu, nowoczesnego mammografu,
- październik 2023 r. „Różowa sobota”, akcja zorganizowana wspólnie z Wojewódzkim szpitalem w Tarnobrzegu, podczas której chętni mogli wykonać szereg bezpłatnych badań, prowadzono edukację nt. samobadania piersi, kontroli i badań USG i mammograficznych. Dosadzanie żonkili na „Poletku Nadziei” na Placu Surowieckiego przed Urzędem Miasta oraz na terenie przyszpitalnym,
- listopad 2023 r. spotkanie/szkolenie edukacyjne, w ramach kampanii profilaktycznej przeprowadzonej przez Unię Podkarpacka Amazonek pn. „Zrób C.O.ś dla siebie”.

Poza w/w wydarzeniami Stowarzyszenie prowadzi edukacje prozdrowotną w ramach profilaktyki onkologicznej:

- Dyżury telefoniczne w określonych godzinach,
- Spotkania w Saloniku „Pomocna Amazonka” w każdy ostatni piątek miesiąca,
- Odwiedziny chorych kobiet w szpitalu, jeżeli jest takie zapotrzebowanie z oddziału szpitalnego,
- Uczestnictwo w akcjach profilaktycznych z pokazem/nauką samobadania piersi.
- Uczestnictwo w konferencjach naukowo-szkoleniowych

Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu, poza wymienionymi powyżej cyklicznie powtarzającymi się wydarzeniami/akcjami, planuje w latach 2025-2029:

- wyjazdy integracyjno-kulturalne: Iwonicz Zdrój i okolice , Roztocze, Szczawnica-Krynica, Kraków, Boleszyszyce,
- nawiązanie kontaktu z Kołem Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Tarnobrzegu,
- zwiększenie spotkań edukacyjnych w szkołach z młodzieżą i z kobietami z Tarnobrzega i powiatu tarnobrzesckiego, a także w małych środowiskach wiejskich,
- otwarcie i zorganizowanie w tarnobrzesckim szpitalu punktu wsparcia dla potrzebujących wsparcia i pomocy pacjentów onkologicznych.

Polski Związek Niewidomych - Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe i Grodzkie

Zarząd Koła PZN w latach 2021 – 2023 współpracował ściśle z Zarządem Okręgu PZN w Rzeszowie.

- Członkowie Koła uczestniczyli w szkoleniach rehabilitacyjnych prowadzonych przez rehabilitantów Okręgu w Rzeszowie oraz w świetlicy Koła.
- Członkowie Koła mogli uczestniczyć w projektach „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz „Asystent moimi oczami” - finansowany ze środków PFRON będących w dyspozycji Okręgu Podkarpackiego PZN, które miały na celu przydzielenie osobie niewidomej lub słabo widzącej asystenta który pomagał w codziennym funkcjonowaniu osobie z niepełnosprawnością wzroku.

- Współpracując z przemyskim klubem sportowym „Cross” członkowie Koła uczestniczyli w zajęciach na kręgielni i na miejskim basenie.
- Firma komputerowa „Altix” z Rzeszowa prowadziła zajęcia dla osób z dysfunkcją wzroku w lokalu biblioteki audiowizualnej.
- Członkowie Koła brali udział w imprezie „REHA” w Warszawie, organizowanej przez fundację „Szansa dla niewidomych”.
- W świetlicy Koła były organizowane spotkania z interesującymi ludźmi (prawnik, psycholog, diabetolog i innych) oraz różnorodne spotkania integracyjne.

W latach 2025 – 2029 Koło zamierza kontynuować spotkania z ciekawymi ludźmi oraz spotkania i działania integracyjne. Planowana jest w dalszym ciągu pomoc członkom w różnych sytuacjach życiowych, takich jak pomoc w pisaniu wniosków, rozliczaniu podatków, oraz przekazywaniu aktualnych informacji na temat sytuacji prawnej osób niepełnosprawnych. Koło będzie zabiegało o to aby programy asystenckie takie jak „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Asystent moimi oczami” i inne były kontynuowane i sprawnie realizowane w kolejnych latach. Planuje się wznowienie oglądania w bibliotece audiowizualnej filmów z audiodeskrypcją. W dalszym ciągu będzie rozwijana i pogłębiana współpraca z firmą „Altix” i fundacją „Szansa dla Niewidomych”. Planowane jest nawiązanie współpracy z różnymi podmiotami w zakresie zwiększenia dostępności oraz likwidacji barier funkcjonalnych w tym: architektonicznych, transportowych, organizacyjnych, w komunikowaniu się i technicznych.

Stowarzyszenie „Nadzieja”

W latach 2021-2023 Stowarzyszenie realizowało coroczne projekt: „Prowadzenie punktu wsparcia dla osób chorujących psychicznie, ich rodzin i opiekunów”. W ramach projektu realizowane były następujące działania:

- spotkania w ramach grupy wsparcia
- telefon interwencyjny
- spotkania ze specjalistami (psychologami, terapeutą, asystentami zdrowienia)
- spotkania aktywizujące dla osób w kryzysie psychicznym w ramach cyklu „Poznaj siebie”
- wyjazdowe warsztaty psychoterapeutyczne
- imprezy integracyjne
- wyjazdy integracyjno-turystyczne
- organizacja wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne

ponadto w 2023 roku stowarzyszenie zorganizowało konferencję pt. „Uzależnienie od alkoholu a zaburzenia psychiczne. Podwójna diagnoza – wspólna metoda pomocy”.

Członkowie stowarzyszenia uczestniczą w konferencjach i sympozjach nt. ochrony zdrowia psychicznego oraz nowych metod i nurtów w psychiatrii i psychologii.

Stowarzyszenie nawiązuje współpracę z samorządami oraz organizacjami o tym samym lub podobnym profilu działania.

Stowarzyszenie „Maja” im. Marii Delimaty

W latach 2021-2023 realizowano następujące działania i projekty na rzecz osób z niepełnosprawnością:

1. Prowadzenie Punktu wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych doświadczeniem kryzysu zdrowia psychicznego oraz osób i rodzin dotkniętych doświadczeniem choroby onkologicznej.
2. Prowadzenie Biblioteki – Wypożyczalni pomocy edukacyjnych i terapeutycznych.
3. Realizacja programu „Nadzieja w beznadziei”. Program obejmował:
 - indywidualne bezpłatne konsultacje z psychologiem,
 - terapeutyczne zajęcia grupowe dla osób chorujących. Zajęcia prowadzone przez terapeutę-psychoonkologa obejmowały następujące zagadnienia: wpływ emocji na zdrowie i proces zdrowienia, radzenie sobie z bólem emocjonalnym, techniki radzenia sobie z lękiem, identyfikacja i rozwijanie umiejętności zdrowienia, rozwijanie i wzmacnianie nadziei i zaufania, radzenie sobie ze stresem, doskonalenie systemu wsparcia i umiejętności komunikacji, tworzenie osobistego planu zdrowienia, osobowość silna immunologicznie.
 - terapeutyczne zajęcia grupowe dla osób wspierających, tematyka zajęć: jak mądrze wspierać osobę chorującą tj. jak radzić sobie z własnymi emocjami, jak nie zagubić siebie i swoich potrzeb, trudna komunikacja – jak rozmawiać o chorobie, umieraniu, śmierci.
 - edukacyjne warsztaty fizjoterapeutyczne: rola fizjoterapii w rehabilitacji onkologicznej, prozdrowotny styl życia w chorobie onkologicznej.
 - zajęcia relaksacyjne- zajęcia służyły wyciszeniu organizmu, uzyskanie stanu odprężenia i uwolnienia od napięć oraz stresu, wzmocnienie organizmu i układu odpornościowego, wsparcie w procesie leczenia i dochodzenia do zdrowia i sprawności psychofizycznej.

W kolejnych latach Stowarzyszenie planuje kontynuować swoją działalność.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu

Planowane działania na lata 2025-2029 w zakresie infrastruktury to:

- wymiana oświetlenia na bezpieczne,
- wymiana dwóch samochodów,
- montaż klimatyzacji,
- wymiana windy na elektryczną,
- wymiana umeblowania łącznie z krzesłami,
- remont podjazdu do siedziby WTZ,
- remont siedziby, w tym renowacja parkietów,
- montaż nowej bramy.

Dom Pomocy Społecznej Dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie oraz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Tarnobrzegu

W latach 2021-2023 zrealizowano następujące działania:

- w listopadzie 2021 złożono wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Wniosek rozpatrzono pozytywnie. Po podpisaniu umowy w maju 2022 roku rozpoczęły się prace związane z wykonaniem zadania „Dostosowanie budynku DPS dla mieszkańców z niepełnosprawnością”. Wykonano remont: jadalni, zmywalni, kawiarenki, 18 łazienek, 4 schodów wejściowych, wymieniono 2 sztuki drzwi zewnętrznych, zadaszono podjazd dla osób niepełnosprawnych.
- w styczniu 2022 roku złożono wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON do zakupu samochodu 9 osobowego przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością, w tym dwóch wózków inwalidzkich. Ostatecznie zakup sfinalizowano w marcu 2024 roku.
- w 2023 roku została położona kostka brukowa wokół DPS, co pomogło mieszkańcom z problemami neurologicznymi na swobodne poruszanie się.
- utworzono salę doświadczenia świata oraz zakupiono C-eye jako wszechstronne narzędzie terapeutyczne, które można dostosować do indywidualnych potrzeb i celów terapeutycznych.

II. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON - ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwijający się system organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnością ▪ działalność podmiotów prowadzących rehabilitację społeczną i/lub rehabilitację zawodową osób z niepełnosprawnością ▪ wysoka aktywność indywidualnych osób i organizacji pozarządowych - w wykorzystaniu środków PFRON oraz EFS za pośrednictwem MOPR ▪ stale malejąca liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak udogodnień infrastrukturalnych dla osób z niepełnosprawnością w części budynków użyteczności publicznej ▪ wysokie uzależnienie osób z niepełnosprawnością od sfery socjalnej ▪ brak zrzeszenia organizacji pozarządowych (forum współpracy i lobbingu) ▪ duża liczba osób z niepełnosprawnością w wieku poprodukcyjnym ▪ mała aktywność szkół w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnością ▪ działalność większości lokalnych organizacji pozarządowych wspierających osoby z niepełnosprawnością skupiona na

<ul style="list-style-type: none"> ▪ rosnąca aktywność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych 	<p>usługach wyłącznie dla ich członków (ograniczona oferta dla osób z niepełnosprawnością niezrzeszonych w ngo)</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych w celu poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością ▪ tworzenie i wdrażanie działań służących skutecznej integracji osób z niepełnosprawnością ze środowiskiem ▪ wzrost świadomości społecznej znaczenia aktywnego, prozdrowotnego trybu życia ▪ systematyczna likwidacja barier architektonicznych umożliwiająca udział osób z niepełnosprawnością w życiu, społecznym, kulturalnym i zawodowym ▪ dostępność źródeł finansowania pomocy i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością ▪ działania służące dalszemu wzmocnieniu III sektora w wymiarze strategicznym ▪ rozwój społeczeństwa informacyjnego – zapewnienie dostępu do Internetu – dostęp mieszkańców do informacji, wiedzy i zatrudnienia ▪ zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnością ▪ zmiana postrzegania osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie ▪ dostępne fundusze na zatrudnianie osób z niepełnosprawnością ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej i tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością ▪ upowszechnienie pracy zdalnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczone fundusze na likwidację barier architektonicznych ▪ utrzymujące się wysokie bezrobocie wśród niepełnosprawnych ▪ niedostosowanie kwalifikacji do wymogów rynku pracy ▪ ograniczona mobilność zawodowa osób z niepełnosprawnością ▪ dalszy wzrost uzależnienia od sfery socjalnej wśród osób z niepełnosprawnością ▪ brak działań antycypacyjnych większości samorządów w kontekście osób z niepełnosprawnością ▪ zbyt mała aktywność osób z niepełnosprawnością do zmiany swojej sytuacji życiowej ▪ wzrost liczby osób z niepełnosprawnością

III. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

1. Cel strategiczny

Cel strategiczny Programu zakłada dążenie do zapewnienia warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością jak najszersze pełnienie ról społecznych oraz zawodowych, w tym zapewnienia godnego życia całemu społeczeństwu Miasta Tarnobrzega poprzez stworzenie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji warunków do harmonijnego funkcjonowania w sferze psychicznej, ekonomicznej i społecznej, poprzez umożliwienie im zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Celem Strategicznym Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością dla Miasta Tarnobrzega na lata 2025-2029 jest:

PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ ZWIĘKSZENIE AKTYWNEGO UDZIAŁU TYCH OSÓB W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM, A TAKŻE OCHRONĘ I PRZESTRZEGANIE ICH PRAW

Cel strategiczny Programu jest zgodny z celami operacyjnymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzega na lata 2024 - 2027. Program jest formą strategii sektorowej w stosunku do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Niniejszy cel strategiczny wydaje się optymalnym rozwiązaniem zapewniającym efektywny sposób osiągnięcia zaplanowanych rezultatów działań.

2. Cele operacyjne

W celu osiągnięcia planowanego celu strategicznego przewidziano realizację następujących 7 celów operacyjnych:

- I. Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności
- II. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością oraz w obiektach użyteczności publicznej

- III. Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością
- IV. Budowanie systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością
- V. Ochrona praw i interesów osób z niepełnosprawnością
- VI. Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób z niepełnosprawnością w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy
- VII. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu

Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności

Prawo do ochrony zdrowia jest jednym z podstawowych praw człowieka. W polskim systemie prawnym chronione jest ono przez Konstytucję, ustawy oraz szereg konwencji i umów międzynarodowych. Głównym sposobem poprawy stanu zdrowia społeczeństwa jest profilaktyka.

Szeroko rozumiana profilaktyka to zapobieganie powstaniu chorób, wczesne ich wykrywanie, diagnozowanie, natychmiastowe i skuteczne leczenie oraz minimalizacja powikłań i niepełnosprawności. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa promocja zdrowia oraz oświata zdrowotna, której działania zmierzają do kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych. Pomocne w podnoszeniu jakości wychowania zdrowotnego, kształtowaniu nawyków dbania o swoje zdrowie jako wartości nadrzędnej, są różnego typu akcje i programy profilaktyczne, realizowane już na etapie wczesno-przedszkolnym.

Wdrażanie programów, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy oraz wykształcenie odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, realizowanych przez różne placówki oświatowo-wychowawcze, służby zdrowia oraz lokalne środowiska, jest zadaniem wspieranym w ramach niniejszego Programu.

Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością oraz w obiektach użyteczności publicznej

Osobom z niepełnosprawnością przysługuje prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społeczno - zawodowym oraz zaspokajania potrzeb na równi z innymi. Jednak istniejące w środowisku bariery architektoniczne — urbanistyczne w znacznym stopniu utrudniają lub uniemożliwiają zaspokajanie tych potrzeb.

W mieście Tarnobrzegu wiele obiektów użyteczności publicznej nadal pozostaje niedostępnych dla osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich i z uszkodzonym narządem wzroku. Do najczęściej spotykanych barier architektonicznych należą:

- różnice wysokości pomiędzy poziomem terenu a poziomem wejścia do budynku, bez możliwości pokonania ich za pomocą pochylni czy podnośników,
- zbyt strome, wąskie, długie i bardzo niebezpieczne pochylnie o śliskiej nawierzchni,
- zbyt małe powierzchnie podestów na początku i na końcu schodów i pochylni,
- niewystarczające powierzchnie podestów wejściowych i przedsionków uniemożliwiające swobodny wjazd wózkiem inwalidzkim do budynku,
- wąskie, trudne w obsłudze drzwi wejściowe, często z wysokim progiem.
- niewłaściwy kierunek otwierania się skrzydeł drzwi w stosunku do kierunku podejścia osób z niepełnosprawnością,
- nieodpowiednie profile i sposób umieszczania uchwyty i klamek drzwiowych,
- niewłaściwe oświetlenie i oznakowanie wejść do budynków lub ich brak,
- brak odpowiedniej komunikacji pionowej bez możliwości pokonania schodów wewnątrz budynków,
- zbyt małe powierzchniowo, z wąskimi drzwiami, brakiem odpowiedniej armatury i poręczy pomieszczenia sanitarne,
- brak udogodnień dla osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu.

Zadania w zakresie likwidacji barier architektonicznych w mieście winny być realizowane konsekwentnie i sukcesywnie na przestrzeni kolejnych lat. Źródłem finansowania tych przedsięwzięć należy poszukiwać w środkach własnych samorządu, w możliwości pozyskania środków PFRON, a także udziału w różnego rodzaju programach pomocowych Unii Europejskiej.

Ponadto, w stosunku do właścicieli i inwestorów obiektów wybudowanych niezgodnie z obowiązującymi od 1995 roku przepisami prawa budowlanego, w których nadal występują bariery architektoniczne, winno być egzekwowane natychmiastowe ich usunięcie, a w przypadku bieżących inwestycji, zapewnienie właściwego nadzoru ze strony Służb Budowlanych.

Inwestycje w zakresie likwidacji barier architektonicznych, istniejące udogodnienia i niedogodności infrastrukturalne dla osób z niepełnosprawnością:

Na terenie Miasta Tarnobrzega przy realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących robót drogowych lub zadań wykonywanych na bieżąco wprowadzane są udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami poprzez:

- zastosowanie kostki brukowej betonowej integracyjnej z wypustkami oraz odmienną kolorystyką stanowiącą pole uwagi na przejściach dla pieszych,
- montaż sygnalizatorów akustycznych na sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych w obrębie skrzyżowań,

- wykonanie azyli dla pieszych ułatwiające bezpieczne przekraczanie ulicy etapami przez co droga ruchu pieszego zwłaszcza osób niewidomych i słabowidzących staje się krótsza oraz nie wymusza pośpiechu przy przekraczaniu ulicy,
- oświetlenie przejść dla pieszych nad jezdnią z pulsarami ostrzegawczymi i kasetą oświetlającą rejon przejścia, zapewniające widoczność pieszego po zmroku i w warunkach ograniczonej widoczności,
- wykonywanie ogrodzeń łańcuchowych zabezpieczające osoby niewidome i z dysfunkcją narządu wzroku przed wejściem w miejscu niedozwolonym na jezdnię a jednocześnie naprowadzające ruch pieszego bezpośrednio do przejścia w rejonie skrzyżowań i przejść dla pieszych,
- zastosowanie słupków blokujących, które eliminują wjeżdżanie i parkowanie samochodów na chodnikach zawężając ich skrajnię przeznaczoną dla ruchu pieszych w tym również pieszych niewidomych bądź z dysfunkcją wzroku.

Miejska Biblioteka Publiczna w planowanych działaniach (po roku 2026 ze względu na istniejące zobowiązania) uwzględni dążenie do poprawy dostępności budynku dla osób z niepełnosprawnościami poprzez:

- montaż platformy schodowej umożliwiającej przemieszczanie się na piętro,
- przebudowę łazienek pod kątem osób z niepełnosprawnościami,
- zaopatrzenie budynku w system informacji wizualnej, na który składałoby się oznakowanie braille'owskie i mapa tyflograficzna.

Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu posiada następujące udogodnienia infrastrukturalne:

- Budynek szpitala dostępne są od ulicy Mickiewicza, Szpitalnej oraz Targowej. Wejście główne Szpitala znajduje się od ulicy Szpitalnej. Westybul wejścia głównego stanowi zadaszenie zewnętrznych schodów i pochylni przystosowanej dla osób z niepełnosprawnościami i poruszających się na wózkach. Pozostałe wejścia do budynku umożliwiają poruszanie się schodami lub podjazdami przeznaczonymi dla osób poruszających się na wózkach (budynek A poradnie, budynek E – SOR, budynek K – Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej) oraz zamontowaną windą przy schodach wejściowych do budynku Stacji Dializ (M).
- W budynkach szpitala powierzchnie podłóg ciągów komunikacyjnych wykonane są z materiałów antypoślizgowych. Wszystkie poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne budynków są wolne od barier i umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń. Osoby przemieszczające się na wózkach mają swobodę przemieszczania się w pionie dźwigami osobowymi oraz w poziomie korytarzami.
- przy wejściu głównym do Szpitala, do którego prowadzi m.in. pochylnia przystosowana dla osób niepełnosprawnych i poruszających się na wózkach, znajduje się główna portiernia. Pracownicy portierni udzielają informacji na

temat rozkładu pomieszczeń w budynku. W rejestracjach szpitalnych na poszczególnych kondygnacjach zamontowane zostały pętle indukcyjne wzmacniające sygnał dla osób niedosłyszących, posiadających aparaty słuchowe.

- Wzdłuż ulicy Mickiewicza wyznaczone są 2 miejsca parkingowe z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnościami oraz wzdłuż ul. Szpitalnej kolejne 3 miejsca bezpośrednio przed głównym wejściem. Wszystkie miejsca oznakowane są znakami poziomymi i pionowymi. Ponadto na terenie Szpitala znajdują się parkingi wewnętrzne, na których wyznaczono kolejne miejsca parkingowe z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnościami.
- Do budynku umożliwiony jest wstęp osobom z psem asystującym lub psem przewodnikiem poprzez wejście główne i poinformowanych pracowników portierni. W szpitalu obowiązuje procedura wejścia na teren Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu osoby korzystającej z psa asystującego.
- Na terenie Szpitala niedogodnością dla osób z niepełnosprawnością może być brak informacji głosowych, oznaczeń kontrastowych, druku powiększonego dla osób niewidomych i słabowidzących czy też brak informacji o możliwości skorzystania z tłumacza języka migowego na miejscu lub online.

W 2023 roku Szpital uzyskał wsparcie w ramach projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej” i otrzymał Indywidualny program wsparcia w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej (IPDA). Wynikiem zrealizowanego projektu był raport, w którym wskazano niedogodności, które obejmują obszary przed głównym wejściem do szpitala, podlegające pod Miasto Tarnobrzeg jak i obszary wewnętrzne części budynków. Poniżej strefy zewnętrzne, które należy dostosować do osób ze szczególnymi potrzebami:

- Obszar 1. Dojścia i parkingi poza nieruchomością PP
 - przystanek komunikacji zbiorowej
 - przejście dla pieszych (dojście z przystanku lub kierunku przystanku)
 - dojście z kierunku przystanku
 - miejsca postojowe dla OzN
- Obszar 3. Miejsca odpoczynku i elementy małej architektury na dojściu do obiektu
 - miejsce odpoczynku

Dla obszarów wewnątrz budynku szpitala wymagających dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością będzie przygotowana dokumentacja projektowa oraz podjęta próba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu znajduje się punkt ds. obsługi osób z niepełnosprawnością znajdujący się na parterze budynku. Przed wejściem znajduje się podjazd umożliwiający dotarcie do drzwi wejściowych osobom poruszającym się na

wózku inwalidzkim. Przed budynkiem wyznaczone jest miejsce do parkowania dla osób z niepełnosprawnością.

W urzędzie brak jest windy umożliwiającej wjazd na I piętro.

W siedzibie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu istnieją następujące udogodnienia:

- Pomieszczenia i ciągi komunikacyjne Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego są dostosowane do przemieszczania się wychowanków na wózkach.
- Budynek Stowarzyszenia posiada windę do przewozu osób niepełnosprawnych oraz dwie klatki ewakuacyjne, co wpływa na podniesienie bezpieczeństwa przebywania osób w budynku.
- We wszystkich pomieszczeniach ośrodka, gdzie prowadzona jest edukacja, terapia i rehabilitacja zainstalowany jest system klimatyzacji, na kondygnacji parterowej zaplanowano zainstalowanie klimatyzacji w 2025 roku,
- Łazienki i toalety dostępne dla osób z niepełnosprawnością.

Brak termoizolacji budynku stowarzyszenia powoduje ogromne koszty centralnego ogrzewania.

W budynku biura terenowego Stowarzyszenia „Nadzieja” przy ul. św. Barbary w Tarnobrzegu istnieje udogodnienie dla osób z niepełnosprawnością ruchową w postaci podnośnika wózków. Jednak osoba poruszająca się na wózku nie jest w stanie samodzielnie obsłużyć tego urządzenia, a tym samym pokonać dosyć wysokich schodów. Podnośnik jest udogodnieniem ale nie zapewnia samodzielnego dostępu do budynku osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacji Leczniczej, w budynku istnieją następujące udogodnienia dla osób niepełnosprawnych: windy, podjazd dla wózków, oznaczenia na schodach dla osób słabowidzących, drzwi umożliwiające swobodny wjazd do przychodni, gabinetów czy toalet. Wśród niedogodności należy wymienić: brak rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotyku lub głosowy, brak urządzeń lub urządzeń technicznych do obsługi osób słabosłyszących takich jak np. pętle indukcyjne, systemy FM, systemy na podczerwień (IR), systemy Bluetooth. SPORL nie zapewnia również osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi z wykorzystaniem sposobów/środków wspierających komunikowanie się tłumacza języka migowego przez stronę internetową/aplikacje czy pomocy tłumacza języka migowego w kontakcie osobistym.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy

W placówce należałoby przeprowadzić remont z uwzględnieniem następujących udogodnień:

- windy przystosowane dla osób niepełnosprawnych tj. posiadające sygnalizację optyczną i umożliwiającą łatwą identyfikację dźwigu zarówno osobom niesłyszącym jak i niewidomym. Elementy sterowe w kabinie windy, takie jak

panel dyspozycji z numerami pięter oraz kasety wezwań w zasięgu ręki osoby z niepełnosprawnością ruchową.

- drzwi wejściowe do budynku, które otwierają się automatycznie
- rozbudowa i modernizacja tarasu dla pacjentów poprzez jego poszerzenie, zadaszenie przeszklone, zawierające mechanizmy otwierające i zamykające.
- podnośniki sufitowe pacjenta rozwiązujące problemy z przemieszczaniem się w obrębie Zakładu i wykonywaniem prostych czynności osób niepełnosprawnych ruchowo.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – dostępność architektoniczna: przy budynku Ośrodka przy ul. Kopernika 3 znajduje się parking dla osób z niepełnosprawnością z 5 miejscami parkingowymi przeznaczonymi dla osób z niepełnosprawnością. Główne wejście do budynku jest oświetlone, pozbawione stopni i progów, posiada wymaganą szerokość oraz zadaszenie ochronne. Nawierzchnia przed wejściem jest utwardzona i pozbawiona nachyleń. Potrzebne jest skonstruowanie wejścia do budynku w stosunku do tła fasady, zamontowanie dzwonka/domofonu przy wejściu głównym. Konieczne jest zasygnalizowanie wejścia do budynku pasem ostrzegawczym o szerokości 50 cm ułożonym w odległości 50 cm przed i za drzwiami, konieczność wyróżnienia klamki na tle drzwi. Konieczność likwidacji śliskiej nawierzchni przed wejściem głównym do budynku oraz zlicowania wycieraczek, mat z powierzchnią płaską. Po wejściu do budynku jest miejsce chwilowego wypoczynku, można skorzystać z punktu informacyjnego/biura obsługi klienta, które ma nieinwazyjny podjazd zarówno wózkami jak i dla osoby o ograniczonej sprawności. Istnieje możliwość otrzymania formularzy i pomocy pracownika przy ich wypełnianiu oraz możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego (po wcześniejszym umówieniu się). Brak możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej dla osób niedosłyszących. Istnieje możliwość wejścia do budynku z psem asystującym osoby niepełnosprawnej. Budynek wyposażony w windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Na klatce schodowej brak oznaczeń dla osób słabowidzących na poręczy schodów informujących na którym znajdują się piętra (w alfabecie Braille a), konieczność oznakowania dużymi skonstruowanymi znakami piktograficznymi poszczególnych pięter na klatce schodowej oraz na półpiętrach i przy windzie. Przy dojściu do schodów konieczność zmiany fakturowania powierzchni. Korytarze są szerokie pozwalające na wyminięcie się dwóch osób na wózkach inwalidzkich, poprawnie oświetlone, nie powodujące efektu olśnienia. Korytarze przecinają się pod kątem prostym, nawierzchnia korytarzy jest gładka, pozbawiona progów, poszczególne piętra wyposażone są w miejsca do chwilowego wypoczynku. Wyposażenie i adaptacja wnętrza umożliwia poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, pomieszczenia mają możliwość regulacji oświetlenia sztucznego i naturalnego. Istnieje konieczność oznakowania kierunku przemieszczania się w budynku i oznakowania aktualnego piętra w kolorach kontrastowych, duże piktogramy, konieczność zastosowania napisów informacyjnych na drzwiach, umieszczenia na każdym piętrze planu budynku dostępnego wzrokowo –

słuchowo/wzrokowo – dotykowo. Budynek wyposażony jest w toaletę dla osób niepełnosprawnych i dla rodzin z dziećmi.

Dostępność cyfrowa: Podmiot publiczny jakim jest MOPR w Tarnobrzegu zapewnia w zakresie wymaganym ustawowo dostępność cyfrową dla osób niepełnosprawnych do wszystkich swoich kanałów dostępu. Posiada także alternatywny sposób dostępu za pomocą kontaktu telefonicznego, korespondencyjnego, za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Podmiot umożliwia taką możliwość tj. posiada informacje i dane teleadresowe podmiotu publicznego oraz link do strony podmiotowej BIP, posiada narzędzia służące do kontaktu z podmiotem publicznym i nawigacji. MOPR w Tarnobrzegu posiada deklarację dostępności strony internetowej zwaną przez ustawę „Deklaracja dostępności podmiotu publicznego” oraz publikuje dokumenty urzędowe wraz ze wzorami dokumentów przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych.

Dostępność komunikacyjna: MOPR posiada możliwość komunikowania się w języku migowym, po wcześniejszym umówieniu się w siedzibie Ośrodka. MOPR nie posiada urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących (pętla indukcyjna). MOPR nie posiada informacji o zakresie jego działania w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywany maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

MOPR zapewnia na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami komunikacje z podmiotem publicznym we wnioskowanej formie.

Dzienny Dom Senior + budynek przy ul. Sandomierskiej 25

Przy budynku brak jest parkingu dla osób niepełnosprawnych. Nawierzchnia przed wejściem jest utwardzona i pozbawiona nachyleń. Wejście główne do budynku DDS jest widoczne, oświetlone, posiada wymaganą szerokość, zadaszenie ochronne. Aby wejść z chodnika do budynku trzeba pokonać jeden stopień schodowy, istnieje możliwość skorzystania z najazdu (konieczna pomoc osoby trzeciej). Brak domofonu/dzwonka przy wejściu głównym do budynku. Po wejściu do budynku jest miejsce chwilowego wypoczynku, można skorzystać z punktu informacyjnego, który ma nieinwazyjny podjazd zarówno wózkami jak i dla osoby o ograniczonej sprawności. Istnieje możliwość otrzymania formularzy i pomocy pracownika przy ich wypełnianiu. Istnieje możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego (po wcześniejszym umówieniu się). Brak możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej dla osób niedosłyszących. Istnieje możliwość wejścia do budynku z psem asystującym osoby niepełnosprawnej. Klatka schodowa prawidłowo oświetlona, stopnie są równej wielkości, klatka wyposażona jest w poręcz. Konieczność wyposażenie holu w czytelne oznaczenia – piktogramy, konieczność wyposażenie holu w tablicę informacyjną (dostęp wzrokowo – słuchowy/wzrokowo – dotykowy). Brakuje wyraźnych oznaczeń gdzie się znajdujemy i w którą stronę możemy się przemieszczać. Hol uniemożliwia swobodne samodzielne przemieszczanie się po nim osoby na wózku inwalidzkim. Konieczność usunięcia części szafek/krzesłek tak aby szerokość była dostosowana dla

osoby na wózku inwalidzkim. Budynek wyposażony w windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Budynek wyposażony jest w toaletę dla osób niepełnosprawnych.

Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego, budynek przy ul. Kościuszki 30. Na parkingu przy wypożyczalni znajduje się 1 miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Nawierzchnia przed wejściem jest utwardzona i pozbawiona nachyleń. Wejście główne do budynku Wypożyczalni jest oświetlone z dwoma stopniami, wykonanymi z kostki ryflowanej, posiadającej prawidłową strukturę. Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z zadaszonego podjazdu. Brak dzwonnika/domofonu przy wejściu głównym do budynku. Budynek Wypożyczalni nie posiada przestrzeni dla osób niepełnosprawnych do swobodnego poruszania się. Można skorzystać z punktu informacyjnego, które ma nieinwazyjny podjazd zarówno wózkiem jak i wejście dla osób o ograniczonej sprawności. Obsługa odbywa się zaraz po wejściu do budynku, przy okienku informacyjnym zlokalizowanym po prawej stronie od wejścia. Okienko zamontowane jest na wysokości umożliwiającej skorzystanie z niego przez osobę na wózku inwalidzkim. Istnieje możliwość otrzymania formularzy i pomocy pracownika przy ich wypełnianiu. Istnieje możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego (po wcześniejszym umówieniu się). Brak możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej dla osób niedosłyszących. Istnieje możliwość wejścia do budynku z psem asystującym osoby niepełnosprawnej. Korytarze szerokie pozwalające się na wyminięcie się dwóch osób

na wózkach, poprawnie oświetlone, nie powodujące efektu olśnienia, kształt pomieszczeń i korytarzy jest prostokątny. Budynek wyposażony jest w toaletę dla osób niepełnosprawnych.

Dzienny Dom Pobytu

Przy budynku Ośrodka przy ul. Kopernika 3 znajduje się parking dla osób niepełnosprawnych, który jest oznaczony zgodnie z wymogami prawa, posiada 5 miejsc jest prawidłowo oznaczony znakami poziomymi (piktogram i koperta) i pionowymi (tabliczki). Nawierzchnia parkingu dla osób niepełnosprawnych – utwardzona, równa i gładka o prawidłowym spadku podłużnym i poprzecznym, wykonana z kostki brukowej ryflowanej. Parking dla osób niepełnosprawnych jest położony 20 m od wejścia głównego do budynku, zaś od windy o około 45 m. Stanowiska postojowe są bezpośrednio połączone z chodnikiem prowadzącym do wejścia głównego. Nawierzchnia przed wejściem jest utwardzona i pozbawione nachyleń. Wejście główne do budynku Ośrodka jest oświetlone, pozbawione jest stopni i progów, posiada wymaganą szerokość, posiada zadaszenie ochronne o wymaganych wymiarach. Przy wejściu głównym znajduje się wiatrołap, spełniający wymogi dot. wymiarów, pozbawiony progów. Przy wejściu do windy znajduje się wiatrołap, spełniający wymogi dot. wymiarów, pozbawiony progów. Oba wejścia kończą się drzwiami wejściowymi wewnętrznymi, otwieranymi na zewnątrz poprzez naciśnięcie klamki, drzwi są wyposażone w spowalniacze. Po wejściu do budynku jest miejsce chwilowego wypoczynku zorganizowane w sposób bezkolizyjny w odległości 5 m od

głównego wejścia, można skorzystać z punktu informacyjnego/biuro obsługi klienta, które ma nieinwazyjny podjazd zarówno wózkami jak i dla osoby o ograniczonej sprawności. Istnieje możliwość otrzymania formularzy i pomocy pracownika przy ich wypełnianiu. Istnieje możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego (po wcześniejszym umówieniu się). Brak możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej dla osób niedosłyszących. Klatka schodowa jest prawidłowo oświetlona, stopnie są równej wielkości, powierzchnia schodów ryflowana, pierwszy i ostatni stopień oznaczony jest żółtym pasem ostrzegawczym, poręcz rozpoczyna się na pierwszym spoczniku jest zlokalizowana o prawej stronie i ciągnie się przez całą długość klatki schodowej. Klatka schodowa uniemożliwia wyminięcie się dwóch pełnosprawnych osób, ze względu na swoją szerokość. Budynek wyposażony w windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Winda jest dobrze widoczna. Wejście do windy poprzedzone jest wiatrołapem o odpowiednich wymiarach. Dojazd do windy jest bez progowy, drzwi do wiatrołapu otwierane klamką na zewnątrz, wyposażone w spowalniacz, winda jest przelotowa tj. ma otwierane drzwi z obu stron, nie jest przeszklona, panel przywołania windy jest po prawej stronie, na wysokości 90 cm od podłoża, jest wyposażony w jeden przycisk przyzywający, podświetlony, winda wydaje sygnał dźwiękowy w przypadku zameldowania się na wybranym piętrze, zmiana faktury nawierzchni przy wejściu i wyjściu z windy, po wejściu do windy z wiatrołapu panel sterowania umieszczony jest po prawej stronie na wysokości 90 cm, przyciski na panelu są wypukłe wyposażone w symbolikę Braille'a, podświetlone. Brak pętli indukcyjnej. Korytarze w pomieszczeniach DDP są wąskie, szerokość uniemożliwia wyminięcie się osób także na wózkach inwalidzkich, są dobrze oświetlone, bez efektu olśnienia. Kształt pomieszczeń i korytarzy jest prostokątny. Pomieszczenia DDP wyposażone nie są wyposażone w toaletę dla osób niepełnosprawnych. Podopieczni korzystają z toalety dla niepełnosprawnych zlokalizowanej w budynku Ośrodka na I piętrze.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu, istniejące niedogodności infrastrukturalne w siedzibie WTZ:

- brak nowoczesnego oświetlenia
- zużyta flota samochodowa
- brak klimatyzacji ogranicza w okresie letnim komfortowe prowadzenie zajęć terapeutycznych
- wyeksploatowana winda wewnątrz budynku powoduje częste przestoje i naprawy ograniczające prowadzenie zajęć dla uczestników poruszających się na wózkach inwalidzkich
- ponad 30-letnie zużyte meblowanie placówki łącznie z krzesłami
- wyeksploatowany podjazd do siedziby WTZ i plac postojowy na terenie siedziby WTZ
- siedziba z wieloma nieprawidłowościami technicznymi
- niestabilna brama, wyrobiony mechanizm stabilizujący bramę.

Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością

Propagowanie twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością ma duże znaczenie dla środowiska lokalnego. Sfera kulturalno - rekreacyjna, poprzez funkcję terapeutyczną, wpływa na harmonijny rozwój osobowości, panowanie nad emocjami i bezpieczeństwo psychiczne osób z niepełnosprawnością. Istniejące bariery w kontaktach z wytworami kultury artystycznej winny być kompensowane jak najpełniejszą możliwością udziału osób z niepełnosprawnością w imprezach kulturalno-rekreacyjnych.

Udział osób z niepełnosprawnością w życiu kulturalnym miasta jest więc nieodzownym elementem programu działań.

Nie mniej istotne znaczenie w integracji społecznej ma aktywność fizyczna osób z niepełnosprawnością. Najlepszą formą treningu ruchowego jest uprawianie sportu. Sport dla osób z niepełnosprawnością jest sposobem na poprawę zdrowia i organizacji codziennego życia. Kształtuje pozytywny stosunek społeczeństwa do osób z niepełnosprawnością, jak i samych osób z niepełnosprawnością do idei sportu i aktywności fizycznej. Wpływa korzystnie zarówno na poprawę kondycji fizycznej, jak również na kształtowanie osobowości i pozytywnych postaw społecznych. Sport spełnia w życiu osób z niepełnosprawnością wiele funkcji:

- stosowane ćwiczenia sportowe mają oddziaływanie lecznicze,
- ruch oddziałuje jako biologiczny stymulator ważnych dla życia organów i narządów,
- aktywność fizyczna posiada funkcje wychowawczo-pedagogiczne, poprzez usuwanie barier psychicznych przed nowymi zadaniami ruchowymi,
- ćwiczenia sportowe powodują przyjemne doznania i odczucia, w wyniku których osoba z niepełnosprawnością kształtuje pozytywnie własną osobowość,
- sport wzmacnia poczucie własnej wartości i wiary we własne siły.

Z uwagi na duże znaczenie sportu w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością promocja kultury fizycznej i sportu znalazła odzwierciedlenie w Programie Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością, między innymi poprzez promowanie i wspieranie imprez sportowych oraz rozwój bazy rekreacyjno-sportowej.

Inną, ujętą w Programie formą rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością, są turnusy rehabilitacyjne.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością z dnia 27 sierpnia 1997 r. - turnus rehabilitacyjny oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie osób z niepełnosprawnością, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Głównym celem turnusów jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie do aktywności społecznej,
- wyrabianie samodzielności w pełnieniu ról społecznych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnością.

Budowanie systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność wypełniania podstawowych zadań społecznych oraz stanowi pewną przeszkodę w realizacji własnych celów. Stan ten powoduje wiele sytuacji stresowych, a niejednokrotnie prowadzi do cierpienia. Każda choroba, niepełnosprawność stwarza potrzebę opieki i wsparcia społecznego ze strony różnych osób i organizacji społecznych.

Właśnie w takich sytuacjach trudnych i stresowych bardzo ważną rolę odgrywają pozytywne więzi międzyludzkie. Doświadczenie bliskości z innymi ludźmi, poczucie zrozumienia i akceptacji, znajdowanie oparcia wzmacnia odporność psychiczną, sprzyja wzrostowi samooceny, dzięki czemu łatwiej radzić sobie z problemami. Więzy społeczne chronią przed poczuciem alienacji i wywierają pozytywny wpływ na zaspokajanie społecznej integracji, poczucia przynależności. Umożliwiają również zachowania opiekuńcze, kształtują poczucie własnej wartości i dają dostęp do nowych kontaktów i informacji.

Rodzaj i zakres udzielanego wsparcia zależą od stopnia rozwoju choroby i ograniczenia sprawności. Podstawą skuteczności wspierania jest adekwatność jego działań w stosunku do potrzeb odbiorcy. Ważną rzeczą jest więc znajomość środowiska osób z niepełnosprawnością, ich potrzeb, problemów, doświadczeń, warunków, w jakich funkcjonują oraz ich osobowościowego i biopsychicznego potencjału. Osoby z niepełnosprawnością uzyskujące dostateczne wsparcie społeczne rzadziej stosują destrukcyjne mechanizmy obronne, charakteryzują się większą pewnością siebie i dlatego łatwiej jest im przystosować się do zmian zachodzących w otoczeniu. Wsparcie środowiskowe stanowi jedną z alternatywnych form w stosunku do zinstytucjonalizowanej opieki i rehabilitacji. Dostarcza niezbędnej pomocy, adekwatnej do oczekiwań osób z niepełnosprawnością. Stwarza szansę na utrzymanie niepełnosprawnych osób w ich środowisku. Uczy samodzielności i zaradności.

Biorąc powyższe pod uwagę, budowanie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością znalazło odzwierciedlenie w Programie Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością. Położono nacisk na wspieranie istniejącej już infrastruktury, jak i rozwój nowych form wsparcia.

Aktualnie działają następujące placówki na terenie miasta zajmujące się rehabilitacją osób z niepełnosprawnością:

- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną Koło w Tarnobrzegu Warsztat Terapii Zajęciowej.

- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy.
- Tarnobrzesckie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie „Ogniwo”.
- Stowarzyszenie „Nadzieja”.
- Dom Pomocy Społecznej Dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie oraz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Tarnobrzegu.
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Tarnobrzegu, ul. Kurasia 7.
- Dom Dziennego Pobytu w Tarnobrzegu, ul. Kopernika 3.
- Dzienny Dom Senior + w Tarnobrzegu, ul. Sandomierska 25.
- Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Kopernika 3.

Zapotrzebowanie na w/w formy wsparcia świadczone przez placówki nadal rośnie, dlatego też wspieranie działalności tych placówek znalazło odzwierciedlenie w niniejszym Programie.

Celem jest dążenie do poszerzenia oferty w zakresie rehabilitacji i wsparcia zarówno dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, jak i osób dorosłych.

Rosnący odsetek dzieci ze schorzeniami sprzężonymi, które uniemożliwiają podjęcie nauki w szkołach masowych, powoduje, iż grupa uczniów objęta jest nauczaniem indywidualnym. Dzieci te realizują obowiązek szkolny, ustalony według indywidualnego toku nauczania, pozostają jednak w izolacji. Nie mają kontaktu z rówieśnikami, rzadko nawiązują przyjaźnie.

Budowanie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością jest procesem długotrwałym. Wymaga zaangażowania i współpracy różnych środowisk, zarówno organizacji pozarządowych, instytucji samorządowych, jak również samych osób z niepełnosprawnością, ich rodzin oraz lokalnej społeczności.

Obok wymienionych powyżej instytucjonalnych form pomocy, budowaniu i umacnianiu systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością będą służyć również działania mające na celu kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, wspieranie usług wolontariatu, organizowanie samopomocy, a także umacnianie dialogu społecznego różnych środowisk działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Ochrona praw i interesów osób z niepełnosprawnością

W ustawodawstwie polskim istnieje wiele regulacji prawnych zabezpieczających prawa i przywileje osób z niepełnosprawnością w różnych dziedzinach życia. Ich faktyczne respektowanie ogranicza często brak znajomości powyższych przepisów, zarówno przez samych zainteresowanych, jak i jednostki wskazane ustawowo do ich realizacji. Bariere stanowi również utrudniony dostęp do nich i skomplikowane procedury. Osoby z niepełnosprawnością, w porównaniu z innymi nadal traktowane są często w sposób nierówny. Zrównanie szans i wyeliminowanie dyskryminacji jest podstawowym zadaniem stojącym przed wspólnotą samorządową. Spoczywa na niej obowiązek tworzenia warunków nie tylko do ekonomicznego bezpieczeństwa osób

z niepełnosprawnością, ale również do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, dostępu do społecznego dziedzictwa i godziwych warunków życia.

Koncepcja ta, by w prawidłowy sposób funkcjonowała, wymaga zasadniczej zmiany myślenia o osobach z niepełnosprawnością, przestrzegania prawa, zaangażowania środowiska lokalnego, jak i samych zainteresowanych - osób z niepełnosprawnością oraz organizacji pozarządowych.

Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób z niepełnosprawnością w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy

Najważniejsze zasady dotyczące kształcenia w Polsce, w tym kształcenia osób z niepełnosprawnością, reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2024 poz. 737 z późn. zm.). Część zasad dotyczy wszystkich uczniów, w tym także z niepełnosprawnością, a niektóre z nich dotyczą jedynie osób z niepełnosprawnością.

System oświaty powinien zapewniać:

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- każdemu uczniowi warunki niezbędne do rozwoju;
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- opiekę nad uczniami z niepełnosprawnością przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież z niepełnosprawnością oraz niedostosowaną społecznie, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, dostosowanej do potrzeb i możliwości tych uczniów.

Podstawą kształcenia specjalnego uczniów we wszystkich typach szkół jest orzeczenie o potrzebie:

- kształcenia specjalnego,
- nauczania indywidualnego,
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,

wydane uczniowi na prośbę rodziców lub opiekunów dziecka przez zespół orzekający poradni psychologiczno-pedagogicznej. Orzeczenie jest wskazaniem najbardziej odpowiedniej formy kształcenia, z uwzględnieniem potrzeb dziecka oraz wskazaniem

właściwych form pomocy specjalistycznej. Nie jest równoznaczne ze skierowaniem dziecka do jakiegokolwiek szkoły.

Obowiązujące ustawodawstwo pozwala rodzicom lub opiekunom dziecka decydować o wyborze szkoły (specjalnej lub ogólnodostępnej).

Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów z niepełnosprawnością organizuje się w:

- 1) przedszkolach:
 - a. ogólnodostępnych,
 - b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
 - c. integracyjnych,
 - d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
 - e. specjalnych;
- 2) oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych;
- 3) innych formach wychowania przedszkolnego;
- 4) szkołach:
 - a. ogólnodostępnych,
 - b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
 - c. integracyjnych,
 - d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
 - e. specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy;
- 5) młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- 6) młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 7) specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
- 8) specjalnych ośrodkach wychowawczych;
- 9) ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych.

Natomiast dzieciom i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły zapewnia się nauczanie indywidualne. Uczniom z niepełnosprawnością stworzono możliwość wydłużenia obowiązku szkolnego, kształcenie uczniów z niepełnosprawnością, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy: 20. rok życia - w przypadku szkoły podstawowej i 24 rok życia, w przypadku szkoły ponadpodstawowej. Rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci z niepełnosprawnością może zostać odroczone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat.

Dla uczniów z niepełnosprawnością można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym co najmniej o jeden rok, zwiększając proporcjonalnie liczbę godzin zajęć edukacyjnych.

Uczeń z niepełnosprawnością ma prawo do korzystania z bezpłatnego transportu oraz opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniowie z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21 rok życia.

Dzieci i młodzież, o których mowa w art. 36 ust. 17 ustawy Prawo oświatowe, a także dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, mają prawo do bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą: 24 rok życia – w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, 25 rok życia – w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.

Jeśli gmina nie zapewnia transportu, jej obowiązkiem jest zwrot kosztów przejazdu ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi ucznia, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, opiekunowie lub opiekunowie prawni.

Zadania z zakresu szkoleń dostosowujących kwalifikacje do potrzeb lokalnego rynku pracy w ramach kompetencji ustawowych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu, który odpowiedzialny jest za opracowanie Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu

Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością odgrywa kluczową rolę w całym procesie rehabilitacji. Ma ona ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego i społecznego. Integracja poprzez pracę stanowi jeden z najistotniejszych aspektów uczestnictwa w życiu społecznym. Aktywność zawodowa gwarantuje możliwość samodzielnego utrzymania się, poczucie własnej wartości, przydatności społecznej i zmniejszenie uczucia dyskryminacji. Sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest niekorzystna. Na taki stan rzeczy mają wpływ różne czynniki. Trudna sytuacja na rynku pracy uwarunkowana jest także stereotypami na temat osób z niepełnosprawnością. Dlatego istotne jest, by zaproponować osobom z niepełnosprawnością działania pozwalające na podniesienie ich kwalifikacji, a tym samym poprawę ich funkcjonowania na otwartym rynku pracy.

Realizacja tego celu będzie opierała się o:

- ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji zawodowej tych osób.

3. Planowane zadania do realizacji wraz z harmonogramem na lata 2025-2029

Cel operacyjny	Zadania	Realizatorzy	Środki	Termin
1. Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności	1. Promocja i wspieranie działań prozdrowotnych (programy w zakresie profilaktyki, akcje promujące zdrowy styl życia) poprzez festyny, imprezy integracyjne itd.”	<ul style="list-style-type: none"> • placówki służby zdrowia • jednostki organizacyjne administracji samorządowej realizujące zadania z zakresu promocji zdrowia • organizacje pozarządowe • JST 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządu • budżetu państwa • NFZ • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki własne organizacji pozarządowych 	zadanie ciągłe
	2. Podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną			zadanie ciągłe
	3. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, diagnostyki i rehabilitacji			zadanie ciągłe
	4. Udzielania wsparcia dzieciom i rodzicom wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole w grupach terapeutycznych Zwiększenie liczby miejsc w placówce na pobyt dzienny do 35	Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego		2025-2029
	5. Kontynuacja działań w zakresie udzielania instruktaży , konsultacji dla rodziców i dorosłych osób niepełnosprawnych przez specjalistów różnych dziedzin dla członków Stowarzyszenia i osób zgłaszających się po pomoc nie będących członkami Stowarzyszenia			zadanie ciągłe
2. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	1. Kontynuacja działań w zakresie poprawy dostępności funkcjonalnej obiektów użyteczności publicznej, komunikacji publicznej, obiektów sportowo-rekreacyjnych, infrastruktury drogowej itp. I Poprawa dostępności budynków Urzędu Miasta, Przedszkola nr 3, oraz trybuny przy Stadionie Miejskim w Tarnobrzegu	<ul style="list-style-type: none"> • JST • służby budowlane, Inspektorat Nadzoru Budowlanego • placówki służby zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne 	zadanie ciągłe 2025-2029

	<p>Zadanie nr 1 – Budowa windy dla osób z niepełnosprawnościami w budynku biurowo-administracyjnym siedziby Urzędu Miasta Tarnobrzega przy ul. Mickiewicza 7 w Tarnobrzegu.</p> <p>Zadanie nr 2 – Budowa pochylni dla osób z niepełnosprawnościami oraz przebudowa schodów w Przedszkolu nr 3 przy ul. Dekutowskiego 2 w Tarnobrzegu.</p> <p>Zadanie nr 3 – Montaż szybu wraz z platformą dla osób z niepełnosprawnościami w budynku trybuny przy Stadionie Miejskim przy ul. Niepodległości 2 w Tarnobrzegu.</p> <p>II Przebudowa i rozbudowa części budynku TDK wraz niezbędnymi instalacjami oraz wyposażeniem.</p> <ul style="list-style-type: none"> · przebudowa schodów zewnętrznych i pochylni dla osób z niepełnosprawnościami przy wejściu głównym, · przebudowa sanitariatów z dostępem dla osób z niepełnosprawnościami, · nowa klatka schodowa wraz z windą przelotową · na sali widowiskowej przewidziane miejsca dla osób z niepełnosprawnościami · miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami. <p>III. Budowa pomieszczeń wewnątrz istniejącego budynku stajni z ujeżdżalnią w Zespole Pałacowym</p> <ul style="list-style-type: none"> · przebudowa pomieszczeń sanitarnych w obiekcie z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami, · podesty schodowe dla osób z niepełnosprawnościami: na scenę oraz na klatkę 	<p>• JST</p> <p>• JST</p>	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne <ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne 	<p>2025-2029</p> <p>2025-2029</p>
--	--	---------------------------	---	-----------------------------------

	<p>schodową od strony zaplecza.</p> <p>IV. Przebudowa Placu B. Głowackiego w Tarnobrzegu w ramach adaptacji przestrzeni publicznej do zmian klimatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> · dostępność dla osób z niepełnosprawnościami: kostki kierunkowe, tabliczki tyflograficzne, · toaleta z dostępem dla osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> • JST 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne 	<p>2025-2029</p>
	<p>V. Poprawa jakości kształcenia ogólnego Liceum Ogólnokształcącego w Tarnobrzegu.</p> <ul style="list-style-type: none"> · stolarka drzwiowa dostosowana do osób z niepełnosprawnościami, · oznaczenia dla osób z niepełnosprawnościami: tabliczki nad drzwiami, wypustki tam, gdzie wymagane: przy schodach, windzie, taśmy na schodach dla osób słabowidzących. 	<ul style="list-style-type: none"> • JST 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne 	<p>2025-2029</p>
	<p>VI. Poprawa jakości kształcenia zawodowego Zespół Szkół nr 1 w Tarnobrzegu poprzez wykonanie prac remontowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> · wymiana istniejącej platformy schodowej dla osób z niepełnosprawnościami, · wymiana brodzików na natryski (przy salach gimnastycznych) bez barier architektonicznych z odpływem w posadzce oraz budowa po 1 natrysku w każdym z 3 pomieszczeń przeznaczonego dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, · powiększenie istniejącej toalety dla osób z niepełnosprawnościami z dodatkową kozetką oraz wykonanie dodatkowej toalety dla osób z niepełnosprawnościami w miejscu istniejących toalet ze względu na 	<ul style="list-style-type: none"> • JST 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne 	<p>2025-2029</p>

	<p>większe zapotrzebowanie w tym budynku. „wypustki” tam, gdzie wymagane – przy schodach, taśmy na schodach dla osób słabowidzących.</p> <p>VII. Poprawa jakości kształcenia ogólnego Szkoły Podstawowej nr 10 w Tarnobrzegu. · remont 2 toalet na parterze z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami · wykonanie dojścia do placu sensorycznego, pochylnia + schody, · wejście główne do budynku – wykonanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami wraz z wymianą stolarki w wiatrołapie.</p> <p>2. Wspieranie inicjatyw w celu pełniejszego przestrzegania przepisów prawa budowlanego w tym zakresie.</p> <p>3. Nadzór i konsekwentne egzekwowanie ustawowego obowiązku dotyczącego zapewnienia korzystania osobom z niepełnosprawnością z obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa mieszkaniowego i rodzinnego</p> <p>4. Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością, mające na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, w szczególności poprzez:</p> <p>a. likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością mających trudności w poruszaniu się</p>	<ul style="list-style-type: none"> • JST • organizacje pozarządowe • MOPR • służby budowlane, Inspektorat Nadzoru Budowlanego • MOPR • projektanci • wykonawcy • NFZ • Placówki Służby Zdrowia • Punkty zaopatrzenia w sprzęt i środki specjalistyczne dla osób z niepełnosprawnością • odbiorcy indywidualni 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządowe • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne • środki samorządowe • środki unijne • środki sponsorów, fundacji • środki własne indywidualnych odbiorców • PFRON • środki sponsorów, wykonawców robót • NFZ 	<p>2025-2029</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p>
--	---	--	---	---

	<p>b. likwidację barier w komunikowaniu się</p> <p>c. likwidację barier technicznych</p> <p>d. zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze</p> <p>5. Likwidacja barier transportowych</p> <p>Zakup mikrobusa do przewozu dzieci niepełnosprawnych na realizację obowiązku szkolnego i rehabilitację</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością • MOPR • PSONI OREW 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne organizacji • PFRON • Środki sponsorów • PFRON 	<p>zadanie ciągłe</p> <p>2025-2029</p>
<p>3. Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością</p>	<p>1. Promowanie twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością</p> <p>2. Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych.</p> <p>3. Wspieranie rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa windy/platformy dla osób z niepełnosprawnością na Stadionie Miejskim w Tarnobrzegu - budowa mola oraz dwóch pomostów na terenie Jeziora Tarnobrzieskiego dojsćie dla osób z niepełnosprawnościami. - Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 6 w Tarnobrzegu. <p>8 miejsc parkingowych w tym 1 dla samochodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • TDK • JST • MOPR • Warsztat Terapii Zajęciowej • ŚDS • inne jednostki organizacyjne, szkoły, przedszkola, placówki specjalne • organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych • MOSIR 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządu • środki PFRON • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe • środki własne wnioskodawców indywidualnych 	<p>zadania ciągłe</p> <p>2025-2029</p> <p>2025-2029</p> <p>2025-2029</p>

	<p>obsługiwanych przez osoby z niepełnosprawnościami, toalety damskie i męskie oraz dla osób z niepełnosprawnościami ogólnodostępne</p> <p>zaprojektowana w łączniku pochylnia przełamana, co pozwoli wykorzystać z jednej strony istniejący podjazd dla osób z niepełnosprawnościami, z drugiej strony wejście z poziomego terenu.</p> <p>4. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnością w turnusach rehabilitacyjnych</p> <p>Prowadzenia na bieżąco strony internetowej OREW, w zakresie informacji dla społeczności lokalnej, rodziców o wydarzeniach, imprezach, ofercie edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.</p> <p>Propagowanie w mediach społecznościowych informacji o uczestnictwie w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością intelektualną w głębszym stopniu.</p>			<p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p>
<p>4. Budowanie systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością</p>	<p>1. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób z niepełnosprawnością</p> <p>2. Wspieranie różnych form dialogu społecznego (współpraca z organizacjami pozarządowymi, Miejską Społeczną Radą ds. Osób z Niepełnosprawnością)</p> <p>3. Tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego, w szczególności poprzez rozwój działań samopomocowych oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • inne jednostki, organizacje zajmujące się problematyką osób z niepełnosprawnością (MOPR, PUP, inne) • Szkolne Kluby Wolontariusza • samorząd 	<ul style="list-style-type: none"> • środki samorządu • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki budżetu państwa • Fundusz Pracy • PFRON • środki własne organizacji prowadzącej WTZ • EFS 	<p>zadania ciągłe</p>

	<p>wspieranie usług wolontariatu.</p> <p>4. Szkolenie kadry jednostek organizacyjnych zajmujących się problematyką osób z niepełnosprawnością, organizacji pozarządowych, wolontariuszy oraz rodzin osób z niepełnosprawnością</p> <p>5. Wspieranie działalności Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego</p> <p>6. Wspieranie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej</p> <p>7. Usprawnianie psychoruchowe osób z niepełnosprawnością</p> <p>8. Prowadzenie zajęć z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka niepełnosprawnego</p> <p>9. Realizacja systemowych projektów pomocy społecznej przez MOPR</p> <p>10. Organizacja konferencji dla rodziców i osób pracujących z uczniami niepełnosprawnymi o tematyce szeroko pojętej pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie edukacji, rehabilitacji i zatrudnienia</p> <p>11. Organizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych</p> <p>12. Prowadzenie działań w zakresie diagnozowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • inne jednostki, organizacje zajmujące się problematyką osób z niepełnosprawnością (MOPR, PUP, OPS, inne) • Szkolne Kluby Wolontariusza • JST (gminy i powiat) • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną • samorząd • MOPR • Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną • samorząd • MOPR • NGO • opieka zdrowotna • Kluby sportowe • Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna • Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego • MOPR • Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną • PUP • NGO • Oświata • Kluby sportowe <p>OREW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki własne • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów 	<p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p> <p>2025-2029</p>
--	---	---	--	--

	potrzeb podopiecznych OREW i ich rodzin i na miarę możliwości zabezpieczenie tych potrzeb.			zadanie ciągłe
5. Ochrona praw i interesów osób z niepełnosprawnością	1. Umacnianie pozycji osób z niepełnosprawnością poprzez współpracę organizacji pozarządowych i działalność Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób z Niepełnosprawnością – reprezentacja interesów całego środowiska osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • MOPR • MSR ds. ON 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne organizacji 	zadanie ciągłe
	2. Wspieranie działalności sieci punktów informacyjnych w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne NGO • środki samorządu 	zadanie ciągłe
	3. Priorytety w najmie pomieszczeń dla NGO w przypadku pojawienia się wolnych lokali	<ul style="list-style-type: none"> • JST 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne NGO • środki samorządu 	zadanie ciągłe
6. Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób z niepełnosprawnością w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy	1. Efektywna edukacja osób z niepełnosprawnością w szkołach: a. zakup programów edukacyjnych w wersji elektronicznej dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową b. dodatkowe środki na zatrudnienie logopedy, psychologa oraz na organizację zajęć edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnością c. prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów niepełnosprawnych (integracja, pomoc)	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe • OREW 	<ul style="list-style-type: none"> • środki PFRON • środki samorządu • EFS • Kuratorium • sponsorzy • Fundusz Pracy 	zadanie ciągłe
	3 Systematycznie doposażanie OREW w sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny i diagnostyczny zgodnie z potrzebami placówki. 4 Zakup urządzenia C-Eye X PRO w celu: - prowadzenia skutecznej oceny stanu pacjenta w zakresie funkcjonowania poznawczego, oceny bólu i innych objawów , - monitorowania postępów terapii pacjenta poprzez wizualizację, - terapia deficytów wzrokowych pacjenta ,	OREW OREW		

	<p>- wsparcie specjalistów w obszarze wdrażania komunikacji alternatywnej (zgodnie z najnowszymi światowymi standardami).</p> <p>2. Organizacja i prowadzenie szkoleń w ramach kształcenia ustawicznego</p> <p>Kontynuowanie działań edukacyjnych i terapeutycznych w zakresie przygotowania do pracy poprzez kształtowanie odpowiednich kompetencji i umiejętności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PUP <p>OREW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • środki PFRON • środki samorządu • EFS • Fundusz Pracy 	<p>zadanie ciągłe</p>
<p>7. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu</p>	<p>1. Realizacja usług rynku pracy:</p> <p>a. Pośrednictwo pracy</p> <p>b. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porady indywidualne - porady grupowe - informacja zawodowa grupowa i indywidualna <p>c. Szkolenia zawodowe grupowe i indywidualne, dofinansowanie studiów podyplomowych</p> <p>2. Realizacja instrumentów rynku pracy:</p> <p>a. Organizacja staży</p> <p>b. Organizacja prac interwencyjnych</p> <p>c. Roboty publiczne</p> <p>d. Prace społecznie użyteczne</p> <p>e. Refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby bezrobotnej</p> <p>f. Finansowanie badań lekarskich mających na celu stwierdzenie zdolności do wykonywania pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, wykonywania prac społecznie użytecznych</p> <p>g. Finansowanie kosztów zakwaterowania i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PUP • instytucje, organizacje, przedsiębiorcy i pracodawcy działający na terenie lokalnego rynku pracy zainteresowane wsparciem osób z niepełnosprawnością w zakresie aktywizacji zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez kosztowo <ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • PFRON • EFS <ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • PFRON • EFS 	<p>zadanie ciągłe</p> <p>zadanie ciągłe</p>

	<p>wyżywienia osoby z niepełnosprawnością, która podjęła w wyniku skierowania przez PUP zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe lub szkolenie poza miejscem zamieszkania</p> <p>h. Refundacja kosztów przejazdu i powrotu z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, odbywania stażu u pracodawcy, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego</p> <p>i. Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej</p> <p>j. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska osoby z niepełnosprawnością pracodawcy, który zatrudni osobę niepełnosprawną przez okres co najmniej 36 miesięcy</p> <p>k. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie z niepełnosprawnością funkcjonowanie w zakładzie pracy, rozpoznania przez służby medycyny pracy ww. potrzeb</p> <p>l. Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy</p> <p>ł. Zwrot kosztu wynagrodzenia osoby z niepełnosprawnością oraz</p>			
--	---	--	--	--

	<p>składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia</p> <p>m. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób z niepełnosprawnością do wysokości 90% tych kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę</p> <p>3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością zakresie rehabilitacji zawodowej tych</p>		<p>Bez kosztowo</p>	<p>zadanie ciągłe</p>
--	--	--	---------------------	-----------------------

4. Promocja i informowanie o Programie

Promocja i informacja, których zadaniem będzie upowszechnianie zamierzeń Programu wśród mieszkańców miasta opierać się będzie na 2 kanałach komunikacji:

- Internet
- Promocja i reklama bezpośrednia.

Internet będzie istotnym dostawcą informacji o Programie. W witrynie internetowej Miasta Tarnobrzega i na stronie MOPR zostanie utworzona zakładka poświęcona Programowi z zamieszczonym dokumentem. Co roku będzie publikowana informacja o stanie realizacji niniejszego dokumentu.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana z jednej strony do wybranych, potencjalnych zainteresowanych realizacją Programu. Z drugiej strony, głównym odbiorcą tego kanału informacji będą sami mieszkańcy, wśród których będą promowane dobre praktyki i przedstawiane rzeczywiste i widoczne efekty realizacji Programu.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie także na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Programu. Stałe poszerzanie spektrum partnerów zaangażowanych w realizację zadań przewidzianych w dokumencie jest jednym z istotniejszych czynników wpływających na powodzenie i skuteczność osiągnięcia celów założonych w niniejszym opracowaniu.

5. System wdrażania i finansowania Programu

5.1 Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Programu

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu
- Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Parafię Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu w Tarnobrzegu
- Ośrodek Rehabilitacyjno–Edukacyjno–Wychowawczy prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnobrzegu
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Tarnobrzegu
- Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie „Ogniwo”
- Integracyjny Klub Sportowy „Jezioro” Tarnobrzeg
- Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń” w Tarnobrzegu
- Polski Związek Niewidomych - Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe i Grodzkie
- Stowarzyszenie „Nadzieja”
- Dom Pomocy Społecznej Dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie oraz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Tarnobrzegu
- Dom Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych w Tarnobrzegu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnobrzegu
- Stowarzyszenie „Maja” im. Marii Delimaty w Tarnobrzegu
- Stowarzyszenie ESTEKA

Wszystkie te instytucje tworzą holistyczny zespół w tworzeniu systemowych rozwiązań pomocy społecznej.

Instytucją kluczową w procesie realizacji celów Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu. Zadaniem MOPR jest ogólna koordynacja procesu realizacji i monitorowania Programu.

Instytucjami wspomagającymi MOPR w procesie wdrażania Programu będą:

- Urząd Miasta Tarnobrzega
- Powiatowy Urząd Pracy
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- szkoły
- placówki i organizacje kultury
- zakłady opieki zdrowotnej
- inne

Instytucjami partnerskimi – zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające z Programu, będą:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)
- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ)
- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
- Wojewódzki Urząd Pracy
- inne

Dzięki tak szerokiemu spektrum podmiotów zaangażowanych bezpośrednio, jak i pośrednio w realizację Programu jego cele są realne do osiągnięcia w założonej perspektywie czasowej.

6. System monitorowania i oceny realizacji Programu

Monitoring to jeden z kluczowych elementów wdrażania Programu. Opiera się na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji założeń i porównywaniu osiąganych wskaźników z zakładanymi. Dane z monitoringu służą do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Na podstawie analiz krzywej stanu obecnego w stosunku do zakładanego formułowane są ewentualne wnioski dotyczące zmian w celach operacyjnych lub zadaniach. Cały proces monitoringu ma na celu zapewnienie efektywności wydatkowania środków na realizację Programu. Posiada również wartość antycypacyjną, polegającą na możliwości wczesnego wykrycia ewentualnych błędów i reagowania na nie, a także dostosowanie zapisów Programu do zmieniających się uwarunkowań.

Podstawowymi elementami systemu monitoringu są:

- instytucje zaangażowane w proces
- system sprawozdawczości
- wskaźniki finansów-rzeczowe na podstawie, których będzie przygotowywane coroczne sprawozdanie z realizacji Programu.

System instytucjonalny monitorowania Programu odbywać się będzie na trzech poziomach:

- zmian sytuacji osób z niepełnosprawnością
- realizacji celów operacyjnych na podstawie wskaźników liczbowych
- realizacji zadań (projektów) określonych w zapisach Programu.

Za monitorowanie Programu odpowiedzialny jest MOPR, który będzie miał za zadanie dokonywanie bieżącej oceny postępu i skutków realizacji Programu, a w szczególności zgodności postępu we wdrażaniu zadań z przyjętym harmonogramem oraz celem strategicznym. Będzie dokonywał tego głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację.

ZAŁĄCZNIKI

1. Wykaz skrótów

JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NSPR	Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PP-P	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
MSRds.ON	Miejska Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnością
SONI	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
ZOL	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy
SOS-W	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej

Spis tabel i wykresów

TABELA 1. LICZBA ZAMIESZKAŁEJ LUDNOŚCI. ŹRÓDŁO: UM TARNOBRZEG.....	7
TABELA 2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA MIASTA TARNOBRZEGA - ZGONY I URODZENIA.....	7
TABELA 3. PROGNOZOWANA NA 2050 ROK LICZBA LUDNOŚCI MIASTA TARNOBRZEGA.....	7
TABELA 4. PRACUJĄCY W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA.....	8
TABELA 5. DYNAMIKA POWSTAWANIA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TARNOBRZEGU W LATACH 2020-2023.....	8
TABELA 6. LICZBA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WG NSP 2011 I 2021.....	9
TABELA 7. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA.....	10
TABELA 8. LICZBA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WG KATEGORII NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W 2021 ROKU.....	11
TABELA 9. LICZBA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W M. TARNOBRZEG W STOSUNKU DO LICZBY LUDNOŚCI POWIATU W 2021 ROKU.....	12
TABELA 10. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W M. TARNOBRZEG WEDŁUG KATEGORII NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, PŁCI I EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU.....	12
TABELA 11. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ, ZAMIESZKAŁE W M. TARNOBRZEG, ZAREJESTROWANE W PUP TARNOBRZEG W LATACH 2021- 2023.....	13
TABELA 12. PRYZNANE KWOTY DOFINANSOWAŃ NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LATACH 2021-2023.....	16
TABELA 13. LICZBA ZREALIZOWANYCH WNIOSKÓW O LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LOKALNYM ŚRODOWISKU W LATACH 2021-2023.....	18
TABELA 14. LICZBA WNIOSKÓW ORAZ PRYZNANA KWOTA DOFINANSOWAŃ DO ZAOPATRZENIA W ŚRODKI POMOCNICZE, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE ORAZ SPRZĘT REHABILITACYJNY W LATACH 2021-2023.....	20
TABELA 15. LICZBA WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE DO ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE W LATACH 2021-2023.....	21
TABELA 16. DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W LATACH 2021-2023.....	22
TABELA 17. PORÓWNANIE LICZBY WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH ORAZ UDZIELONYCH DOFINANSOWAŃ DO UCZESTNICTWA W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH W LATACH 2021-2023.....	23
TABELA 18. LICZBA WYPŁACONYCH KWOT DOFINANSOWANIA DO UCZESTNICTWA W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH W LATACH 2021-2023.....	24
TABELA 19. DOFINANSOWANIE DO TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH W LATACH 2021-2023 – STRUKTURA ODBIORCÓW.....	25
TABELA 20. LICZBA WNIOSKÓW ORAZ KWOTY DOFINANSOWANIA W RAMACH PROGRAMU „AKTYWNY SAMORZĄD” W LATACH 2021-2023.....	28
TABELA 21. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	30
TABELA 22. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	32
TABELA 23. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	33
TABELA 24. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG PŁCI.....	34
TABELA 25. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG WIEKU.....	34
TABELA 26. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA.....	35
TABELA 27. LICZBA PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW O USTALENIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG CELU SKŁADANIA (OSOBY PO 16 ROKU ŻYCIA).....	36
TABELA 28. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA).....	37
TABELA 29. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – WEDŁUG PŁCI.....	38
TABELA 30. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – WEDŁUG WIEKU.....	38
TABELA 31. LICZBA PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW O USTALENIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG CELU SKŁADANIA (OSOBY PRZED 16 ROKIEM ŻYCIA).....	39
TABELA 32. OFERTY DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ZGŁOSZONE DO PUP TARNOBRZEG.....	42
TABELA 33. DANE DOTYCZĄCE LICZBY OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ Z M. TARNOBRZEGA KORZYSTAJĄCYCH Z PORADNICTWA ZAWODOWEGO.....	44
TABELA 34. WYKAZ SZKOLEŃ ZAWODOWYCH ORGANIZOWANYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ Z M. TARNOBRZEGA.....	45
TABELA 35. FINANSOWANIE WYDATKÓW NA INSTRUMENTY RYNKU PRACY OKREŚLONE W USTAWIE O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY.....	46
TABELA 36. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ, POSZUKUJĄCE PRACY, NIEPOZOSTAJĄCE W ZATRUDNIENIU Z M. TARNOBRZEGA, KTÓRE ROZPOCZĘŁY FORMY AKTYWNE.....	47

TABELA 37. LICZBA UCZNIÓW W ODDZIAŁACH INTEGRACYJNYCH, PRZYSPOSABIAJĄCYCH DO PRACY, SPECJALNYCH, SPECJALNYCH PRZYSPOSABIAJĄCY DO PRACY W LATACH 2020-2022	48
TABELA 38. WYKAZ WYDANYCH PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNĄ ORZECZEŃ I OPINII DOTYCZĄCYCH RÓŻNYCH DYSFUNKCJI I NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W LATACH 2021-2023.....	50
TABELA 39. FORMY POMOCY DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ UDZIELANE PRZEZ MOPR W TARNOBZRZEGU.....	54
WYKRES 1. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG PŁCI.	10
WYKRES 2. PORÓWNANIE LICZBY NIEPEŁNOSPRAWNYCH KOBIECI I MĘŻCZYZN W POWIECIE M. TARNOBZRZEG.....	12
WYKRES 3. ZMIANY LICZBY OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ZAREJESTROWANYCH W PUP W LATACH 2021-2023.....	13
WYKRES 4. DOFINANSOWANIA NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LATACH 2021-2023.....	16
WYKRES 5. ŚRODKI PFRON WYDATKOWANE NA ZADANIA Z ZAKRESU LIKWIDACJI BARIER FUNKCJONALNYCH W LATACH 2021-2023.	17
WYKRES 6. LICZBA ZREALIZOWANYCH WNIOSKÓW NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LATACH 2021-2023.....	19
WYKRES 7. PORÓWNANIE LICZBY WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH ORAZ WYPŁACONYCH DOFINANSOWAŃ DO ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE W LATACH 2021-2023.	20
WYKRES 8. KWOTA DOFINANSOWANIA DO ZAOPATRZENIA W ŚRODKI POMOCNICZE, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE ORAZ SPRZĘT REHABILITACYJNY W LATACH 2021- 2023.....	21
WYKRES 9. KWOTA DOFINANSOWANIA Z ZAKRESU SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI W LATACH 2021-2023.	22
WYKRES 10. PORÓWNANIE LICZBY WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH ORAZ WYPŁACONYCH DOFINANSOWAŃ DO TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH W LATACH 2021-2023.....	23
WYKRES 11. DOFINANSOWANIA DO UCZESTNICTWA W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH W LATACH 2021-2023.	24
WYKRES 12. PORÓWNANIE LICZBY WNIOSKÓW, KTÓRYM WYPŁACONO DOFINANSOWANIE W LATACH 2021-2023.	26
WYKRES 13. PORÓWNANIE WYSOKOŚCI DOFINANSOWANIA ZADAŃ Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ W LATACH 2021-2023. .	26
WYKRES 14. LICZBA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH I DOFINANSOWANYCH W LATACH 2021-2023.....	28
WYKRES 15. WYPŁACONE DOFINANSOWANIE W LATACH 2021-2023.	28
WYKRES 16. ZESTAWIENIE WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	31
WYKRES 17. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ DLA DOROSŁYCH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ DZIECI I MŁODZIEŻY.	31
WYKRES 18. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.	32
WYKRES 19. PROCENTOWE PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.	32
WYKRES 20. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI - WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.	33
WYKRES 21. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI - WEDŁUG PŁCI.	34
WYKRES 22. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH.	35
WYKRES 23. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA.....	35
WYKRES 24. PORÓWNANIE LICZBY PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW O USTALENIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG CELU SKŁADANIA.....	36
WYKRES 25. WYKRES 25. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	37
WYKRES 26. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WG PŁCI.....	38
WYKRES 27. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH.	39
WYKRES 28. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WEDŁUG CELU SKŁADANIA WNIOSKÓW.	39
RYSUNEK 1. UMIEJSCOWIENIE MIASTA TARNOBZRZEGA W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM. ŹRÓDŁO: HTTPS://WWW.GMINY.PL	6

UZASADNIENIE

Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością wszechstronnego dostępu do dóbr i usług, które pozwalają na pełne uczestnictwo w życiu społecznym jest jednym z priorytetowych kierunków polityki społecznej Miasta Tarnobrzega. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w art. 35a ust. 1 ustala zadania miasta na prawach powiatu w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Jednym z takich zadań jest opracowanie zgodnego z przyjętą na lata 2024-2027 Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych programu działań na rzecz tej grupy osób.

Przyjęcie i realizacja „Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością dla miasta Tarnobrzega na lata 2025-2029” pozwoli na systematyczną poprawę sytuacji w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i respektowanie praw tej grupy osób.

W związku z powyższym, przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Miejska Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych pozytywnie zaopiniowała projekt niniejszej uchwały.